

Serie nouă
AUGUST 2023

8
(CCLXV)
48 pagini
ISSN 1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

D i n s u m a r :

- ✓ Adio, Valentin Gheorghiu!
- ✓ Premieră la ONB: *La piață* de M. Jora și *Revoluția* de A. Iorgulescu
- ✓ Convorbirile "A.M.": Viniciu Moroianu
- ✓ Remember Festivalul de la Mamaia
- ✓ Seniori de colecție: Corina Chiriac, Alexandru Leșe
- ✓ Muzica Bucureștilor de altădată

În imagine:
Valentin Gheorghiu
Foto: Virgil Oprina

Muzica nouă românească la Festivalul Internațional „George Enescu” - 2023

„Pe parcursul timpului, au existat mai multe strategii de integrare a muzicii contemporane românești în cadrul programele festivalului Enescu. Prin anii '90 ea a fost prezentă în concerte separate, majoritatea camerale. Avantajul consta în concentrarea sa în anumite puncte, dezavantajul era ghettoizarea. Apoi a venit ideea programării muzicii românești „cot la cot” cu muzica nouă din alte țări, propunându-se timp de trei ediții o serie întreagă a festivalului cu muzica secolului 21, prin concerte și discuții cu compozitorii, în cadrul Forumului Internațional al Compozitorilor. Iată că acum avem o a treia opțiune strategică, și anume integrarea muzicii românești în concerte obișnuite, susținute de orchestre și interpreți de notorietate. S-a ajuns așadar la o formulă integrată și normală, în care lucrări contemporane românești se alătură repertoriului consacrat pe plan internațional.” Astfel descrie în mod sintetic compozitorul Dan Dediú maniera de programare a muzicii românești în programul Festivalului Internațional George Enescu 2023.

Așa se face că în actuala ediție de festival, nu mai puțin de 12 lucrări românești contemporane sunt prezente în programe orchestrale: opt piese de tip uvertură - Dan Dediú (*Formido* pe 29.08 și *Frenesia 2* pe 10.09), Doina Rotaru (*Nymphaea* pe 02.09), Dan Buciu (*Cristiane* pe 02.09), Cornel Țăranu (*Cercar la nota* pe 03.09), Adrian Pop (*Hore* pe 09.09), Livia Teodorescu-Ciocănea (*Eritrean Ring* la *În lumina sunetului centenar* - 24.09) -, două concerte - Diana Rotaru (*De simplici duplex II* pentru clarinet și orchestră pe 03.09), Adrian Iorgulescu (*Ipostaze VI* pentru vioară, alamă și percuție pe 10.09) - și două simfonii - Viorel Munteanu (*Simfonia a II-a* pe 17.09), Maia Ciobanu (*Symphony No. 2... from Enescu* pe 23.09).

Există în programul Festivalului Internațional „George Enescu” și concerte dedicate muzicii românești, pe care le organizează chiar Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România în parteneriat cu Artexim, mai exact patru concerte camerale care vor avea loc la UNMB (Universitatea Națională de Muzică din București), la Sala „George Enescu” și Sala „Constantin Silvestri”, două recitaluri susținute de triouri (*Contraste* - 3.09 și *Profil* - 22.09) și două recitaluri de lied (duo Manoleanu - 9.09 și Codreanu-Dembinski - 10.09). Să nu uităm și de concertul Ansamblului devotioModerna de pe 15.09 tot de la UNMB, Sala „George Enescu”.

În acest context vor putea fi ascultate lucrări emblematice aparținând a peste 30 de compozitori români din toate generațiile, cu accent pe așa-numita „generație de aur” (Ștefan Niculescu, Aurel Stroe, Anatol Vieru, Miriam Marbe, Pascal Bentoiu, Theodor Grigoriu) și pe componistica feminină (Violeta Dinescu, Mihaela Vosgian, Carmen Cărneci, Olguța Lupu, Diana Dembinski) - „Este o cantitate mare de muzică românească ce se propune publicului interesat. În același timp, e și o radiografie relevantă calitativ a creației autohtone din ultima perioadă.”

Tot compozitorul Dan Dediú concluzionează: Festivalul „George Enescu” păstrează continuitatea în programarea muzicii

noi, aducând câteva accente particulare ale ediției din acest an, impregnate de personalitatea și experiența lui Cristian Măcelaru, directorul artistic al ediției din 2023: marcarea centenarului nașterii lui György Ligeti, prezența masivă a creației contemporane europene și americane, prezentarea concertantă în premieră românească a trei opere celebre ale modernității muzicale europene (Billy Budd de Benjamin Britten, Le Grand Macabre de György Ligeti și Saint François d'Assise de Olivier Messiaen), integrarea muzicii contemporane românești în programe orchestrale și evidențierea tot mai clară a fenomenului multilateralității muzicienilor invitați (compozitori-dirijori și interpreți-compozitori).

DIN SUMAR

Adio, Valentin Gheorghiu!.....4-8

Aniversări, comemorări.....9-10

Premieră la ONB: *La piață și Revoluția*..10-11

Festivalul „Țintea Muzicală”.....12

Correspondențe externe.....13

Convorbirile “A.M.” - Viniciu Moroianu...18-19

Remember “Mamaia”.....24-27

Seniori de colecție.....32-34

O voce de neuitat - Petre Geambașu....38-39

Discuri.....46-48

Radio România și Festivalul Internațional „George Enescu” 2023

Din 1958, încă de la prima ediție, neîntrerupt până astăzi, Radio România este alături de Festivalul Enescu, în calitate de coproducător.

George Enescu

Ediția a 26-a a Festivalului Enescu, care se va desfășura **între 27 august și 24 septembrie**, este reflectată pe larg în programele Radio România Muzical și Radio România Cultural; știri și reportaje vor fi difuzate și de Radio România Actualități și în rețeaua studiourilor regionale Radio România.

Concerte în direct și înregistrate

La Radio România Muzical și Radio România Cultural pot fi ascultate 61 dintre concertele care au loc la București, în cadrul Festivalului Enescu, la Ateneu, Sala Palatului și Sala Radio. 33 dintre acestea sunt transmise în direct, iar 28 dintre ele sunt înregistrate, urmând a fi difuzate de Radio România Muzical, **începând cu data de 4 octombrie, miercurea și joia, de la ora 19.00.**

Programul complet al difuzării transmisiunilor directe și înregistrărilor din Festivalul Enescu poate fi consultat online pe site-ul Radio România Muzical. Transmisiunile directe pot fi ascultate și live online, la

adresele www.romania-muzical.ro și www.radioromania.ro.

Fiecare difuzare a unui concert, live sau înregistrat, este însoțită și de programarea cel puțin a unui interviu cu personalitățile muzicale protagoniste, cei mai mulți, vedete ale spațiului muzicii clasice internaționale. Toate interviurile sunt postate în forma scrisă pe site-ul Radio România Muzical.

Concerte oferite EBU

Patru dintre concertele festivalului Enescu sunt cuprinse și în *Stagiunea de vară a Uniunii Europene de Radio (EBU)*, care reunește înregistrări și transmisiuni directe ale celor mai importante festivaluri europene, precum BBC Proms, Richard Wagner de la Bayreuth sau festivalul de la Salzburg. Concertul de deschidere a festivalului Enescu, susținut de Orchestra Filarmonicii George Enescu condusă de Cristian Măcelaru, este preluat în direct în rețeaua germană ARD, iar concertele susținute de Orchestra Tonhalle din Zurich (4 septembrie), Orchestra Gewandhaus din Leipzig (5 septembrie) și Ansamblul Europa galante (10 septembrie) vor fi difuzate înregistrat de radiodifuziunile publice din

Suedia, Polonia, Grecia, Letonia, Portugalia, Elveția, printre altele.

Concerte ale artiștilor Radio România

Artiștii Radio România vor fi prezenți, ca-n fiecare ediție, în concertele Festivalului George Enescu. În 1

Pascal Bentoiu

septembrie, pe scena Sălii Palatului, este invitat **Corul Academic Radio**, pregătit de Ciprian Țuțu pentru poemul simfonic *Isis* de George Enescu, partitură abordată și pe **11 septembrie**, când **Corul Academic Radio** apare la Ateneul Român alături de Orchestra Filarmonică Wurth. Pe **2 septembrie**, **Corul Academic Radio** interpretează alături de Orchestra Teatrului Capitole din Toulouse partitura lucrării vocal-simfonice *Lelio ou le retour a la vie* de Hector Berlioz.

Pe **3 septembrie**, **Orchestra Națională Radio** urcă pe scena Sălii Radio, pentru un concert în seria orchestrelor românești, condus de Francesco Lecce Chong, solist pianistul David Fray.

Pe **17 septembrie**, **Orchestra de Cameră Radio** este invitata seriei Concertelor pentru familii și copii, la Teatrul Odeon, iar la Sala Palatului, Orchestra Națională Radio evoluează în cadrul seriei Mari orchestre ale lumii, sub bagheta dirijorului și compozitorului Tan Dun.

Corul Academic Radio, pregătit de Ciprian Țuțu, apare în distribuția operei în concert *Sf Francisc din Assisi* de Olivier Messiaen, programată la Sala Palatului pe **20 septembrie**, iar **Orchestra de Cameră Radio**, în seria concertelor de la miezul nopții, sub conducerea celebrului Jose Cura, pe **23 septembrie**.

Corul Academic Radio și **Corul de copii Radio**, pregătite de Ciprian Țuțu, respectiv, Răzvan Rădos, fac parte din distribuția concertului de închidere a festivalului, ce va avea loc pe **24 septembrie**, alături de Orchestra Regală Concertgebouw din Amsterdam.

Béla Bartók

Doina Rotaru

Oellas
crean

Concerte găzduite de Sala Radio

Sala Radio din București găzduiește una dintre seriile noi ale actualei ediții a Festivalului Enescu: cea dedicată orchestrelor românești. **Între 2 și 24 septembrie** au loc aici 9 concerte susținute de principalele orchestre românești, cu programe atractive ce reunesc lucrări celebre și opusuri contemporane, având dirijori și interpreți de mare calibru internațional, atât români, cât și străini.

Editura Casa Radio

Editura Casa Radio este prezentă cu stand propriu la Sala Radio, Sala Palatului, cât și la Ateneul Român. Editura a pregătit noi titluri care urmează a fi lansate cu ocazia Festivalului Internațional „George Enescu”. Primul dintre acestea cuprinde lucrări de George Enescu interpretate de un trio redutabil de tineri interpreți români – violoncelistul Andrei Ioniță, violonista Ioana Cristina Goicea și pianista Daria Tudor. Alt album îi are în prim plan pe binecunoscutul violonist Alexandru Tomescu, solist al Orchestrelor Radio, și pe pianista Sinziana Mircea. Cu ocazia aniversării a 50 ani de la înființarea Cvartetului Voces, apreciat ansamblu Radio România, apare un album ce cuprinde lucrări de George Enescu, Bela Bartok și Pascal Bentoiu, înregistrări din perioada 1988-1998. Mai mulți dintre artiștii care au semnat discuri pentru Editura Casa Radio vor participa la sesiuni de autografe, la finalul concertelor în care sunt protagoniști. (A.M.)

Valentin

Nu mi-aș fi imaginat vreodată că e muritor. În conversație se conecta imediat, de parcă ar fi fost un coleg de clasă. Îi spuneam Valentin, pentru că mă rugase să nu-l iau cu „maestre”. Am o amintire vie cu episodul când m-a convins să-l tutuiesc. Mi-a spus: „În niciun caz «maestre», poate stimabile? Dar ce-ai zice de «matale»? Să-mi spui «matale», ce părere ai?” Cum ar fi fost să-i spun eu lui Valentin Gheorghiu *matale!* I-am răspuns decis: „Maestre, prefer să vă spun Valentin. Ce ziceți?” A acceptat. Ăsta-i fusese și scopul...

Ne povestea diverse pățanii din turnee, și îmi amintesc o replică suculentă pe care i-a dat-o unui impresar american, care l-a întrebat despre starea sa civilă, în anii '70, când nu era căsătorit. I-a spus: „Sunt căsătorit cu o negresă cu trei picioare.” Lumea nu a înțeles instantaneu și s-a mirat. Iar el a arătat sincer spre pianul de concert, spunând: „Iat-o!”

Avea, ca toți oamenii superiori, normali și cu scaun la cap, un infailibil simț al dreptății și valorii. Dar și un simț al umorului ieșit din comun. Iar ca muzician, a fost fenomenal, din copilărie și până la senectute, egal cu sine însuși. Olimpic, generos, genial, spiritul său poseda calmul zborului lin al unui șoim deasupra prăpastiei.

Ne-a bucurat sufletele cât a stat printre noi. Acum s-a retras tăcut și subit. Rămâne unul dintre marii muzicieni români ai secolului 20.

Valentin Gheorghiu, maestrul maestrilor, cu adevărat.

Dan DEDIU

Adio, Valentin Gheorghiu!

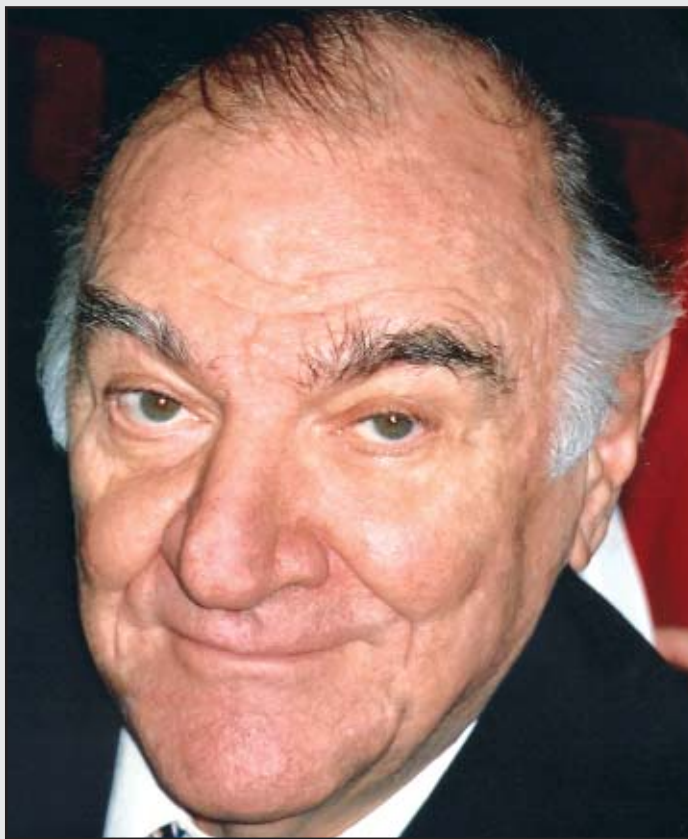
În 17 iulie 2023 s-a stins din viață inegalabilul pianist și compozitor Valentin Gheorghiu. Muzicianul a plecat cu discreția, cu noblețea și modestia care i-au caracterizat întreaga existență. Istoria a demonstrat că puțini sunt aceia care scapă uitării, iar acest lucru își are prețul său: mutarea la cele veșnice îi conferă artistului excepțional o aură legendară și îl transformă într-un personaj de poveste. Este greu să acceptăm că Maestrul nu mai este printre noi; personalitatea lui rămâne încrustată cu litere de aur în discografia bogată, în numeroasele partituri, în spiritul și în inimile noastre.

Nici o evocare a academicianului Valentin Gheorghiu nu-i poate face pe deplin dreptate. Pentru publicul românesc, maestrul a fost un aristocrat al pianului și un artist de excepție. A aparținut categoriei oamenilor de anvergură, cu caractere puternice, cu un talent de excepție, inteligență armonioasă, care au contribuit durabil la progresul culturii românești și al artei pianistice. (...).

În galeria muzicienilor români ai tuturor timpurilor, Valentin Gheorghiu ocupă un loc privilegiat, datorat personalității sale artistice complexe și originale, dublei vocații de interpret și compozitor, precum și carierei sale solistice impresionante, desfășurată pe parcursul a 8 decenii. Înregistrările realizate cu concertele de Beethoven, Mendelssohn, Schumann, Chopin, Liszt, Grieg sunt unice, constituind adevărate etaloane artistice. Dubla calitate de pianist concertist și de compozitor i-a conferit o viziune

complexă și unitară asupra repertoriului abordat și o remarcabilă conștiință artistică. Aspirând către puritatea stilului, muzicianul s-a apropiat cu modestie și responsabilitate de partiturile cărora le-a redat conținutul bogat, cu multiple semnificații.

Prestațiile de valoare excepțională de pe scenele de concert ne îndeamnă să gândim cu admirație și grațitudine la interpretul care și-a dedicat muzicii talentul și întreaga

viață. În performanțele încântătoare pianistul reușea de fiecare dată să creeze o atmosferă plină de vrajă, în a căror transparență s-a reflectat universul complex al sufletului său, alături de crâmpoșe din lumea înconjurătoare. (...).

Inspirată dintr-o filosofie largă și din vasta sa experiență, concepția estetică a interpretului reunea ordinea frumuseții și ordinea ideii, conferindu-le o nobilă destinație umană. Pe parcursul strălucitei sale cariere a abordat actul interpretativ ca pe o prezență expresivă, chintesențială, stabilă și durabilă ca viața însăși. Maestrul Valentin Gheorghiu a parcurs un drum ascendent, de la momentul inițial de manifestare a entuziasmului tineresc, dominat de lirism, de consonanța cu lumea și cu sine, la îmbinarea fanteziei cu rigoarea, în perioada maturității artistice (în care și-a menținut neștirbite prospețimea și elanul sentimentelor), atingând formula metaforică, cu profunde rezonanțe reflexive în perioada înțelepciunii. Ceea ce ni se pare însă extraordinar este faptul că pianistul și-a păstrat optimismul, verva, elanul și impetuositatea pe parcursul celor 8 decenii de activitate artistică.

L-am ascultat cântând pe scena Ateneului începând din anul 1960; am admirat nu doar arta sa pianistică excepțională, ci și tinerețea spirituală, noblețea sentimentelor și dorința de a dăruia spectatorilor momente de emoție intensă și de bucurie fără margini. În ultimii ani muzicianul a apărut pe scenă în compania soției sale, pianista Roxana Gheorghiu, precum și a unor colaboratori și prieteni devotați ai domniei sale: violonistul Gabriel Croitoru și

violoncelistul Marin Cazacu. Militând pentru sinceritate, autenticitate și înaltă măiestrie, distinșii muzicieni au dat dovada unei excelente colaborări instrumentale (la nivelul expresivității și al concepției estetice), a unui rafinat gust artistic, conjugat cu capacitatea de a se conforma rigorii stilistice a textului muzical. Versiunile pline de culoare și fantezie ale sonatelor pentru pian și vioară de Beethoven, și ale trio-urilor scrise de Beethoven, Dvořák și Valentin Gheorghiu, au evidențiat creativitatea și viziunea unitară a interpreților.

Am deschis sertarul memoriei, încercând să realizez nu doar o evocare, în sensul cunoscut, ci și o "invocare", pentru a atesta prezența pianistului în arta românească și în sufletele spectatorilor. Cuvintele sunt mult prea sărace pentru a zugrăvi o personalitate atât de luminoasă precum aceea a maestrului Gheorghiu, neîntrecut pianist și compozitor, dar și iubitor de bine și de frumos. Putem afirma că în cazul domniei sale artistul poate fi abordat ca Atlas, care a purtat pe umerii săi universul muzicii naționale.

Nu-l vom uita niciodată pe omul minunat, prietenos, afabil, liniștitor prin simpla-i prezență, tonic, prin inepuizabila volubilitate, cu o privire luminoasă, cu ochii animați de un foc lăuntric, cu vocea clară, cu un timbru particular, care nu știu să fi supărat vreodată pe cineva. Nu-l vom uita pe pianistul cu silueta suplă și dreaptă, cu profilul de medalie romană, cu surâsul îngăduitor, cu privirea cald pătrunzătoare, într-un cuvânt, vom rămâne

pentru totdeauna marcați de farmecul acelei figuri în preajma căreia ne-am simțit mai presus, sau chiar dincolo de noi înșine. Spiritul inegalabilului artist stăruie - poate cu un surâs de mulțumire -, și în înregistrările sale, care constituie adevărate mărturii ale unei arte interpretative exemplare. A fost un clasic superb; un vajnic și neobosit rătăcitor printre aștri, dar și pe pământ, un realizator de unicate interpretative, cu o încărcătură plină de magie și de profunde semnificații, un poet al pianului. Artist cu un profil spiritual unitar, s-a remarcat printr-o o pecete stilistică personală, imposibil de imitat. Onestitatea și modul în care a slujit muzica, promovând cu autoritate valorile ei majore, constituie exemple profesionale și estetice remarcabile. Muzica acestui artist excepțional -

umanist prin excelență - se va auzi multă vreme după ce ființa sa de pe pământ a trecut hotarele vieții. Interpretările sale pianistice îngemănează firesc tensiunea înaltă a sentimentelor cu pulsul eternelor pasiuni și cu întrebările existențiale și fac posibilă evocarea unei lumi miraculoase, încărcată de sens și de nobile aspirații.

Pentru cei care i-au fost contemporani maestrul Valentin Gheorghiu rămâne un model de conștiință, de exigență și probitate profesională, de modestie și de dăruire de sine. Ceea ce a impresionat de-a lungul anilor a fost nu doar excelența artei sale pianistice, ci și bucuria vecină cu extazul pe care maestrul o găsea într-o frază muzicală, cântată de sute de ori, și modul său de a se dăruia unei lucrări pe care o cunoștea pe dinafară - cu prospețimea și exuberanța unui tânăr care o parcurgea pentru prima dată. Expresii ale generozității și nobleței sufletești, interpretările inegalabile ale pianistului Valentin Gheorghiu, gravate ingenios pe blazonul etern al muzicii, constituie adevărate etaloane de artă interpretativă și nebanuite surse de desfătare sufletească și intelectuală.

Îmbinând armonios expresivitatea și sinceritatea cu virtuozitatea, vigoarea și eleganța, artistul a fascinat publicul, care l-a ovaționat la fiecare apariție pe scenă. Elogiul vieții și al nobilelor sentimente umane s-a îmbogățit cu semnificații profunde în perioada contemporană, marcată de întrebări și neliniști, de conflicte, adeseori dramatice. Prin intermediul muzicii maestrului Valentin Gheorghiu publicul a descoperit noi semnificații, în consens cu aspirația mereu actuală îndreptată către Bine, Frumos și Adevăr - tripleta de aur a umanității.

A venit momentul să-i aducem glorioasei sale memorii ofranda gândului nostru pios. Dumnezeu să-i dăruiască odihna și lumina veșnică! Acolo, în înaltul cerului va dăinui mereu spiritul său liber și nobil.

Carmen MANEA

Un portret Valentin Gheorghiu

„Modest, mult prea modest, Valentin Gheorghiu e un om cu o comportare morală desăvârșită: «el stă la locul său», nu se bucură să se afle în lumina reflectoarelor, fiind prea timid ca să se afișeze pe sine. Cunoșcându-i valoarea, să-l celebrăm ca pe un muzician autentic de primă mărime: timp de peste o jumătate de secol, complexul muzician, pianist și compozitor Valentin Gheorghiu, a reprezentat în mod impresionant, cu cinste, spiritul românesc. Vastul său repertoriu include lucrări din creația lui Beethoven, Mendelssohn, Schubert, Schumann, Chopin, Liszt, Brahms, Grieg, Rachmaninov, deopotrivă pagini importante din operele lui Enescu, Paul Constantinescu, precum și propriile sale compoziții”. Astfel este caracterizat succint marele artist într-un articol de prezentare dintr-o enciclopedie on line.

Bucurându-mă de privilegiul unei comunicări prietenești îndelungate cu maestrul, cunoscându-i bine firea echilibrată, opusă faimei și autopromovării ce se cultivă în lumea starurilor internaționale, sunt convinsă că domnia sa m-ar fi apostrofat dacă ar fi găsit în articolul de față fraze encomiastice. Iată de ce, în conturarea parcursului său profesional, voi aborda un ton simplu, normal, lăsând, pe cât posibil, faptele să vorbească.

S-a născut la Galați, în ziua de 21 martie 1928, fiind al doilea băiat după Ștefan, în familia unui funcționar contabil

la o societate economică. Împreună cu soția sa, părintele și-a ocrotit cu devoțiune copiii, observând la ei înclinații și însușiri muzicale precoc. „Aveam o rudă mai îndepărtată, pe Grigore Trancu-Iași, care era dispus să ne ajute în educația muzicală. Un bilețel al său o anunța pe mama că maestrul Enescu ne așteaptă ca să ne asculte în ziua X la ora Y în biroul impresarului Cohen din București, pe strada Brezoianu”. Întâlnirea programată a avut loc întocmai, maestrul i-a ascultat pe cei doi copii. Pe Valentin l-a recomandat spre examinare domnișoarei Constanța Erbiceanu la Conservator. La prezentarea noastră în fața domnișoarei Erbiceanu, în urma examinării făcute a rezultat că trebuie să primim o educație muzicală temeinică la București. Prin urmare, ne-am mutat cu părinții aici și am început lecțiile. Domnișoara m-a invitat să asist la cursurile dumneai de la Conservator, numit pe atunci Academia Regală de Muzică și Artă Dramatică și care funcționa în clădirea de lângă Grădina Cișmigiu, pe strada Știrbey Vodă. Ajuns în clasă, mă așezam pe un scaun aproape de fereastra care dădea către Cișmigiu. Se vedea frumos verdele bogat al copacilor și mișcarea trecătorilor pe alei. Dar și în clasă se petreceau lucruri interesante. Veneau la lecție, printre alții, dra. Safir, dna. Novak, Irena Lăzărescu, Lydia Cristian, Mircea Brucăr și fratele acestuia, care avea o problemă: din când în când se strâmba în timpul cântatului la pian. Domnișoara se lupta cu acest nărav. La un moment dat mi-a spus: «Valentin, când vezi că se strâmbă, ciocănește în capacul pianului!». Așa am făcut și cred că metoda domnișoarei a dat rezultat. Mergeam la lecții și acasă la domnișoara. Îmi amintesc de fotoliul de culoare neagră din fața ușii de la apartamentul din strada Pia Brătianu. Stăteam pe fotoliu și așteptam să se termine lecția elevului dinaintea mea. După o astfel de lecție, în ușă a apărut Lydia Degen. S-a apropiat de mine și mi-a vorbit drăguț, dar cu o voce cam tare, dându-mi la o parte bretonul de pe frunte. Purtam un breton mare, care-mi acoperea aproape toată fruntea. Am simțit o revoltă puternică, mi se părea că-mi descoperă gândurile, că-mi agresează intimitatea. Am luat-o de mână pe mama și, depărtându-mă de agresoarea cu privire strabică, i-am spus: «Mamă, nu-mi place deloc chioala asta!» (Nu puteam să-l pronunț pe r la acea vreme). Am rămas până astăzi cu o senzație de respingere când observ gestul cuiva care-și dă la o parte bretonul ca să-și elibereze fruntea.

La puțină vreme după începerea lecțiilor, domnișoara a rugat-o pe una dintre elevele ei, Maricel Șova, ca împreună cu Nely Antonescu să se ocupe de mine, «ca să pun degetele cum trebuie la pian». Maricel era o fată veselă și afectuoasă în vârstă de 21 de ani. În următorii 6-7 ani a venit de trei sau patru ori pe săptămână, acolo unde locuiam, ca să facă studiul de dimineață cu mine. Au fost grele începuturile. Într-o primă fază, stăteam pe strada Dragoș Vodă, nu departe de casa maestrului Jora care-mi dădea lecții de teorie și armonie, de locuința domnișoarei Erbiceanu, dar și de căminul unde locuia Maricel. Însă după un timp ne-am mutat la fabrica Malaxa (fostele Uzine 23 August), aflată la marginea Bucureștiului. Proprietarul și conducătorul uzinelor, inginerul Nicolae Malaxa, a devenit, prin intervenția eficientă a lui Nelly Antonescu, sponsorul și sprijinitorul principal al familiei noastre. Tatăl meu a fost angajat la serviciul contabilitate la fabrică, iar noi am primit cazare într-o încăpere dintr-o clădire care avea la parter cantina, iar la etaj trei camere pentru locuințe de serviciu. În

una din aceste camere am locuit noi. Acolo se găsea și pianul la care eu studiam în fiecare zi. Mama gătea la un aragaz pe hol, unde era curent și frig în timpul iernii. Înainte de a mă așeza la studiu sau la lecție, trebuia să scot bicicletele noastre pe coridor, ca să asigur spațiul necesar în jurul pianului. Patronul, inginerul Malaxa, avea grijă, în linii mari, ca să avem ce ne trebuie. Mai intervenea când aveam deplasări sau evenimente la care trebuia să participăm, mai contribuia. În rest, ne descurcam după cum puteam. Nu era prea ușor.

Ca să ajungă la mine, Maricel străbătea, ca și noi, cei din familie, aproape zilnic, un drum lung cu două autobuze. Acestea circulau spre centru și înapoi, încărcate până la refuz. La pian lucram conștiincios, iar atmosfera era

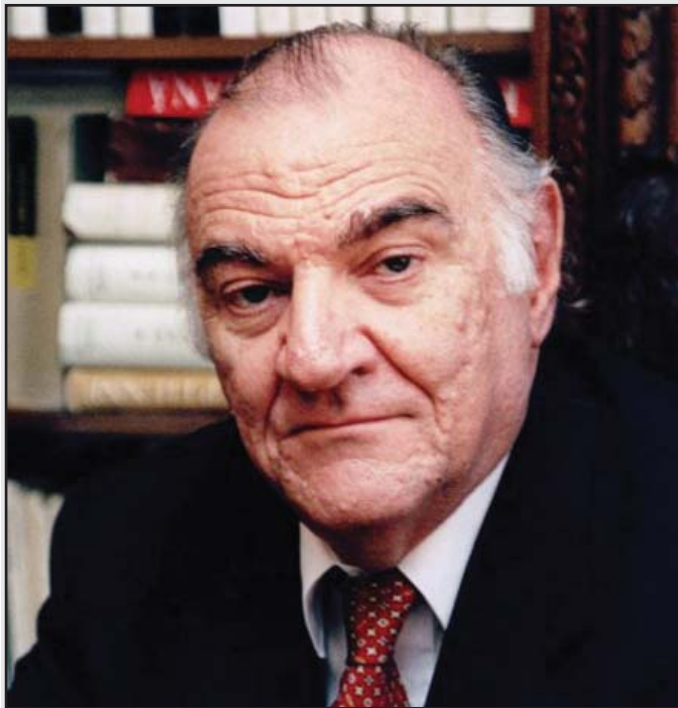

liniștită și plăcută. Maricel avea mult umor, intra imediat în jocurile mele, era plină de surprize și inventa reguli simpatice ca să ne stimuleze pe amândoi frații la studiu. Căci în tot acest timp Ștefan studia la vioară în camera de alături. Maricel avea un mare talent de a imita. S-a stabilit o convenție între noi trei: dacă în ziua respectivă am studiat frumos, înainte de plecare, Maricel lătra. Iar dacă nu, nu! Era o distracție grozavă. La plecarea ei, eu și Ștefan ieșeam aproape cu tot corpul pe fereastră și așa, în lătrături și râsete, Maricel pleca de la noi. Când era nemulțumită, despărțirea se producea în tăcere și cu mare tristețe pentru noi. Dar asta se întâmpla foarte rar! Îmi amintesc că în acea perioadă ea se pregătea în paralel pentru examenul de licență la Facultatea de Geografie, pe care l-a susținut cu succes, și pentru absolvența la Conservator. Știu că la examen a cântat *Partita în do minor* de Bach.

Pentru că aveam o plăcere deosebită să mă joc la pian cu acordurile, iar lumea armoniilor mă fascina. Maricel a nutrit de la început convingerea că am să mă dedic și creației. Aștepta de la mine realizări în compoziție. Voia să știe ce compun, de aceea îi cântam temele lucrărilor noi, imediat ce le scriam. Păstrez încă exemplarul manuscris al

unei *Ave Maria*, pe care l-am compus la vârsta de 18 ani pentru mezzosoprană și orgă, cu o dedicație frumoasă pentru Domnișoara Maricel Șova, datând din anul 1947”.

Intuiția tinerei profesoare de la acele începuturi s-a dovedit a fi întemeiată și vizionară. În perioada actuală, privind de la distanța deceniilor ce s-au scurs, maestrul face o confesiune: „Mi-a plăcut mai mult să scriu pe hârtia cu portative decât să cânt game la pian. Mi-a plăcut mai mult să inventez muzică decât să interpretez muzica altora. De aceea scriu.” Cu aceeași modestie ce-l caracterizează, maestrul consideră: „Nu am bosă de inovator, nu agreez avangarda, mă consider un retrograd în muzică”. Un retrograd de geniu! „Când au venit comuniștii, în 1944, Apostol cu un grup de activiști au venit să-l dea jos pe proprietar și să preia fabrica. Toți muncitorii s-au revoltat și au opus rezistență, fiind devotați lui Malaxa și nedorind să se schimbe nimic. Atunci grupa de șoc a intervenit dur, au fost bătăi și lupte violente. Un număr mare de muncitori au fost săltați și duși cu ducele la închisoare. Printre ei era și tatăl meu, care a protestat alături de muncitori față de abuzul noilor veniți la putere. A luat bătaie ca și ei de la invadatori și a fost dus cu duba la Malmaison. A fost ținut acolo trei săptămâni. Mama s-a dus la Traian Săvulescu (devenit președintele Academiei), care ne cunoștea. Acesta a intervenit pentru eliberarea tatei. Dar după aceea încă o perioadă nu a avut voie să mai vină să locuiască la fabrică,

așa că mama se întâlnea cu el și-i ducea mâncare cu sufertașul prin parcuri. Tot cu ajutorul lui Săvulescu am obținut apoi o cameră într-o casă din zona Pieței Rosetti, ai cărei proprietari fuseseră dați afară. Și aici am locuit în condiții grele, cu baia comună pe un coridor. Când studiam la pian, trebuia să duc bicicletele pe hol. Încet, încet, ne-am încropit un trai ceva mai bun, pe măsură ce deveneam cunoscuți.

Momentul cheie a fost Festivalul de la Praga, din 1951, unde am fost premiați cu locul întâi și am făcut prin aceasta o oarecare vâlvă. Concertiști sovietici mai cunoscuți decât noi s-au plasat în urma noastră, ceea ce a produs senzație. De atunci am fost tot mai des programați și am avut căi deschise pentru afirmare. Am primit o locuință mai

bună în Bulevardul Dacia, apoi apartamentul de la Grădina Icoanei, unde am trăit cea mai mare parte a vieții.

Am fost invitat ca membru în juriile celor mai prestigioase concursuri internaționale de pian. După una dintre aceste competiții am cunoscut-o pe o tânără concurentă din Iași, Roxana, cu care am început un dialog profesional ce s-a transformat în idilă. Cu timpul, idila a devenit atașament reciproc statornic, iar după câțiva ani ne-am căsătorit. Avem o fiică, pe Valentina, pianistă și ea, care a făcut o carieră frumoasă ca interpretă și profesoară în străinătate, fiind de mulți ani angajată la catedra de pian a Conservatorului din Geneva.”

Un capitol exențial din activitatea prodigioasă a maestrului Valentin Gheorghiu îl constituie creația componistică. Acest capitol se deschide cu *Sonata pentru pian*, elaborată în anul 1946. Apoi apare *Coral și Fugă pentru pian și orgă*, existent și în versiunea pentru pian și orchestră, datând din anul 1948. Această lucrare a primit aprecierea laudativă a maestrului Mihail Jora, care a luat manuscrisul și l-a prezentat la Societatea Compozitorilor Români. Forul național l-a admis în rândurile sale. Au urmat și alte corale pentru orgă, între care menționăm *Coral pentru orgă și cor mixt*.

În anul 1945 compune *Burlesca pentru pian*. *Cvartetul de coarde în fa major* apare în anul 1946, fiind onorat cu mențiunea I la concursul pentru Premiul „George Enescu”, premiu în bani oferit chiar de maestrul. Din acești bani tânărul artist și-a cumpărat un palton. În cadrul comisiei de concurs, maestrul cânta la pian compoziția la prima vedere, din partitura care era secretizată și avea un motto.

În anul 1946 artistul a compus și *Sonata pentru pian și violoncel în si minor*, pe care a revizuit-o în anul 1950, iar apoi a înregistrat-o la casa de discuri SUPRAPHON.

Simfonia I în re minor datează din anul 1949. *Simfonia a II-a în re minor* a fost compusă în anul 1956 și a beneficiat de prezentarea în primă audiție la Ateneul Român de către Filarmonica din București dirijată de Constantin Silvestri.

Concertul pentru pian și orchestră apare în anul 1959, fiind întâmpinat de public cu un entuziasm deosebit, care nu s-a stins nici astăzi, când se bucură de atenția predilectă a melomanilor și a interpreților dedicați promovării valorilor autohtone.

Trio pentru pian, vioară și violoncel în si minor a fost prezentat în primă audiție de autor la pian, Ștefan Gheorghiu la vioară și Radu Aldulescu la violoncel, în cadrul Festivalului internațional de la Salzburg, în anul 1966 și ulterior înregistrat de aceeași formație la casa de discuri SUPRAPHON din Praga.

În anul 1960 creatorul prezintă 11 *lieder* pe versuri de Tudor Arghezi. Poemele alese sunt „Vrei tu să fii”, „Vin cocorii”, „În anii nouă sute șapte”, „Târziu de toamnă”, „Niciodată toamna”, „Balada maestrilor”, „Transfigurare”, „Pastel”, „Inscripție pe o ușă”, „Melancolie”, „Miez de noapte”. În anul următor, 1961, compune *Ciclul de lieder Imagini din copilărie*, alcătuit din cântecele *Joacă în soare*, *Ghidușii*, *În camera copiilor*, *Vis ciudat*, *Din nou dimineată*.

Artistul a compus muzica pentru filmele „Puștiul” din 1961 și „Amintiri din copilărie” din 1965, ale regizoarei Elisabeta Bostan.

Poemul muzical „Eminesciana” pentru pian și cor mixt datează din anul 2015, iar autorul avea intenția să-l orchestreze.

În încheierea acestor notații, voi cita o destăinuire reținută de mine în timpul unei vizite la familia Gheorghiu, pe când încă nu o cunoscuse pe soția sa Roxana. Aș

numi-o „Singurătatea artistului de cursă lungă”. Acest flash sună astfel: „Singur la hotel, în așteptarea concertului. Nu-mi găsesc locul, mă foiesc, mă apropii de frac; în momentul în care îl îmbrac, intru în starea de grijă: singur, cu grijă...”

După mai mult de șapte decenii de activitate strălucită ca solist concertist internațional și compozitor respectat, la vârsta de 95 de ani marele artist a plecat dintre noi. S-a înălțat, desigur, în sferele divine, pentru a fermeca spiritele cerului cu arta sa unică. Îi vom păstra eternă recunoștință pentru contribuțiile eminente la prestigiul și gloria artei românești în context universal.

Lavinia COMAN

Creația componistică a lui Valentin Gheorghiu

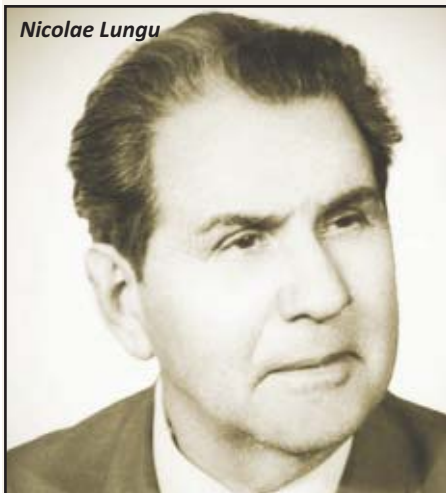
Aceasta cuprinde muzică simfonică, muzică de cameră, muzică corală, vocală și muzică pentru film.

Printre acestea menționăm: Două simfonii (*Simfonia I în re minor; Simfonia a II-a în re minor*); *Concertul pentru pian și orchestră* (scris în 1959), lucrare distinsă cu Premiul „George Enescu” al Academiei Române (1961) și prezentată de autor la Festivalul Internațional „G. Enescu” din 1961, sub bagheta dirijorului George Georgescu; *Suita pentru orchestră „Imagini din copilărie”* (două părți din această suită sunt transcrise pentru pian la patru mâini, pian și violoncel și pentru pian și vioară); *Cvartetul de coarde*, lucrare distinsă cu Mențiunea I la concursul de compoziție „G. Enescu” (1946); *Sonata pentru pian*, distinsă cu Mențiunea I la Concursul de compoziție „G. Enescu” (1946); 11 *lieder* pentru voce și pian; *Piese pentru orgă*; *Burlescă pentru pian și vioară*; *Trio pentru pian, vioară și violoncel* (prezentat cu succes în ultimile decenii în compania violonistului Gabriel Croitoru și a violoncelistului Marin Cazacu); *Sonata pentru pian și violoncel în si minor*; - *Balada „Maestrilor”* pe versuri de Tudor Arghezi; *Cvartet de coarde*; *Coral și fugă pentru orgă și orchestră*; „*Ave Maria*” pentru voce și orgă; „*Eminesciana*” pentru cor mixt și pian (2016, finisat în anul 2020)

În anul 2020, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România i-a acordat Maestrului Valentin Gheorghiu Marele premiu pentru întreaga activitate.

Aniversări, comemorări...

În urmă cu 30 de ani, la 18 iulie 1993, părăsea această lume compozitorul, bizantinologul, dirijorul și profesorul **Nicolae Lungu**. Născut în data de 2 martie 1900 la Dobridor (jud. Olt), tânărul muzician a urmat cursurile Seminarului teologic ortodox central și pe cele ale Conservatorului din București, dar și

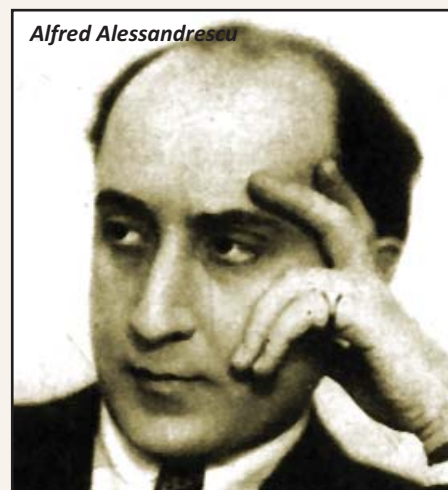

cursuri de dirijat la Viena. Vădit interesat de îmbogățirea repertoriului coral bisericesc, a compus numeroase lucrări religioase, fiind autorul uneia dintre cele mai cunoscute Liturghii ortodoxe.

De asemenea, în virtutea strânselor colaborări cu Societatea Corală „Carmen”, a compus și partituri laice, de inspirație folclorică. În 1935 a înființat Societatea Corală România, creând un adevărat fenomen prin corul de 80 de persoane pe care a reușit să îl modeleze transformându-l într-un grup cu o sonoritate ușor de recunoscut. Dincolo de lucrările muzicale, Nicolae Lungu a elaborat și manuale, culegeri și studii

prin care a aprofundat în principal teoria cântului psaltic, bisericesc. Activitatea muzicală i-a fost recunoscută prin oferirea de medalii precum Crucea Patriarhală pentru mirenii și prin oferirea calității de Membru de onoare al Societății Culturale Internaționale „George Enescu” din Canada și al Ordinului „Coroana României” în gradul de „Cavaler” pentru merite ca profesor de muzică - În numele Majestății sale Mihai I Rege al României. Fiul său a continuat tradiția muzicală a familiei, fiind cel mai important comentator al fenomenului jazz-istic în România: Florian Lungu.

În 2 august 1893, la București s-a născut **Alfred Alessandrescu**, compozitor, pianist și dirijor. Formarea

muzicală și-a definitivat-o la Conservatorul din București, mergând apoi la Paris, unde a frecventat Schola Cantorum și Conseratoire national de musique - unde i-a fost profesor Paul Vidal. În 1915 a debutat ca dirijor la București, la Filarmonica pe care mai târziu a și

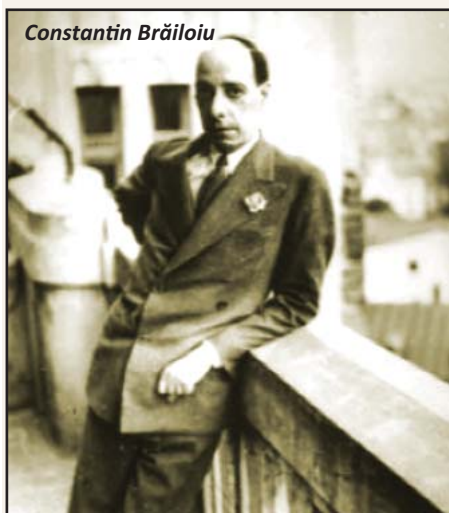
condus-o din funcția de subdirector. Activitatea sa profesională a fost însemnată și diversă, Alessandrescu fiind profesor la Conservatorul bucureștean, director al Orchestrei Simfonice și director muzical al Radiodifuziunii Române, evoluând adesea și ca maestru acompaniator, prezențele sale pe afișe fiind de ordinul miilor. Multiplele sale activități l-au distins de la a mai compune; lucrările simfonice, muzica de cameră și cea vocală au fost compuse în prima parte a vieții sale, culminând cu *Poemul simfonic „Acteon”*, considerat culmea creației sale componistice. Muzica sa are accente naționale, însă, în virtutea formării de școală franceză, aceasta este caracterizată de sonorități impresioniste. Alfred Alessandrescu a încetat din viață în 18 februarie 1959, la București.

În 11 august 2023 s-au împlinit 135 de ani de la venirea pe lume a muzicologului și violonistului **Maximilian Costin**. Alături de Ion Nonna Otescu și Mihail Mărgăritescu a

contribuit la dezvoltarea revistei „Muzica”, a cărei prime serii datează din 1908. Pentru a putea îndeplini concomitent sarcinile de directorat al revistei și al Conservatorului din Timișoara, activitatea publicației a fost mutată între 1920 și 1925 în orașul de pe Bega. Din poziția de conducere a instituției muzicale timișorene, Costin a crescut nivelul de performanță prin cooptarea unor profesori vestiți la acea vreme precum compozitorul Zeno Vancea, pianista Olga Vancea-Maximilian (soția sa) și mulți alții. Maximilian Costin a publicat și volume muzicologice precum „Vioara, maestrul și arta ei” dar și numeroase articole în diverse reviste, periodice ori ziare. S-a stins din viață la 24 august 1938, la vârsta de 80 de ani.

13 august 1893 este ziua în care la București se naștea **Constantin Brăiloiu**, etnomuzicolog, compozitor, critic muzical și profesor. Făcea parte

dintr-o veche familie boierească în cadrul căreia a deprins din primii ani de viață interesul față de laturile artistice ale intelectualității. A studiat apoi la Conservatorul din București dar și la Viena, Lausanne și Paris. În 1920, alături de compozitori precum George Enescu, Mihail Jora ș.a.a., ia parte la înființarea Societății Compozitorilor Români, în cadrul căreia devine secretar (1920-1926) și mai apoi secretar general (1926-1943). În 1928 pune bazele *Arhivei de folklore*, conștientizând importanța studierii și arhivării acestor documente sonore de identitate națională. Deși avea o importantă activitate profesională în România – fiind membru al unor instituții și fundații cu un rol important în dezvoltarea culturii naționale, înțelegând potențialul de degradare a contextului politic, a ales calea exilului către Elveția. A continuat și acolo activitatea de cercetare a muzicii folclorice, înființând Arhiva internațională de muzică populară, pe care a condus-o până în 1958. Activitatea

sa științifică a cuprins volume importante, comunicări științifice dar și colaborări în elaborarea unor volume de enciclopedii, dicționare și lexicoane. A părăsit această lume în 20 decembrie 1958, la Geneva.

În data de 16 august 1903, la Lugoj venea pe lume compozitorul **Filaret Barbu**, semnatar a numeroase partituri pentru teatrul muzical – printre care Ana Lugojana și Plutașul de pe Bistrița – dar

interesat și de muzica simfonică, creații corale și vocale. A absolvit Conservatorul din Viena, unde a studiat vioara și contrapunctul. După încheierea studiilor s-a întors în țara natală, unde a devenit profesor de muzică la Liceul „Coriolan Brediceanu” din Lugoj și dirijor al corului „Ion Vidu”. Numele său este legat de înființarea Societății Filarmonice în 1927 și a Conservatorului de Muzică din Lugoj, instituție fondată în 1929. O parte importantă a carierei sale muzicale a fost reprezentată de activitatea de cronicar, el documentând temeinic activitatea muzicală din orașul său. Fiul său, Gelu Barbu, a făcut o importantă carieră ca baletin. Filaret Barbu a trecut la cele veșnice în 31 mai 1984.

La 21 august 1723 moare în Rusia, la Dimitrovka, **Dimitrie Cantemir**, domnitor al Moldovei (în 1683 și în 1710-1711), cărturar umanist, compozitor,

interpret și teoretician. În 26 octombrie se vor împlini 350 e ani de la nașterea sa în familia domnului moldovean Constantin

Cantemir, la Silișteni-Fălciu. A beneficiat de îndrumarea unor profesori vestiți încă din primii ani de viață, mai târziu continuând studiile la Academia Patriarhiei Ecumenice de la Constantinopol. Aici și-a format o cultură generală temeinică, studiind greaca și latina, dar și limbile orientale: turca, persana și araba, ajungând să cunoască nu mai puțin de unsprezece limbi. A făcut cunoștință și cu istoria cultelor, literaturii, muzicii și religiei islamice. Este, așadar, lesne de înțeles interesul său crescut pentru documentarea și sistematizarea elementelor culturale din țările cu care a avut strânse legături sociale. Contribuțiile sale la dezvoltarea teoretică a muzicii orientale sunt importante, el fiind creatorul unui sistem de notație dedicat. Tot el a scris și „Cartea științei muzicii” și a efectuat numeroase amănunțite cercetări etnografice și folclorice al căror obiect de cercetare este muzica românilor, a turcilor și a arabilor, publicând primele lucrări muzicale teoretice. A devenit primul membru al Academiei de Științe din Berlin provenit din zona estică a Europei.

În 18 august 2023 s-au împlinit 25 de ani de când, la numai 65 de ani, **Iosif Sava** părăsea această lume. Muzicolog, critic, pianist și clavecinist, cercetător al muzicii și iubitor de frumos, omul de cultură Iosif Sava și-a dedicat întreaga viață artei sunetelor și propovăduirii ei românilor. A inițiat numeroase proiecte publicistice, emisiuni radiofonice și televizate, considerând de o importanță vitală misiunea ce i-a fost hărăzită: aceea de a forma, cultiva și cizela publicul

român meloman. Cei care au avut bucuria de a fi contemporani cu el, cei care i-au ascultat emisiunile încă își amintesc cu nostalgie calitatea interviurilor, valoarea informațiilor și pasiunea cu care ele erau transmise ascultătorilor. Vocea sa gravă, inconfundabilă, va rămâne încă mult timp o emblemă a muzicologiei autohtone, un stindard al istoriei muzicii românești.

Norela-Liviana COSTEA

Opera Verde: Iorgulescu, Jora și mitul Ouroboros-ului

În weekendul 1-2 iulie 2023, Opera Națională Română a găzduit, cu susținerea UCMR, un eveniment atipic și salutar (se cuvin felicitări managerului Daniel

Jinga), care a unit două capodopere ale muzicii românești într-un spectacol îndrăzneț, incitant, nu lipsit de probleme, dar care a arătat o nouă direcție posibilă a instituției ONB: promovarea unui repertoriu non-tradițional, care tatonează cu avangarda. Baletul *La piață* de Mihail Jora (1928) și opera *Revoluția* de Adrian Iorgulescu (1991) au fost îngemănate într-un diptic și reinterpretate prin prisma momentului emblematic pentru societatea românească de astăzi, Revoluția din 1989, conceptul aparținând tânărului regizor Alexandru Nagy.

Întreaga seară a stat sub semnul **reciclării**, atât în sensul cel mai propriu, toată scenografia fiind realizată din materiale reciclate, iar programul, foarte modern realizat, descărcabil cu un QR Code (aportul partenerului, Asociația ENVIRON), cât și în sens metaforic: pe de o parte, al adaptării, reinterpretării și recontextualizării unor lucrări preexistente; pe de altă parte, al mesajului apăsător „istoria se repetă”. În **baletul lui Jora**, „piața” nu mai este loc de negoț ca în libretul original, ci

spațiu centralizator al mișcărilor sociale: acțiunea este reinterpretată ca o alegorie a evenimentelor din 1989-1990, unde o lovitură de stat este încadrată de rama „telefonului” pe care îl primește un personaj-cheie. Un regim este înlocuit cu un altul, la fel de nociv. Culoarea roșie a telefonului simbolizează subtil atât dictatura, cât și sângele – mai puțin subtile sunt costumele personajelor (revoluționari cu banderolă, oameni politici, mineri, soldați și proto-hipsteri colorați) și, mai ales, pantomima mult prea directă. Bizareria opțiunii unei coregrafii de factură clasică, cu piruete și dans pe poante, pe un subiect contemporan și foarte dur, a avut farmecul său, dar mi-aș fi dorit în acest caz o alunecare mai curajoasă în **grotesc**. Dansatorii (Baletul Operei), majoritatea foarte tineri și cu niveluri diferite de abilitate, au abordat cu vădit entuziasm partitura coregrafică, ceea ce mă face să sper că viitoarele reprezentații vor crește din ce în ce mai mult – mai ales că baletul a avut un evident succes la public. Personal, mă declar dezamăgită de faptul că direcția declarată „de avangardă” nu a cuprins și partea de mișcare, însă am apreciat intenția reinterpretării vizuale a unei muzici care își păstrează prospețimea intrinsecă și astăzi. Minunată muzica lui Jora, luminoasă, tono-modală cu trimiteri foarte directe la muzica de joc românească, însă cu multe

picanterii delicioase: cromatisme, disonanțe, aluzii la orientalismul specific mahalalei urbane, bi-modalism sau poliacorduri, orchestrație ingenioasă și o cuceritoare voioșenie simpat-dionisiacă, care amintește pe alocuri de *Petrușka* lui Stravinski.

Metafora timpului și al spațiului circular, unde mărunta noastră existență este condamnată să re trăiască la infinit aceleași drame, este prezentă și în opera *Revoluția* de Adrian Iorgulescu, o adaptare a comediei lui I.L. Caragiale, *Conu Leonida față cu reacțiunea*, într-un mod care mi s-a părut mult mai reușit. Scena rotativă, care transformă treptat un punct de reciclare în rulota unde locuiesc cele două personaje, Leonida și Efimița lui, a fost o idee excelentă, simplă și eficientă – la fel și multitudinea de ecrane care proiectau când ce se întâmpla pe scenă, când imagini de la *Revoluție*, când desene animate (*Broscoiul Oac* din „Maria Mirabela”, celebru film optzecist).

Proiecțiile au avut atât rolul de a amplifica claustrofobia, micimea lumii în care trăiește cuplul lui Caragiale, de a exterioriza marotele din mentalul derizoriu al lui Leonida, cât și, în anumite situații, de a potența o atmosferă onirică, halucinantă. Ciclicitatea vieții, prin frecvente corespondențe între bătrânețe-decrepitudine și copilărie-joacă, a fost sugerată permanent în operă – cu trimiteri evidente și la lumea politică: „totul e un joc”. În acest **sistem metaforic de oglinzi** a fost integrat și personajul Safta: pe scenă am avut o „falsă Saftă” (actriță), un personaj silențios, suprarealist, cu codițe și stropitoare, „adevărată Saftă” (soprană), extensie vocală a primeia, apărând în două ocazii din public. În plus, doi percuționiști (Vlad Polgar și

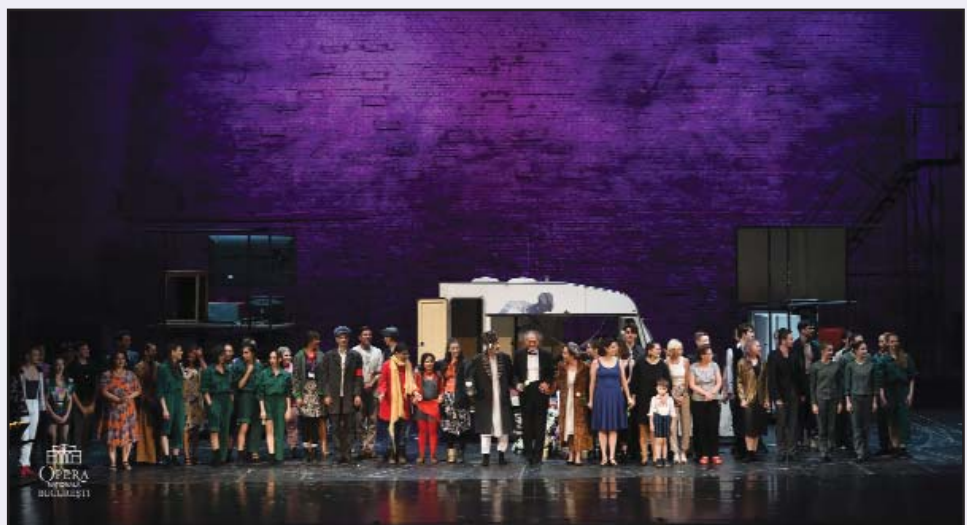
cromatic, colțuros-disonant, adecvat contemporaneității. Muzica lui Adrian Iorgulescu taie un drum foarte personal și puternic în spațiul sonor românesc, fiind nu numai imediat-recognoscibilă, dar și îndată-cuceritoare la nivel visceral tocmai prin aceste valențe paradoxale, de „joacă serioasă” cu principiul *coincidentia oppositorum* (amintesc aici și ultima premieră a compozitorului din Săptămâna Internațională a Muzicii Noi, în luna mai 2023, *Ipostaze VI* pentru vioară furibundă, fanfară caricaturală și percuție dramatică, un vârf de necontestat al festivalului – pentru mulți; am făcut investigații). Mi-a plăcut foarte mult faptul că personajul Efimița nu are text sau material muzical propriu, având rolul de a-l îngâna perpetuu pe soțul său –

Alexandru Stroe, excelenți) au fost plasați ca doi „străjeri” la marginile scenei, ca niște extensii vizibile ale orchestrei, iar spre finalul operei, lumina s-a aprins în sală și publicul a devenit „spectacol” pentru cei de pe scenă. Ambiguitatea granițelor **scenă-sală, poveste-realitate, culise-spectacol** a fost amplificată și de instalația din holul ONB: publicul trecea printr-un labirint de fotografii de la repetiții, într-un „decor sonor” de la manifestațiile din 1989, iar o perdea neagră adăpostea un altar al manipulării media – un aparat vechi de TV, înconjurat de flori și lumânări. Din tot acest imaginar multi-stratificat și foarte incitant, mărturisesc că nu am rezonat (și înțeleg că nu am fost singura) cu obsesia cuplului Ceaușescu, care a infiltrat atât afișul, cât și cele două părți ale spectacolului, ca un virus odios care ne devorează și acum, se pare, mentalul colectiv (în mod particular, asocierea celor doi cu cuplul de bătrâneți puțin la minte, dar **inocenți**, din piesa lui Caragiale).

Am ajuns în sfârșit la partea mea preferată din seara de 1 iulie: muzica lui Adrian Iorgulescu. Un paradox al contrariilor: pe de o parte, măiestrie dezvoltătoare, dar rotativă, pe o combinatorică permutativă care, așa cum mărturisește compozitorul în nota de program, sugerează „prizonieratul personajelor într-un spațiu închis”; tot spațiu închis sugerează și cele patru sunete care domină discursul melodic al lui Leonida. Pe de altă parte, cornucopie halucinant meta-stilistică cu inserții de vals („valsul fandacșiei”), marș, romanță și alte delicatețuri din repertoriul fermecător de derizoriu al mahalalei orașenești (o punte cu Jora!) grefate pe un limbaj

dar capătă identitate și „carne” sonoră numai în momentul Visului, al trecerii în alt nivel al Conștiinței; superb moment hipnagogic, la granița dintre trezie și somn, excelent și bizar orchestrat. Referitor la distribuția din 1 iulie: tenorul Valentin Racoveanu (Leonida) și mezzosoprană Andreea Iftimescu (Efimița) au fost fantastici în rolurile lor, interpretând cu măiestrie și versatilitate vocală atât aspectele caricaturale, cât și cele tragice ale personajelor. Mărturisesc însă că pentru mine, revelația serii a constituit-o soprana Stanca Maria Manoleanu (Safta), **superbă** ca voce și ca apariție de „nălucă” din sală în momentul Visului – în paranteză fie spus, echilibristica pe marginea fosei a dat multora din public palpitații. Un personaj parcă smuls din *Furtuna* lui Shakespeare, înfășurată în valuri de dantele și de vocalize atipice în contextul operei. Îmi doresc să o văd și mai ales să o ascult în cât mai multe roluri care să îi exploateze talentul. Maestrul Cristian Mandeal a condus, cu flerul și cu profesionalismul care îi sunt caracteristice, Orchestra Operei, care a înflorit, mi s-a părut, în mod paradoxal, în timpul operei contemporane, mai puțin „accesibile” în contextul repertoriului foarte tradițional pe care îl

abordează. Felicitări scenografei Andreea Koch, coregrafei Sandra Mavhima și restului echipei de actori și dansatori. Aștept acum cu mare interes, împreună cu mulți alții, și alte producții curajoase ale ONB care să promoveze creații moderne și contemporane.

Diana ROTARU

Paul Constantinescu și Festivalul „Țintea Muzicală”

Ca de obicei, în fiecare an, data de 30 iunie, înseamnă pentru mine și pentru viața culturală a urbei Ploieștilor, ziua în care s-a născut compozitorul Paul Constantinescu. Anul acesta am pregătit pentru acest eveniment un material amplu, însoțit de multe imagini, care să descrie elocvent traseul vieții și al creației acestui excepțional muzician.

Bucuria mea a fost amplificată de faptul că în acest an, Casa memorială „Paul Constantinescu”, mutată

Sanda Maistorovici

temporar (pe timpul reabilitării clădirii proprii) în incinta Muzeului de Istorie și arheologie Prahova, prin custodele ei, d-na Mihaela Ștefănescu, a decis să îmbine în mod fericit omagierea compozitorului la 114 ani de la naștere, cu deschiderea Festivalului internațional de muzică clasică și contemporană „Țintea Muzicală”, ajuns la cea de-a XIII-a ediție, prin efortul și profesionalismul celor două surori compozitoare, Adina Dumitrescu și Dana Cristina Probst. În acest context, după materialul prezentat de mine, consacrat sărbătoririi compozitorului, interpreții invitați ai festivalului și-au adus și ei ofranda prin interpretarea la un înalt nivel artistic a *Baladei haiducești pentru violoncel și orchestră* în versiunea violoncel și reducere pentru pian de Paul Constantinescu (violoncel, Eugen-Bogdan Popa și pian, Anamaria Biaciu-Popa).

După acest moment omagial, Concertul inaugural al Festivalului, ca de altfel și următoarele două, au stat sub semnul motto-ului *Peisaj iluminist cu cvartet de coarde*,

Raluca Stratulat, Olga Berar, Iulia Goiană, Eugen-Bogdan Popa

protagoniștii celor trei evenimente muzicale fiind tineri instrumentiști cu palmares bogat: Raluca Stratulat (vioara I), Olga Berar (vioara a II-a), Iulia Goiană (violă) și Eugen-Bogdan Popa (violoncel), pianista Anamaria Biaciu-Popa, întregind grupul interpreților.

Așa cum se preciza în edificatorul program de sală, cele trei concerte ale festivalului au pus în centrul atenției creații pentru cvartetul de coarde, formație care a devenit predilectă în perioada Secolului Luminilor, când „statutul compozitorului se schimbă treptat, el devenind ceea ce azi

numim un artist independent” (citat din programul de sală). Primul concert a cuprins două cvartete, *Cvartetul de coarde op. 5/3* compus în anul 1757 de Franz Xaver Richter (mai puțin cunoscut la noi, aparținător Școlii de la Mannheim de care se poate lega momentul apariției cvartetului ca specie muzicală) și *Cvartetul Hob. III nr. 1 – “Vânătoarea”* – de Joseph Haydn, tributar încă structurii începuturilor cvartetului (în cinci părți), fiind îmbogățit în mod strălucit cu *Sonata pentru violoncel și basso continuo în mi major* de François Francoeur și *“Les Barricades mystérieux” pentru clavicin* de François Couperin. Program variat stilistic (muzică germană și franceză), public numeros și atent, interpretări de mare ținută, organizare impecabilă au fost ingredientele acestui superb matineu muzical.

Cel de-al doilea eveniment al festivalului s-a consumat la 1 iulie, în ambianța elegantă a Conacului Bellu de la Urlați-Prahova, în prezența unui auditor select din care nu au lipsit urmașii baronului Alexandru Bellu, academician Georgeta Filitti și sprijinitori fideli ai festivalului veniți din Țintea. Fiind prefătat de gazda Gabriela Nicolau și informațiile muzicologice oferite de Dana Crisitina Probst, concertul a propus un program extrem de generos: în afara cvartetului de Richter și cel de Haydn – prezentate în prima zi a festivalului, au fost audiate *Cvartetul op. 3 nr. 6* publicat la Paris în 1769 de Maddalena Lombardini-Sirmen (compozitoare originară din Veneția, necunoscută publicului din România) și *Cvartetul nr. 2* de Juan Crisóstomo de Arriaga având ca

Anamaria Biaciu-Popa, Eugen-Bogdan Popa

parte a II-a o temă cu variațiuni. Concertul de prânz de la Conacul Bellu a mai avut în program și *Divertimento Hob. IV nr. 6 pentru două viori și violoncel*, lucrare scrisă în 1784 de Joseph Haydn, folosind teme din alte lucrări mai mari ale compozitorului.

Închiderea Festivalului „Țintea Muzicală” (5 iulie), așteptată cu bucurie la Ploiești, s-a produs tot la Muzeu, publicul având privilegiul de a face cunoștință cu lucrarea lui Juan Crisóstomo de Arriaga și cu *Cvartetul Hob. III nr. 39* intitulat „Pasărea”, parte integrantă din ciclul cvartetelor ruse dedicate de Haydn ducelui Paul de Rusia. Tot în cadrul acestui concert am ascultat *Divertimento Hob. IV nr. 6 pentru violoncel și pian* în aranjamentul din 1944 realizat de Gregor Piatigorski, strălucind prin pasaje de virtuozitate și *Sonata pentru pian op. 24 în si bemol major* pentru pian de Muzio Clementi, compozitorul și pedagogul virtuos pianului din vremea lui.

În finalul cronicii nu pot să nu remarc inteligența inovativă în alcătuirea repertoriului a celor două inițiatore ale festivalului, dar mai ales, măiestria tinerilor interpreți care și-au însușit cu entuziasm și abnegație întregul repertoriu special pentru acest eveniment, reușind să creeze un grup cameral de înaltă ținută profesională, omogen și unitar. Aștept cu nerăbdare cea de-a XIV-a ediție.

Sanda MAISTOROVICI

Prin și dincolo de căutătura timpului...

... se naște istoria credințelor omenirii, însoțindu-i devenirea și înfruntând mersul de neoprit al trecerii și petrecerii Timpului trăit individual sau extins la nivel cosmic, unind cer și pământ într-o unică, armonioasă suflare. Aș adăuga aici și vremelnicia vieții noastre celei de toate zilele, aspirând la perfecțiune, ceea ce implică depășirea repetabilelor experiențe; aceasta pare a fi fost perspectiva din care a fost privit *Requiem*-ul mozartian în concepția a doi cunoscuți creatori israelieni: Nadav Barnea – personalitate artistică de o complexitate aparte (light designer) și regizoarea Shirir Lee Weisz – director artistic al Meitar Opera Studio.

Ideile lor s-au centrat vectorial pe stringenta necesitate de îmbogățire a universului interior al omului

Ora Meirson și soliști vocali:
Tal Ganor, Anat Czarny, Eitan Drori și Oded Reich

alegând să renunțe la înșelătoarea strălucire a fațadei golite de sens pentru a aspira la valorizarea doritei *Lux Aeterna*. Li s-au alăturat Adam Keller (set designer, marcând subtil trecerea timpului: de la globul solar la "felia lunii!"), Ula Shevtsov (costume unisex, de un alb orbitor, accentul auriului detașându-se solemn) și Ariel N. Wolf – designer de trepidantă, ritmat muzicală mișcare. S-a născut astfel o creație de tulburătoare simplitate și redutabil impact asupra spectatorilor, îngemănând sugestie mitică, dimensiuni christice, dar și univers dantesc: discurs despre adevăr și nevoia de sacru, dar și despre dogma împietrind trăirea, zăgăzuind gândurile și stopând firescul impulsul de acțiune. Întregul a fost susținut cu o precizie de ținută "clasică" de conducătorul spectacolului, dirijorul Karl-Heinz Steffans (actualmente dirijor și director muzical al Norrköping Symphony Orchestra – Suedia), la pupitrul Orchestrei Simfonice „Rishon LeZion”.

Reprezentarea a fost în limba originală – latina – corul (în acest tip de lucrări – de regulă imobil, static, cu partiturile în față) remarcându-se prin dubla sa disponibilitate exersată până la firescul gestic: interpretare omogenă, în litera și spiritul partiturii perfect stăpânite (maestru de cor: Itay Berckovitch) și joc scenic "curat", de amplă respirație, motivant; vorbim despre un "mecanism", reglat în registrul complex ce incumbă ceremonialul și aspirația la Înalt. Corul (prezență sacerdotal-angelică opusă mulțimii păcătoșilor) este cel care, pornind din ținutul umbrelor, ne poartă în *Purgatoriu* sau celebrează divinitatea. Soliștii Tal Ganor (soprană), Anat Czarny

(mezzo-soprană), Eitan Drori (tenor) și Oded Reich (bariton) au conferit strălucire și profunzime paginilor mozartiene, interpretarea lor fiind seducător-convingătoare.

O performanță aparte a fost cea a dansatorilor soliști: Shiri Ben-Gal, Yishay Ben Moshe, Ahinoam Chai, Rotem Greenberg, Elia Magnezi, Ora Meirson, Omri Rosen, Yotam Rotem, Shay Vahav, Michael Yalon. O notă specială și pentru solistul instrumentist din *Tuba Mirum*: Avital Handler.

Concepția creatorilor s-a materializat într-un inedit "triptic", în fapt propuneri de parcurs existențial, jucând cartea simetriei în asimetrie: de la *Introitus (Requiem Aeternam)* la penultima articulație din *Sequentia (Confutatis)*, apoi de la finalul acesteia (*Lacrimosa*) la *Agnus Dei* și, în cele din urmă – "finis coronat opus" – *Communio (Lux Aeterna și Cum sanctis tuis)*. Odată născut, omul – inițial ființă îngerească – uitându-și rădăcinile de lumină și trăind potrivit propriului "cod", va muri copleșit de greutatea propriilor greșeli; adoptând calea de transfer a păcatelor sale, va căuta drumul dezvinovățirii pentru a accede la împărăția cerurilor. Am receptat *copy-paste*-ul vizual al primelor două existențe drept ignorarea de către umanitate a tipului de viață-devenită-lecție, adoptând continuu aceeași soluție facilă.

M-am întrebat de unde identitatea primelor două "existențe" umane, deosebirea constând doar în ethos, durată, articol(o)are și ritmare interioară determinate de sensul și cursul muzicii? Răspunsul ar putea fi dat doar descifrând calea aleasă de cea de-a treia "existență", ultima realizată scenic; scăldată în oceanul sonor-luminos de semnificații al *Lux Aeterna*. Dominată de profunzimi meditative și de comunicarea cu sfera divină, ea transcrie gestic transformarea conștiinței: de la impetuoșitate, extrovertire și trăire narcisistă la introspecție, empatie,

Corul Operei israeliene

modestie; se restabilește echilibrul *axis mundi*, omul afirmându-și liberul arbitru în datele accesului la absolutul *Lux Aeterna* și la sfințenia tronului celest.

Veritabil punct de greutate și de interes al stagiunii Operei Israeliene al cărei final l-a marcat, *Requiem în re minor K 626* de W. A. Mozart s-a bucurat de aplauzele ritmate ale unui public entuziast, vibrând la unison cu performanța de înalt nivel artistic la care a asistat. În paranteză fie spus, știu (pe surse!) că nu au fost puțini cei care au revenit în sală (într-o altă paranteză: m-am aflat printre ei!) pentru a recepta și înțelege mesajul acestei spectaculoase creații, al cărei personaj principal rămâne o acțiune: aflarea căii spre Lumină, *Lux Aeterna*!

Carmen STOIANOV

10 obiective turistice unde îl veți regăsi pe Beethoven

La aproape 200 de ani de la moarte, Ludwig van Beethoven continuă să capteze atenția muzicienilor și melomanilor. Într-un articol publicat pe site-ul www.classical-music.com în 2020, Freya Parr, editor digital la BBC Music Magazine, a realizat un clasament al unora dintre cele mai inedite locuri care păstrează vie amintirea Titanul de la Bonn. Iată care sunt acestea:

1. **Beethovenhaus** (str. Bonngasse 20, Bonn) – locul de naștere al compozitorului, unde a trăit până în 1774.

Beethovenhaus

Astăzi este muzeu și principalul centru unde Beethoven poate fi studiat.

2. **Pasqualatihaus** (Mölker Bastei 8, Viena) – timp de 8 ani Ludwig van Beethoven a locuit la această adresă. Tot aici a compus și singura sa operă, *Fidelio*.

3. **Monumentul lui Beethoven** (Beethovenplatz, Viena) – dezvelită în 1880, statuia a fost comandată de „Prietenii muzicii” din Viena la scurt timp după centenarul lui Beethoven.

4. **Mormântul lui Beethoven** (Cimitirul Zentralfriedhof, Viena) – rămășițele compozitorului au fost mutate aici în 1888, după ce cimitirul original a fost închis. Este înmormântat în Grupul 32a, Mormântul nr. 29.

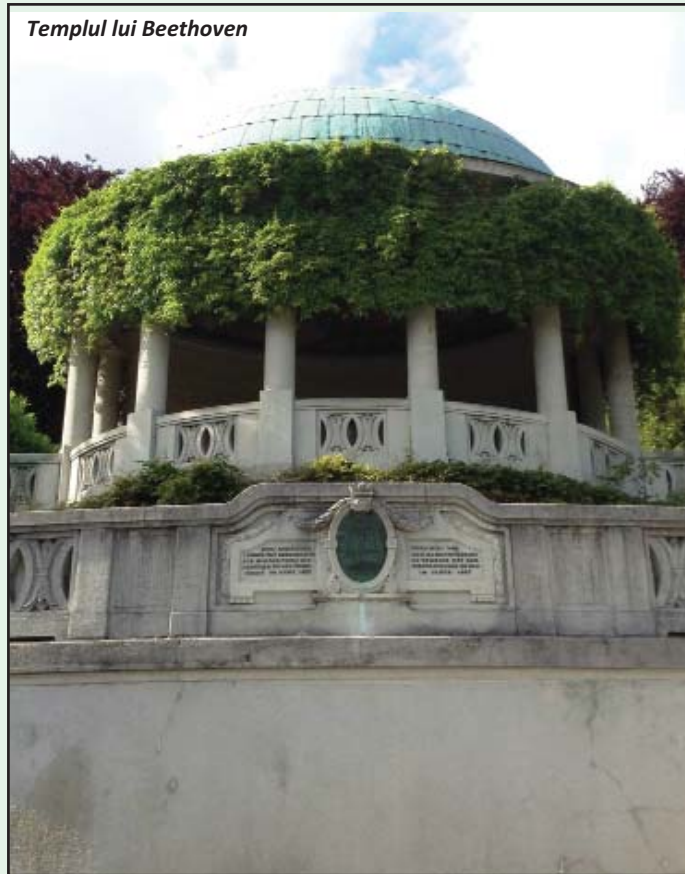
5. **Heiligenstadt** (Viena) – acum un cartier al orașului, Heiligenstadt a fost odată o mică localitate. În 1802, Beethoven a fost trimis acolo să se odihnească pentru câteva luni și acesta este locul în care a scris faimosul său *Testament de la Heiligenstadt*.

6. **Teplitz**, acum **Bad Teplice** (Republica Cehă) – în această stațiune balneară Beethoven și-a început *Simfonia a VII-a* și tot acolo l-a întâlnit pe poetul și filosoful Goethe.

7. **Templul lui Beethoven din Kurpark** (Baden) – ridicat în anul 1927 și amplasat într-un parc, templul oferă vederi glorioase asupra Badenului. Lui Beethoven îi plăcea să se plimbe în Valea Helenental din apropiere.

Templul lui Beethoven

8. **Centrul „Ira F. Brilliant”** pentru studii despre Beethoven (San Jose, California) – la Universitatea din San Jose, S.U.A., se află cea mai mare colecție de materiale despre Beethoven din afara Europei.

9. **Theater an der Wien** (Linke Wienzeile, Viena) – Beethoven a prezentat aici o serie de lucrări, inclusiv opera *Fidelio* și oratoriul *Hristos pe Muntele Măslinilor*.

10. **Beethoven Palace** (Str. Lazenská, Praga) – compozitorul a avut două șederi fructuoase la Praga, susținând concerte și compunând. Unul dintre locurile sale preferate pentru cazare era acest hotel.

Teodora CONSTANTINESCU

Instrumentiști români în Orchestra Națională a Franței

Dirijorul român **Cristian Măcelaru** este directorul muzical al Orchestrei Naționale a Franței, ansamblu de prestigiu cu o activitate de aproape 90 de ani. Fondată în 1934, orchestra a atras, de-a lungul anilor, instrumentiști valoroși din toată Europa, oferindu-le programe dinamice, colaborări cu dirijori de talie internațională și oportunități de dezvoltare profesională continuă. Cristian Măcelaru nu

Cristian Măcelaru

este, însă, singurul român din acest colectiv, căci instituția a captat atenția altor instrumentiști de origine română care au participat și au câștigat rigurosul proces de selecție aplicat de conducerea ansamblului francez: violonistele Sarah Nemțanu, Mathilde Gheorghiu, violistul Theodor Coman și violoncelista Oana Unc.

Sarah Nemțanu ocupă scaunul de concert-maestru, alături de Luc Héry. În momentul în care a câștigat postul

Sarah Nemțanu

era în vârstă de numai 21 de ani, devenind cel mai tânăr șef de orchestră din istoria ansamblului. Sarah s-a născut în Franța în 1981. A început studiul viorii cu tatăl său,

Vladimir Nemțanu, prim violonist al Orchestrei Naționale Bordeaux Aquitaine. A continuat apoi studiile la Conservatorul din Paris, câștigând numeroase premii la competiții importante precum „Maurice Ravel” de la Saint-Jean-de-Luz și „Antonio Stradivarius”. Și-a făcut debutul formal alături de violoncelistul Gautier Capuçon, interpretând *Dublul concert pentru vioară și violoncel* de Johannes Brahms. Cariera tinerei violoniste a continuat apoi pe multe dintre scenele internaționale din Europa (alături de orchestre simfonice din Londra, Roma, Franța) dar și din Asia sau Statele Unite ale Americii. A colaborat cu dirijori precum Sir Colin Davis, Ricardo Muti și Kurt Masur. În 2000 a înregistrat primul album, „Gypsy” – un CD elaborat alături de muzicianul canadian Chilly Gonzales. Alături de sora sa, violonista Deborah Nemțanu, a înregistrat câteva albume ce conțin concerte duble Bach și Schnittke (producție realizată de casa de discuri Naïve), Cele 44 de duouri de Béla Bartók (pentru casa de discuri Decca) și *Concertul pentru două viori și orchestră, H. 329*, de Bohuslav Martinu (pentru PentaTone Classics).

Mathilde Gheorghiu este, de asemenea, violonistă franceză cu origini române, activând din 2021 la Vioara a II-a. Tânăra violonistă a absolvit recent Colegiul Regal de

Mathilde Gheorghiu

Muzică din Londra, unde a studiat sub tutela lui Sasha Rozhdestvensky. Și-a început formarea muzicală în 1999 la Academia de muzică Prince Rainier III din Monaco, unde a obținut Diploma de studii muzicale. Mathilde a continuat apoi studiile la Școala superioară de muzică din Geneva, alături de profesorii Mihaela Martin, Gwendolyn Masin și Sasha Rozhdestvensky, obținând diplomele de licență și master în arte. În timpul studiilor a fost distinsă cu premiul Alteței Sale Regale Prințul Albert al II-lea și a fost aleasă de dirijorul Lawrence Foster să participe timp de trei veri consecutive la Aspen Music Festival and School din Statele Unite ale Americii, unde a studiat cu Cornelia Heard. Ca urmare a câștigării Marelui Premiu la Concursul Internațional pentru tineri muzicieni „Antonin Dvořák” de la Școala superioară de muzică din Geneva, a fost invitată să cânte alături de dirijoarea Nathalie Stutzmann la Victoria

Hall din Geneva și la Temple du Bas din Neuchâtel. Este, de asemenea, deținătoare a premiului al II-lea al Concursului Internațional de Muzică de Cameră Leopold Bellan. A urmat cursuri de perfecționare cu muzicieni de renume precum Maxim Vengerov, Josef Spacek, Kaija Saariaho, Donald Weilerstein, Mariana Sîrbu, Peter Heresthal, Gustavo Beytelmann. Violonista a cântat ca solistă alături de ansambluri precum Orchestra Filarmonicii din Monte-Carlo, Orchestra Regională din Cannes și Orchestra de la Școala superioară de muzică din Geneva, dar și pe scene din Anglia, Elveția, Franța și România. Este, desigur, pasionată de muzica de cameră și de cântul în orchestră, făcând parte din diferite ansambluri sau formule camerale alături de care a susținut concerte și recitaluri în Europa, Statele Unite ale Americii și Asia.

Violistul **Theodor Coman** s-a născut la București și, dincolo de postul pe care l-a ocupat încă din 1995 în cadrul Orchestrei Naționale a Franței (o vreme fiind șef de partidă și solo violă), întreprinde o bogată activitate muzicală camerală și solistică. Ca urmare a câștigării unui premiu la Concursul Internațional „Maurice Vieux” din Lille, Franța, începând cu 1986 a ocupat funcția de violist al Orchestrei Naționale Ile de France. De asemenea, abordează cu succes cele mai importante opusuri camerale compuse pentru violă și pian. Alături de Trio à Cordes de Paris a susținut turnee în Europa și Rusia și în prima decadă a anilor 2000 a fost membru al Cvartetului Arpeggione și al Cvartetului Renoir. În 2016 a câștigat premiul al II-lea la Concursul internațional „Giorgio Cambissa”, competiție dedicată

„Primăvara Muzicală Pragheză”, recunoaștere ce i-a permis afirmarea pe plan internațional. Ca membru în orchestră, a colaborat cu Orchestra Națională Radio (1994-1995), Orchestra Națiunilor (din Germania) și Orchestra Internațională a Italiei. În 1999 a fost admisă în Orchestra Națională a Franței, trecând cu succes de procesul extrem

Oana Unc

Theodor Coman

lucrărilor aparținând compozitorului italian. Face parte din formații camerale (trio-uri, cvartete, cvintete etc.), anul acesta evoluând într-un program de muzică de cameră și la Festivalul Internațional „George Enescu”.

Violoncelista **Oana Unc** este solistă a Orchestrei Naționale a Franței și membră a Orchestrei Uniunii Europene, ansamblu format din muzicieni proveniți din fiecare dintre cele 28 de state. Oana Unc s-a născut în Lugoj, în 1974. A început formarea muzicală la Școala de Muzică „Filaret Barbu” din orașul natal, mergând apoi la Liceul de Muzică „Ion Vidu” din Timișoara și finalizând formarea academică la Universitatea Națională de Muzică din București unde, mai târziu, a devenit asistent universitar. În 1994 a câștigat Premiul I la Festivalul Internațional

de riguros de selecție. În 2014 Oana Unc-Marchand s-a aflat din nou pe scena Radio România, de această dată alături de Orchestra Națională a Franței, dirijată de Vasili Sinaisky, prezență prilejuită de ediția a II-a a Festivalului Internațional al Orchestrelor Radio RadiRo. Activitatea sa camerală este de asemenea bogată, violoncelista colaborând cu cvintetul „Da Capo”, triourile „Wolfgang” și „Boticelli”. Oana Unc este și parte a unei colaborări românești pe meleaguri internaționale: cvartetul „Schubert”, alcătuit în întregime din muzicieni români – violoniștii Mircea Călin, Violeta Cristea și violistul Theodor Coman. Bogata activitate a purtat pașii muzicienei în numeroase orașe din Europa, în Egipt, China, Thailanda, Japonia și Statele Unite ale Americii; totuși ea a menținut strânse legături cu România, păstrând vie amintirea primelor recitaluri susținute pe scena din Lugoj.

De altfel, prezența acestor artiști români nu este o premieră, ea fiind precedată de cea a violoniștilor Constantin Bobescu (absolvent al Conservatorului Superior de Muzică din Paris și membru al Orchestrei Naționale a Franței din 1992 până la pensionare) și de Eduard Popa (fost membru al Orchestrei Filarmonicii bucureștene cu o bogată activitate solistică și camerală și membru al orchestrei franceze până la retragerea din activitate).

Acești instrumentiști sunt doar o mică parte dintre muzicienii români care ocupă posturi importante în orchestre din Hexagon și din lume, ansambluri cu tradiție și cu realizări importante ce creează un tablou muzical divers, grandios – un tablou fără de care lumea culturală nu ar fi completă.

Norela-Liviana COSTEA

SIX – The Musical pe scena Conservatorului bucureștean

Printre producțiile puse în scenă anul acesta la clasele de operă de la Universitatea Națională de Muzică București s-a strecurat și un musical, fenomen destul de rar întâlnit în cadrul acestei instituții. Musicalul *Six* a fost ca o gură de aer proaspăt în multitudinea de producții clasice, reciclate la fiecare câțiva ani cu noi studenți.

Six este un musical britanic compus de Toby Marlow și Lucy Moss, care a avut premiera în anul 2017 în cadrul Edinburgh Festival Fringe. Spectacolul descrie, în stilul unui concert pop electrizant, poveștile celor șase soții ale lui Henric al VIII-lea. Fiecare dintre cele șase femei – Catherine of Aragon, Anne Boleyn, Jane Seymour, Anna of

apartținut lect. univ. dr. Ioana Găină-Cojuharov, care a asigurat și acompaniamentul la pian. Alături de ea, pe scenă s-a aflat un cvartet format din Evelina Andrieș (harpă), Eugen Ionescu și Marina Pîngulescu (vioară) și Andreea Camelia Neață (violoncel). De asemenea, a existat un suport instrumental înregistrat care, din cauza sonorizării nu foarte bune, a acoperit în mare parte din timp instrumentele neamplificate. Regia a fost semnată de lect. univ. dr. Daniel Prallea-Blaga, care l-a avut ca asistent pentru acest proiect pe Daniel Găină-Cojuharov, acesta din urmă ocupându-se și de tot ce înseamnă mijloace tehnice. Iulia Vasile și Eduard Nanu au creat coregrafia de la zero, iar rezultatul de pe scenă a fost mai mult decât grăitor în ceea ce privește munca depusă și implicarea celor doi.

Spectacolul a fost unul plin de culoare, de vivacitate, care îți capta deopotrivă privirea și auzul, iar mobilizarea pentru reușita acestuia, pornind de la lumini, proiecții, recuzită și scenografie a fost remarcabilă. Am apreciat și supratitrarea utilizată pentru momentele vorbite, chiar dacă uneori a făcut „figuri” și textul a întârziat să apară pe ecranul improvisat.

Mi-ar fi plăcut, în ciuda faptului că este considerată aproape o erezie în rândul cântăreților de operă, ca toate fetele să cânte cu laviere, un aspect, de altfel, obișnuit și necesar unui astfel de spectacol. Microfonul imobil, plasat în mijlocul scenei nu a reușit să capteze sunetul cum trebuie, mai ales în momentele cu multă mișcare.

Echipa acestui spectacol a fost distinsă de curând cu „Premiul al II-lea” în cadrul *International Youth Music Competition Atlanta* din Statele Unite ale Americii. La categoria lor de vârstă, fetele au concurat cu echipe din Australia, Canada, China, Indonezia, Irlanda, Malaezia, Polonia, Singapore, Africa de Sud, Coreea de Sud, Thailanda, Marea Britanie, S.U.A. și Vietnam, fiind singura echipă din partea României.

Per total, a fost o inițiativă demnă de laudă, o pată de culoare și efervescență, un spectacol bine pus la punct, la care s-a muncit enorm, și îmi doresc să mai văd asemenea producții „noi” pe scena Universității Naționale de Muzică București și de acum înainte.

Teodora CONSTANTINESCU

Cleves, Katherine Howard și Catherine Parr – povestește experiența avută cu Henric pentru a stabili care dintre ele a dus-o cel mai rău cu soțul ale cărui metehne erau binecunoscute în epocă.

Cele 9 momente ale spectacolului reprezintă un *fusion* vibrant, cu rețete muzicale consacrate, extrem de *catchy*. Însuși compozitorul susține că a „infuzat” prestațiile protagonistelor cu elemente ce aparțin unor cântărețe celebre din zona pop și r’n'b.

Cei doi compozitori stăpânesc de minune arta citării, astfel că în discursul muzical au strecurat câteva fragmente foarte cunoscute. Printre acorduri răsună „Marșul nupțial” din *Visul unei nopți de vară* de Felix Mendelssohn sau citate stilizate din tradiționalul cântec englezesc *Greensleeves*.

La Conservator, *Six* a avut loc duminică, pe 18 iunie 2023, și s-a jucat cu sala plină în ciuda faptului că ora 12 nu reprezintă neapărat un moment adecvat prezentării unui asemenea spectacol. Protagonistele au fost studențe și masterande de la clasele de canto ale conf. univ. dr. Claudia Codreanu și conf. univ. dr. Mariana Colpoș, după cum urmează: Catherine of Aragon – Daniela Rogacev, Anne Boleyn – Cristina Ștefan, Jane Seymour – Cristina Popa, Anna of Cleves – Mara Poștea, Katherine Howard – Emilia Tudorache și Catherine Parr – Andreea Mihail. Pregătirea muzicală i-a

De vorbă cu Viniciu Moroianu: „Există muzică românească de înalt nivel”

Ori de câte ori se îngână toamna cu iarna și ori de câte ori e martie din nou, mi-e dor de Lipatti, iar de ceva ani perla sonor marca Viniciu Moroianu mă însoțește în acest ritual-periplu. Viniciu Moroianu nu este doar un împătimit Lipatti, ci, așa putea afirma cu mâna pe inimă, un îndrăgostit de muzica românească, slujind-o cu o dăruire ce nu putea trece neobservată, nu doar ca interpret, ci și în calitate sa de creator. Dar, să rămânem la zona interpretativă și, în puținul timp pe care îl are împărțindu-se între concerte și activitatea didactică; să-l iscodim sperând ca, între o decolare și o aterizare către vreunul din podiumurile scenice care îl așteaptă (în cazul de față: Filarmonica din Satu-Mare), între aplauzele la final de concert și pregătirea pentru activitatea de juriu (în cazul de față: Academic Piano Competition – Râmnicu Vâlcea), între deschiderea ușii clasei de pian în care îl așteaptă studenții la Universitatea Națională de Muzică București și așternerea unui gând pe hârtia cu portative să-și afle un timp și pentru a răspunde întrebărilor mele.

Carmen Stoianov: 6 decenii de viață, 5 decenii de activitate artistică pe podium, aproape 4 decenii de recunoaștere națională și internațională... Dar câte decenii de iubire și atașament declarat față de creația românească?

Viniciu Moroianu: Tot atâtea! Recitalul meu de debut (Ateneul Tineretului, 1973) a inclus, alături de o compoziție proprie, două piese din *Suita I* de Silvestri. A fost meritul profesoarei mele de pian, Marta Paladi. În același an am obținut primul premiu întâi național de interpretare, împreună cu Carmen Mihalache și Tudor Dumitrescu, plecați din această lume atât de devreme... Curând după aceea, tatăl meu mi-a semnalat *Marșul evreiesc op. 8* de Jora, pe care l-am inclus în finala Concursului Internațional de la Paris, din 1979. În ultimul an de liceu m-am dedicat *Sonatei a treia pentru pian* de Enescu, un act de curaj al vârstei salutat de Alfred Hoffman și răsplătit cu Premiul Criticii Muzicale. Așadar, contactul cu muzica românească a pornit de când mă știu și o voi aborda atâtea vreme cât voi putea sluji scena. Eu însumi am compus cu pasiune, până să devin student: sonate pentru pian, un cvartet de coarde, lieduri (unele s-au cântat de către nume mari: Virginia Manu, George Crăsnaru, Bianca Manoleanu; ba chiar unul dintre ele s-a tipărit în 1978!). Podiumului de concert m-am dedicat cu totul, odată cu întâlnirea cu maestrul Gabriel Amiraș, în Conservator.

C.S.: A existat un model, un mentor pe această direcție?: familie, prieteni, profesori...

V.M.: Începutul studenției a însemnat și cunoștința prețioasă cu muzicologul Francisc László, precum și aportul în *Simfonia de cameră* de Enescu, sub bagheta lui Dorel Pașcu. Am avut privilegiul unor mentori – cărturari pe care i-ar fi râvnit mari capitale ale lumii. Ce bucurie să fiu, în 1983, corepetitorul Cursului de dirijat ținut la Sinaia

de maestrul Constantin Bugeanu! Am beneficiat de un mediu cultural extrem de fertil în familie, care a inclus în mod natural și muzica românească. Port în suflet icoana mamei, arhitecta Veronica Moroianu. Unchiul meu, Bogdan Moroianu, a fost compozitor și medic, recunoscut de nume precum Jora sau Negrea drept un extrem de avizat editor de partituri și cărți. Am crescut în casă cu o serie de partituri - semnal, între care *Simfoniile* lui Enescu sau *Clavecinul bine temperat* de Bach, ediția Busoni în românește! Tatăl meu, Mihai Moroianu, era un om de o cultură enciclopedică, arhitect, muzicolog și autorul unor lieduri pe versuri de Blaga. În anii '40 a scris cronică muzicală, salutând prime audiții românești. Octavian-Lazăr Cosma i-a descoperit o frază profetică privitoare la viitorul muzicii românești întruchipat de Silvestri și Lipatti! Am și acum *Divertismentul rustic* de Drăgoi primit de tata ca premiu de la profesorul său din liceu, Harry Brauner.

C.S.: Există preferințe ale muzicianului pentru podiumul concertistic, cameralul instrumental, vocal-instrumental sau pentru didactică?

V.M.: Le iubesc în mod egal. Am aspirat mereu la standardele artistice cele mai înalte și aceasta a însemnat renunțări dureroase la compoziție și dirijat. Am căutat să îmbin armonios toate laturile actului scenic: recital, solist cu orchestra, muzică de cameră, acompaniament de lied, ajungând, multă vreme, la o medie de treizeci de concerte pe stagiune. Anii din urmă au însemnat o luptă tot mai acută cu conformismul unor decidenți culturali. Didactica a pornit din nevoie, devenind curând o a doua vocație, șlefuită în timp (repartiția obligatorie a însemnat patru ani de învățământ pentru amatori, la Târgoviște, perioadă în

care am reușit, totuși, ca stagiunea de concert să nu se oprească niciun moment). Imaginea unui "profesor care mai și cântă" m-a urmărit continuu: nicio instituție de spectacol nu m-a dorit solist angajat, nici măcar în rezidență. Statutul de "outsider" m-a întărit în fervoarea de a finisa la maximum orice apariție scenică. Mă regăsesc într-o spusă a Cellei Delavrancea: "Am avut fericirea de a fi apărută de trei calamități: gelozia, invidia și orgoliul".

C.S.: Cum decurge procesul constituirii unui repertoriu, aceea fin balansată echilibrare național-internațional privită pe cele două direcții: propunere concertistică și imprimare Radio, CD?

V.M.: Repertoriul pianistic mi l-am constituit, în cea mai mare parte, prin liberă opțiune, încercând un echilibru între stiluri, de la baroc la contemporani, și asumându-mi alegeri de lucrări dintre cele mai ample și mai provocatoare

ca lume ideatică și dificultate tehnică. Cred în interpretul atotcuprinzător, nu în cantonarea pe anumite epoci creatoare. Am acceptat, în decursul timpului, o serie de propuneri repertoriale pe care le-am considerat interesante pentru construcția lăuntrică. Am realizat și prime audiții și există titluri pe care încă nu le-au abordat alți confrăți.

C.S.: Între integralele abordate, ce loc ocupă creația românească? Dar cea lipattiană? Și, mai specific, cum a decurs relația cu Dinu Lipatti... legat și de Integrală și de Teza de Doctorat?

V.M.: Integrarea repertoriului românesc o consider a fi o abordare firească de viață profesională. De altfel așa procedează mari interpreți ai lumii cu muzica țărilor lor natale. Decembrie 1989 a adus cu sine scuturarea de obligația de a învăța lucrări românești. Realitatea este, însă, că există muzică românească de înalt nivel, ce poate sta alături de mari realizări din secolul XX. Promovarea ei externă, prin interpreți, partituri și înregistrări de calitate a fost, până acum, deficitară. Este nevoie de un suflu nou,

pozitive din partea unor melomani, chiar dacă mai rarefiți, capabili să discearnă valoarea autentică.

C.S.: Poți defini relația ta, ca pianist, cu compozitorii...

V.M.: Am stat în preajma unor compozitori importanți: Pascal Bentoiu, Radu Paladi, Irina Odăgescu-Țuțuianu, Carmen Petra-Basacopol, Doru Popovici, Adalbert Winkler; sfaturile de interpretare primite pe marginea propriilor lor lucrări mi-au nuanțat perspectiva asupra interpretării muzicale. Ca student, am audiat cursuri extraordinare de analiză ale cvartetelor târzii de Beethoven și ale celor de Bartók, susținute de Aurel Stroe. Am contacte cu tineri compozitori, unii dintre ei proveniți din clasa de pian. Limbaje experimentale am abordat rar, dar m-am străduit să fiu mereu la curent cu ce se mai scrie astăzi în lume, inclusiv în muzica simfonică și de operă. De asemenea, cu tendințele mondiale din lumea interpretării.

C.S.: Câte partituri își așteaptă prima audiție?

V.M.: Mă gândesc la *Sonata I* de Stroe, la *Concertul nr. 2* de Toduță, sau la cel de Glodeanu... Problema este cu găsierea locurilor în stagioni, în planurile de înregistrări...

C.S.: La câte Filarmonici din țară este acasă repertoriul românesc? Cu care dintre ele simți că ai o relație specială (opțional, să nu-ți creez probleme...) ...?

V.M.: Plasarea oricăror titluri românești de patrimoniu continuă să fie anevoioasă. Am găsit solitudine la Bacău, la Botoșani, mai demult la Radio. Curiozitatea și dorința de aventură sonoră a publicului sunt, mai degrabă, subestimate. Trebuie să subliniez, însă, înțelegerea deplină pe care am găsit-o în domeniul editării de partituri.

C.S.: Pentru final: cum au primit foștii studenți – astăzi nume afirmate în prim-planul scenei – și cum privesc studenții de astăzi ai clasei Viniciu Moroianu de la UNMB relația lor cu muzica românească?

V.M.: În UNMB predau din 1990, primii patru ani Muzică de cameră, apoi

care deja s-a stârnit. Personal am acumulat un repertoriu enescian extins, am cântat concertele pentru pian de Radu Paladi și Carmen Petra-Basacopol, *Concertino* și *Simfonia concertantă* de Lipatti, *Sonatele* de Jora și Bentoiu, *Sonata de vioară și pian* a lui Silvestri... Sub egida Casei Artelor "Dinu Lipatti" am împlinit *Integrala*, pe două CD-uri, a creației pentru pian de Lipatti, centrată în jurul monumentalei *Fantezii op. 8*. Este o premieră absolută ce vine să se adauge *Tezei de Doctorat* din 2005. M-am bucurat adesea de reacții

Pian. Creația autohtonă continuă să ocupe un loc stabil în programa analitică. Mă bucur să am studenți și absolvenți care se devotează muzicii românești și o promovează pe unde pot, pe scenă sau prin cercetare doctorală. La Concursul "Enescu" mă mândresc cu un laureat (Mihai Ritivoiu), doi semifinaliști și, mai de curând, doi acompaniatori oficiali. Schimbul de generații se realizează benefic: este, și aceasta, o împlinire.

Interviu de **Carmen STOIANOV**

Un nou CD al Oxanei Corjos

Casa de discuri Eurostar ne face surpriza de a ne oferi acest CD de mare calitate, având-o drept protagonistă pe pianista Oxana Corjos alături de orchestra Filarmonicii "George Enescu", dirijor Cristian

Mandeal. Renumitul concert al lui Johannes Brahms (1833-1897) este gravat pe disc în versiunea "live", în urma reprezentației din 26 iunie 2009 de la Ateneul Român, cu Florentina Herghelegiu inginer de sunet. O apariție sobră și elegantă, destinată evident și exportului, cu o grăitoare mărturie în limba engleză a protagonistei, în booklet. (D. M.)

Hava nagila (prieten nedespărțit, CÂNTECUL...)

(sau "Să vorbim despre... o melodie arhicunoscută, un verset psalmic, ceva toponimie, ceva traducere, un pic de geografie, istorie, culegere pe teren și... incredibil de multă veselie...)

Pentru început – versetul 24 al Psalmului 118, exponențial pentru exaltarea bucuriei: "Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într-însa" – (trad. Fr. Băltăceanu și M. Broșteanu). Spiritul versetului este cel care a reformulat tempoul și unele date metro-ritmice transformând curgerea calmă, sinuoasă, evocatoare a unui *niggun* hasidic într-un debordant și antrenant cântec exprimând bucuria înfrățirii și imprimând bucuria pe fețele

Abraham Zvi Idelsohn

celor care îl fredonează pe toate meridianele și paralelele globului: *Hava Nagila*, cu întregul vârtej născut din repetarea refrenului ei.

Cântecul se leagă de numele lui Abraham Zvi Idelsohn (1882-1938), cunoscut în primul rând ca muzicolog, cel care – în paralel cu realizarea și studierea comparativă a celei mai bogate colecții de culegeri de folclor evreiesc de pe diverse meridiane și paralele – a și valorificat unele din resursele acesteia. Este un cântec care a marcat istoria, dar ale cărui date de naștere prilejuiesc un meandrat parcurs: nu doar pitoresc, nu doar folcloric-cultic, ci și geografico-istoric... și, să nu uităm! – toponimic și de traducere!... Așadar, să depănăm firul... mulțumindu-i Havei Oren pentru interesantele idei găzduite de revista clujeană "Baabel" (redactori fondatori și responsabili: Andrea Ghiță și Eva Galambos; <https://baabel.ro/2022/02/povestea-cantecului/>) și... să ne pierdem în "poveste"...

... A fost odată un oraș din istorica Bucovină (astăzi Ucraina), înființat la 1770, astăzi parte din Cernăuți; Sadagura – este versiunea românească (*Iorgu de la Sadagura* de Vasile Alecsandri...!), Sadgora – în rusă, Sadhóra – în polonă, Sadhora – în ucraineană, iar Sadigura – în yiddish. Numele au rezultat din traducerea numelui baronul polonezo-saxon Peter Nikolaus de Gartenberg (cel căruia Țarina Ecaterina II a Rusiei i-a acordat privilegiul de a-și stabili aici *Curtea* și a bate monedă: *para* – în turcă, *kopeik* –

în rusă, cu însemne heraldice moldavo-valahe) în timpul războiului ruso-turc.

Tot atunci și tot aici a ființat și o vestită *Curte* rabinică, intens vizitată și de evrei și de creștini din toată lumea pentru a primi sfaturi de la înțeleptul rabin Yisroel Friedman de Ruzhyn și de la unul din fiii acestuia, Avrohom Yaakov Friedman, recunoscut ca „Prim Rebbe” de Sadigura. Peste ani, alături de rabinul hasidic Nisan Bak (cu rădăcini în aceeași Sadigura), adepții acestora, au construit *Sinagoga Tiferet Israel* frecventată majoritar de evreii exponenți ai hasidismului proveniți din bucovineana Sadigura.

... Pe atunci profesor la Hebrew University, asistat de un discipol – Moshe Nathanson – Abraham Zvi Idelsohn a cules de aici melodia ce va deveni portdrapel al rezistenței și al luptei victorioase contra ocupației otomane. Nathanson i-a definit profilul metro-ritmic și fluentă; Idelsohn i-a adaptat textul în concordanță cu sfera psalmică, ambii contributory având rol hotărâtor în reconfigurarea melodiei; astăzi – dificil de departajat contribuția fiecăruia...

Melodia era aproape de limbajul muzical-poetic comun, ușor de memorizat și înțeles de oricine: simplă, dar nu simplistă, ne spune că folclorul hasidic găsisese deja miraculoasa "rețetă" de a se adresa tuturor, valorizând bucuria de "a gusta" libertatea, cu singura condiție de a fi dată mai departe, devenind acel bun comun care – ca în orice poveste – nu se sfârșește niciodată.

A "pulverizat" bariere culturale și opreliști de gând, având toate șansele de a fi ceea ce astăzi numim "hit": arcuire orientală și "schemă" metro-ritmică, jocul accentelor, repetitivul cuvintelor, cel ritmic, cel melodic cu sensul lui ascendent, motoricul tempoului în vârtejul unei gradate accelerări – toate antrenau fluxul de nestăvălit al unei cascade sonore. Nebănuită, parcă, se insinua și ieșea la lumină o forță impunând ca veselia să se înstăpânească

Palatul din Sadagura

iar starea de bine să domnească. Ascultând-o, nu ai nici măcar puterea să i te împotrivești sau să pui punct refrenului ce se rostogolește fără oprire, manifestându-și simpla bucurie de "a fi", "a exista", "a răsună"... Asta a simțit, probabil, Idelsohn când a ascultat prima oară *niggunul* și când, după ce l-a notat, i-a intuit potențialul. Asta a simțit, cu siguranță, și Moshe Nathanson. Asta simțim și noi astăzi, la mai bine de un secol de când el, CÂNTECUL, ne-a devenit prieten nedespărțit.

Prima sa audiție (aranjament pentru o formație corală mixtă și pian) a fost în 1918, celebrând *Declarația*

Balfour și victoria soldaților britanici asupra armatei otomane în 1917, iar prima înregistrare pe disc (tot cu pian, într-un *Larghetto* cu nelipsite secvențe *rubato* – ceea ce îi imprimă demnitatea ținutei și nelipsita notă de trăire autentică, voit reținută) apare datată patru ani mai târziu, în 1922 (http://www.seligman.org.il/Idelsohn_Hava_Nagila.mp3). Contactul cu versiunea discografică produce surpriza: constatăm distanța... marcarea efectului “secolului vitezei” în actul artistic; a trecut aceeași sută de ani și peste viteza noastră de deplasare în plan fizic și peste capacitatea de receptare... Cât de “îndepărat” ne apare acel *Larghetto*, mult prea lent pentru gustul nostru de astăzi, trecut prin atâtea alte versiuni interpretative, aplaudate cu entuziasm... Dar melodia își menține, nealterat, farmecul... ca și povestea...

Cu rădăcinile ei bucovinene, venind dinspre Sadigura, *Hava Nagila* este considerată primul cântec din

folclorul israelian modern care păstrează și elemente cantoriale și orizontală psalmică: *Să ne veselim și să fim fericiți! Să cântăm și să fim fericiți!...* în buna înțelegere a inimilor ce doresc să-și poată (re)dăruie cântarea sărbătorind pacea... Ca trăirea confesională să fie deplină pe cât de sudată este legătura secular-religios, să notăm că *versetul* 24 al *Psalmului* 118 încheie șiragul altora trei (*Psalmul* 68:2-4) într-o altă cântare de bucurie, într-un alt orizont: *Troparul Învierii* (imnul fiind intercalat ca refren între *versete*), așa cum a fost definitivat în primele secole creștine de anonimul a cărui creație înfruntă veacurile, prezentă și astăzi în riturile bizantin și catolic răsăritean. Același *Psalm* 118 a dat naștere și *Psalm-Imnului* ambrosian *Vidi aquam*, intonat în aceeași perioadă pascală... încă un argument în favoarea masivelor preluări psalmice și a osmozei acestora în spațiul religios creștin, însă de la începuturile sale...

Carmen STOIANOV

“Curs de Folclor muzical” de Nicolae Ursu

Formația mea întru ale muzicologiei a început în provincie, la Piatra Neamț și atunci aveam mai ales argumente subiective pentru a susține ideea descentralizării culturale, corespunzătoare evoluției spiritualității românești. Ulterior aveam să mă conving că însăși închegarea culturii românești este un proces național, ideea că limba literară s-ar fi format din cea vorbită în Muntenia subcarpatică devenind caducă.

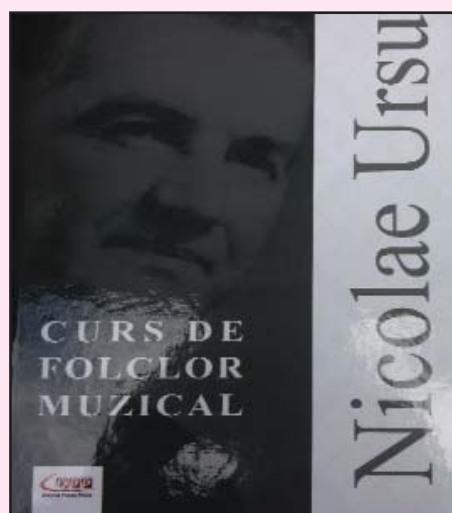
Etnomuzicologia românească s-a cristalizat prin formele instituționalizate din București (cu cele două Arhive de folclor întemeiate de George Breazu – 1927 și Constantin Brăiloiu – 1928), dar și prin școlile specializate afirmate în cadrul instituțiilor de învățământ muzical superior, de la București cu cei doi corifei amintiți, de la Cluj (cu Ioan R. Nicola, Traian Mârza și Ileana Szenik – de care a beneficiat inclusiv semnatarul acestor rânduri) și de la Iași, cu Gavril Galinescu etc.

Banatul nu s-a lăsat mai prejos. Tiberiu Brediceanu și Sabin Drăgoi, ulterior bucureștenizați, au fost două glasuri ale acestei provincii care au proiectat din creația populară a zonei nemuritoare lucrări muzicale – dramatice: *La șezătoare și Seara mare*, *Năpasta și Divertismentul rustic*, dar și volumele *Melodii populare din Banat și Melodii populare din Maramureș* și prestigioasa culegere de 303 *Colinde*.

Nicolae Ursu a rămas toată viața legat de Timișoara, punând temeliele unei școli etnofolclorice bănățene, în calitate de profesor de Folclor muzical la Facultatea de Muzică din orașul de pe Bega. Pentru a-și ajuta discipolii în formarea lor intelectuală, muzicală și etnomuzicală a predat cursul de

Folclor, fiind – așa cum am arătat în prefața cărții prezentate aici – printre cei dintâi profesori români care se gândește la inițierea viitorilor specialiști ai domeniului. În felul acesta se lărgeste perspectiva asupra autorului șlagărului coral *Lino, Leano și De doi*, a antologiilor folclorice muzicale ale comunelor Sârbova, Măguri, Ohaba – Bistrița, Valea Almăjului și ale celor de cântece și jocuri populare bănățene ce i-au adus premiul Academiei Române, în 1942.

Este lăudabilă inițiativa profesorului Lucian Roșca de a scoate de la naftalină cursul de folclor al

profesorului bănățean, care oferă importante repere pentru cercetarea multiplelor aspecte ale creației populare, privite în primul rând din perspective muzicale. Cursul este o restituire a unuia dintre exemplarele litografiate care s-a păstrat, de la eminentul muzician și profesor bănățean. Autorul însuși precizează în prefață că este „prima încercare de sistematizare a predării unui curs de folclor muzical”, pornind de la terminologie și atestări în scrisul cronicarilor și călătorilor străini atrași

de frumsețea acestor valori, culminând cu prezentarea modurilor, a ritmicii populare și a principalelor genuri ale muzicii populare românești. Din păcate, așa cum evidențiază îngrijitorul cărții, repertoriul anexă cuprinzând „formule analitice de melodii și texte din diverse genuri” care „completează și justifică ideile expuse pe parcursul lecțiilor” nu a mai putut fi (încă!) recuperat. În aceste condiții trebuie să ne mulțumim (deocamdată!) cu cele 144 de exemple muzicale, începând cu colindele „valori muzicale străvechi”. Jocurile populare sunt prezentate pe zone folclorice, acordând prioritate celor din Transilvania și Banat, cu conturarea principalelor particularități ale celor mai importante. Urmează prezentarea instrumentelor muzicale populare și apoi a sistemului prepentatonic și pentatonic urmate de cea a modurilor populare ilustrate cu ajutorul unor exemple din toate zonele folclorice ale țării. Aceeași ilustrare cu exemple muzicale o întâlnim la prezentarea principalelor genuri folclorice.

Abundența exemplurilor muzicale risipite pe parcursul celor aproape 200 de pagini este dublată de o bogată bibliografie, cuprinzând lucrări ale unor autorități reprezentative ale etnomuzicologiei românești: Teodor Burada, D. G. Kiriace, Béla Bartók, Simion Florea Marian, George Breazu, Constantin Brăiloiu, Tiberiu Brediceanu, Ilarion Cocișiu, Emil Riegler-Dinu, Gheorghe Ciobanu, Emilia Comișel, Sabin Drăgoi, Vasile D. Nicolescu și alții.

Îmi rezerv dreptul de a evidenția succint meritele îngrijitorului, descoperitorul lucrării și care i-a asigurat transmiterea spre generațiile viitoare de cercetători ai spiritualității populare românești.

Vasile VASILE

Bega Blues Band 40

Patru decenii de existență și activitate neîntreruptă – iată o performanță cu care doar puține colective muzicale autohtone s-ar putea semeți... Era în anul 1983, când acela care a fost ghitaristul, basistul, vocalistul, compozitorul Kamocsa Béla, zis „Kamo” (24 decembrie 1944 - 14 ianuarie 2010) și contrabasistul, violonistul, cântărețul, compozitorul și textierul, publicistul, profesorul universitar Ionel Bota, zis „Johnny” (născut în 30 ianuarie 1956) au apărut împreună la Festivalul de Jazz de la Brașov, au fondat grupul Bega Blues Band și au lansat cel dintâi CD românesc de blues-jazz intitulat „Blues de Timișoara”.

Bega Blues Band a susținut nenumărate concerte și participări la festivaluri de gen, în țară și dincolo de

După trecerea în nemurire a lui Kamocsa Béla în anul 2010, Johnny Bota și-a asumat manageriatul grupului, orientându-i repertoriul aproape exclusiv înspre jazz. În formula de componență, foarte stabilă (cu excepția bateristului Lică Dolga, decedat în 2019), figurează alături de liderul Johnny Bota, vocalistă Maria Chioran, saxofonistul și percuționistul Lucian Nagy, ghitaristul Mircea Bunea, claviaturistul Tony Kühn, bateristul Szekeres Ferencz zis „Feri”.

Discografia Bega Blues Band cuprinde, pe lângă susamintitul „Blues de Timișoara”, albumele „Te sponsorizez” (2002), „De la Gershwin la Sting” (2003), „Vechituri Noi” (2006), „Zboina Neagră - In memoriam Kamo” (2010), „Brassica Soup” (2016), „Miracles” (2019).

Cum era și firesc, formația Bega Blues Band a ținut a-și aniversa cele patru decenii de loială dăruire pe altarul

fruntarii, fiind nu odată gratificat cu notabile distincții precum „Premiul pentru cea mai bună formație de blues-jazz din România” și „Diploma de Excelență pentru întreaga activitate muzicală, ca și pentru promovarea imaginii Timișoarei în țară și în lume”. Cultivând un repertoriu polifuncțional, BBB a inclus în programele sale de concert secvențe de blues, de jazz, dar și opusuri sincretice – de menționat în acest sens spectacolul/albumul „De la Gershwin la Sting” (cu participarea Filarmonicii Banatului), recitalurile realizate în parteneriat cu Filarmonica din Arad, cu Banat Philharmonic String Quartet și vibrafonistul Ovidiu Andriș. Cât privește prezențele grupului peste hotare, multe dintre ele subvenționate financiar de Institutul Cultural Român, sunt de consemnat succesele repurtate în Ungaria, în Serbia, Bulgaria (la Sofia și la Festivalul de Jazz din Blagoevgrad), Germania (Stuttgart, Heilbronn), la prestigiosul Festival „Jazz Weekend” din Bruxelles.

artei sunetelor printr-un concert de o anvergură aparte, prefațat de o emoționantă introducere verbală oficiată de însuși Johnny Bota. Astfel, alături de grup au evoluat pe podiumul sălii Capitol, Orchestra Simfonică a Facultății de Muzică și Teatru de la Universitatea de Vest din Timișoara, sub bagheta dirijorului Radu Popa și cei patru invitați speciali: Aura Twarowska - mezzosoprană, Bogy Nagy - vocalist, Alexandra Guțu - violoncel, Sasha Bota - violă.

„Playlist-ul” concertului aniversar plasat în data de 30 aprilie 2023 (zi de comemorare a jazzului în fiecare an pe întreg mapamondul), a juxtașapte reînveșmântări conferite unor teme standard din zestrea internațională a genului – „Summertime” și „Oh, Lady Be Good” - ambele concepute de George Gershwin, „Cheek to Cheek” de Irving Berlin, „Hey Joe” - compoziție a lui Jimi Hendrix, „On Broadway” - autor George Benson, „Every Day I Have The Blues” purtând autograful pianistului Memphis Slim, „Fields of Gold” - o temă semnată de Sting, secvențe anticipate de piesa „3B Forty Overture” datorată bănațeanului Gabriel Almași; dar a inclus și minunata melopee „Iubirea noastră-i o vioară” a lui Richard Oschanitzky și două inspirate creații ale lui Johnny Bota, intitulate „Song for Sasha” și „Brassica Oleracea”.

Și fiindcă neobositul om de artă Johnny Bota este deopotrivă directorul Galei Blues / Jazz „Kamo” (ajunsă în septembrie 2022 la ediția XXXI-a!), longevivul sextet Bega Blues Band a marcat prezențe nelipsite an de an pe afișele Galei.

Să-i urăm viață lungă acestei valoroase formații... să ne reauzim la BBB 50!!!

Florian LUNGU

Albumul cu amintiri

● Așa arăta Paula Seling la ora debutului. Avea 17 ani și venise de la Baia-Mare cu o formație la un concurs pentru tineret la Palatul Național al Copiilor din Capitală, fiind răsplătită de doamna Antoaneta Piloș cu premiul pentru cea mai bună pianistă.

Au urmat trofee de la festivalul „Aurelian Andreescu”, de la Mamaia și de la „Cerbul de aur”, colaborări cu vedete internaționale. Actualmente Paula Seling este membră a UCMR și colindă lumea cu recitaluri extrem de apreciate. (D.M.)

“Maison Gainsbourg”

Casa din Paris în care a locuit controversatul compozitor, cântăreț și poet Serge Gainsbourg va fi deschisă publicului larg, devenind în acest an muzeu. Evenimentul marchează împlinirea a 95 de ani de la nașterea lui Gainsbourg.

De altfel, adresa 5 bis Rue de Verneuil din Arondismentul 7 din Paris a devenit încă din 1991, anul morții lui Serge Gainsbourg, un loc de pelerinaj pentru fanii de pretutindeni ai poetului-muzician francez. Casa în care a locuit și a compus Gainsbourg a fost învăluită mereu de

o aură de mister, Gainsbourg însuși prezentând-o într-o apariție televizată ca fiind un loc legat prin fire mistice de procesul său de creație, un loc în care dezordinea este doar aparentă și numai artistul însuși reușește să discearnă ritmurile secrete capabile să transforme tot haosul într-o operă de artă.

Actrița Charlotte Gainsbourg, fiica lui Serge Gainsbourg, a dezvăluit faptul că timp de 30 de ani de la moartea tatălui ei nu a fost mutat nici măcar un obiect. Astfel, atmosfera a rămas intactă, de la locul statuetei până la scrumierele în care încă se află țigările marca Gitanes fumate de Serge Gainsbourg. Cele peste 25 de mii de obiecte aflate în casă, printre care se numără faimosul pian al lui Gainsbourg, fotografii, instrumente muzicale, opere de artă semnate de Salvador Dali sau Claude Lorraine vor putea fi observate în ordinea pe care și-a imaginat-o Serge Gainsbourg.

Pe lângă casa din 5 bis Rue de Verneuil, care va oferi un periplu inedit în imaginarul artistic al lui Gainsbourg, se va deschide publicului o a doua parte a muzeului, la adresa 14 Rue de Verneuil, care va conține atât o librărie dedicată artistului francez, cât și un piano bar.

“Maison Gainsbourg” reprezintă prima instituție culturală dedicată lui Serge Gainsbourg, cel despre care președintele François Mitterrand spunea că a ridicat cântecul la nivel de artă.

Jane Birkin

Jane Mallory Birkin s-a născut pe 14 decembrie 1946, în Londra. Și-a făcut debutul cinematografic în filmul britanic „The Knack... and How to Get It” (1965), având totuși un rol minor. În 1966, Birkin apare în filmul lui Michelangelo Antonioni, „Blow-Up”. Prezența lui Birkin și succesul inedit înregistrat de filmul „Blow-Up” i-a deschis calea tinerei artiste britanice către cinematografia franceză. Printre cele mai importante filme în care a jucat Jane Birkin se numără „La Piscine” (1969), „Death on the Nile” (1978) „Evil Under The Sun” (1982) sau „La belle noiseuse” (1991).

La finalul anilor '60, dintr-o poveste de iubire controversată împărtășită cu poetul și compozitorul francez Serge Gainsbourg s-a născut primul album muzical lansat de Birkin și, câțiva ani mai târziu, prima sa fiică, viitoarea actriță Charlotte Gainsbourg. După 12 ani tumultuoși, Birkin s-a despărțit de Serge Gainsbourg, care, stăpânit de demonul său tainic, se îndrepta spre autodistrugere, lăsând în urmă scilipiri de geniu în cântecele sale. Așadar, albumul de debut intitulat „Jane Birkin - Serge Gainsbourg”, cunoscut și ca „Je t'aime... moi non plus”, după titlul celebrului single de pe album, a apărut în 1969. Ulterior, Birkin a lansat alte 13 albume de studio, ultima apariție discografică fiind albumul intitulat „Oh! Pardon, tu dormais...”, din 2020.

Considerată o apariție emblematică a modei din Franța, Jane Birkin, care a devenit în cele din urmă cetățean francez, a inspirat celebra colecție de genți „Birkin”, o selecție aparține în cadrul brandului Hermès. O geantă

„Birkin” valorează în prezent undeva între 10.000 și 300.000 de dolari.

Actriță și cântăreață, Jane Birkin, unul dintre simbolurile culturii pop franceze, a murit la vârsta de 76 de ani.

David LAPADAT

Din nou acasă

Așa cum cu siguranță vă amintiți, festivalul de la Mamaia a fost lansat în anul 1963, prin strădania U.C.M.R. După exact două decenii și după o întrerupere ce putea fi definitivă, cea din 1976, festivalul a fost reluat în 1983, pe scena de-acum familiară a Teatrului de vară din Mamaia (lăsat în prezent într-o totală și rușinoasă degradare de forurile conștănțene). În acești 20 de ani au avut loc doar 11 ediții, având în vedere că nu s-au ținut nici cele din 1967,

Horia Moculescu

1968 și 1970. Cu toate acestea, ediția din 1983 figurează în unele documente ca fiind a 13-a, deși de fapt a fost a 12-a... Dar nu contează prea mult, important este că, prin strădania U.C.M.R. și a secretarului de stat de la Consiliul Culturii (și Educației Socialiste), Ladislau Hegheduș, între 26 și 30 august 1983 floarea muzicii ușoare românești s-a

Angela Similea

întors acasă, mult-așteptata revenire având loc sub auspiciile unor surprize majore: copertina, chiar dacă oarecum improvizată, instalată deasupra arenei, precum și faptul că a fost prima ediție transmisă color pe micul ecran,

lansarea primelor emisiuni în culori la TVR făcându-se, simbolic, cu câteva zile înainte, pe 23 August. Chiar dacă se făcuseră filmări color încă din 1979, eram totuși ultima țară din Europa la acest capitol... Ediția 1983 a fost transmisă în direct la Radio România și doar Gala laureaților și la TVR, secvențe consistente din festival fiind însă vizionate în cele mai urmărite emisiuni ale televiziunii, cum ar fi "Album duminical" sau "La sfârșit de săptămână". Pe undeva, reținerea organizatorilor și a forurilor culturale era de înțeles, nu se știa care va fi reacția oficială la nivel înalt, mai ales că, după cum se cunoaște, întreruperea din 1976 avusese loc în urma unui virulent atac politic al poetului Adrian Păunescu din revista sa, "Flacăra". Așa cum însă se va vedea, organizatorii și-au luat toate măsurile de prevedere, "împănând" consistent repertoriul cu melodii așa-zis "tematice".

Festivalul, la reluarea sa, a fost organizat de Consiliul culturii și educației socialiste (CCES), U.C.M.R., Radio-televiziunea Română (între timp Radio-ul și Televiziunea fuseseră puse sub aceeași umbrelă), Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Constanța (care ținea mai

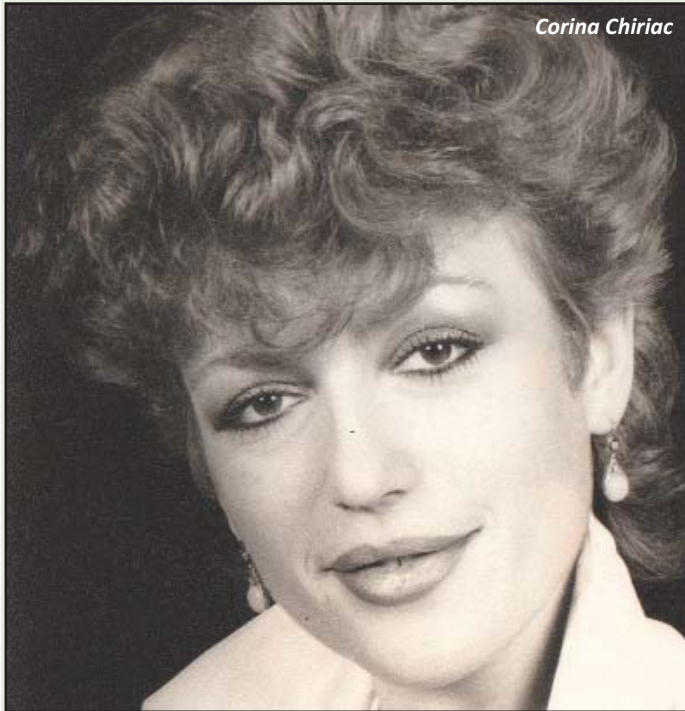

Carmen Anton (dreapta jos) și Gabriel Dorobanțu alături de alte finaliste

mult de forurile județene de Partid decât de CCES). Regia artistică i-a aparținut lui Bițu Fălticineanu de la Teatrul satiric-muzical "Constantin Tănase", cea muzicală experimentatului Paul Enigărescu, iar scenografia a fost semnată de Cornel Ionescu și Nicolae Ularu. Au acompaniat Orchestra de estradă a RTV Române, dirijor Sile Dinicu, cea a Teatrului de revistă "Fantasio" din Constanța (dirijată de directorul instituției, compozitorul Aurel Manolache) și grupul vocal Choralis, condus de Voicu Enăchescu. Ca de obicei, în afara programului muzical au fost introduse și momente actricești, cu umor sau cu recitari, de această dată fiind vorba de Draga Olteanu Matei, Ion Lucian, Silviu Stănculescu și Virgil Ogășanu.

Dacă la relatările de până acum m-am bazat pe diverse documente sau pe informații furnizate de colaboratorul nostru Mircea Nicolau, din acest moment lucrurile se schimbă, fiind prima din cele 13 ediții în care am figurat ca prezentator. După ce mă "testase" la Festivalul "Melodii" de la București (în treacăt fie zis, mai

dificil, fiind mai complex, mai amplu, inclusiv cu invitați de peste hotare), Ladislau Hegheduș m-a aruncat în focuri la Mamaia, e drept că în primul an doar ca moderator al

Corina Chiriac

secțiunii de Interpretare. Îmi aduc aminte că secretarul de stat îmi ceruse sfatul în ceea ce privește co-prezentatorul secțiunii de Creație, alături de frumoasa actriță Adina Popescu (devenită mai târziu soția compozitorului Adrian Enescu). Cum întâmplător în zilele premergătoare îl întâlnisem pe plajă pe actorul Gabriel Oseciuc, cu câteva roluri apreciate în film, i l-am recomandat și a fost de acord. Din păcate, prestația lui nu l-a mulțumit, înlocuindu-l la Gala laureaților cu Silviu Stănculescu.

Așa cum am amintit și se va vedea și la edițiile următoare, vigilența autorităților se va fi adormit prin

Dan Spătaru

strecurarea și în palmares, dar mai ales între melodiile prezentate în afară de concurs, a unor piese "tematice", unele chiar valoroase sub aspect muzical, ceea ce permitea selecționarea și premiera unor frumoase cântece de dragoste - cele rămase de fapt în arhiva de aur a

festivalului. Marele Premiu al ediției 1983 a fost acordat celor două creații ale lui Marius Țeicu pe versuri de Eugen Rotaru, "Să cântăm azi omenirii" (solistă Marina Voica) și "Nimic nu poate învinge iubirea" (cu Corina Chiriac). Au fost acordate trei Premii ale Organizatorilor următoarelor melodii: "Strada Speranței" (imens șlagăr până în ziua de azi) de Vasile Veselovski, versuri Mihai Maximilian (cu Corina Chiriac), "E mare lucru să fii om" de Marcel Dragomir, versuri poetul George Țărnea (cu Angela Similea) și, surprinzător prin faptul că autorii erau necunoscuți (și sunt și azi), dar nu și dacă observăm "mesajul" - "Soare veșnic pe pământ" de Lenuța Tămășanu, text Dan Jianu (cu Mirela Voiculescu). Tot trei melodii cu o frumoasă carieră ulterioară au fost recompensate, *ex aequo*, cu Premiul Juriului: "Apă și foc" de Horia Moculescu, text Carmen Aldea Vlad (cu Corina Chiriac), "Eu cred în dragoste" de Cornel Fugaru, text Eugen Rotaru (cu Mirabela Dauer), "Un semn de dragoste" de George Grigoriu, text Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu (cu Marina Florea). Dacă vorbim de piese de succes, în această categorie intră cu certitudine alte trei cântece, recompensate absolut meritat cu Premiul Publicului, acestea fiind "La 5 și jumătate, la Universitate" de Ionel Tudor, versuri Andreea Andrei, și "Nu m-am gândit la despărțire" de Dan Dimitriu, text Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu - ambele cu Dan Spătaru, "Nu sunt automat" de Ion Cristinoiu,

Gina Pătrașcu

versurile poeta Daniela Crăsnaru, cu o surprinzătoare și agreabilă interpretare a lui Mircea Baniciu. A existat și un premiu al Centralei ONT Litoral, acordat creației lui Temistocle Popa, pe versuri de Mircea Block, "Bine-ai venit, iubire!", solistă Mirabela Dauer. Continuând o mai veche tradiție, ce va dispărea, din păcate, ulterior, au fost recompensați cu Diplome Speciale dirijorii Sile Dinicu, Aurel Manolache și grupul vocal Choralis al Ansamblului artistic al UTC, grup îndrumat de Voicu Enăchescu.

A fost o participare bogată, evident creatorii așteptau cu mare nerăbdare reluarea manifestării. Dintre compozitorii laureați au mai fost selecționați în finală și cu alte melodii Marius Țeicu ("Nu știi" - Mirabela Dauer), Horia Moculescu ("Mândra mea" - Dan Spătaru), Ion Cristinoiu ("Așa e de când lumea", "Pământul meu e îndrăgostit", ambele cu Cornel Constantiniu, "Ce fel de dragoste" - Corina Chiriac), George Grigoriu ("A iubi", "Nimic nu-i greu când ești tânăr", ambele cu Marina

Florea), Ionel Tudor ("Aici imi este dragostea" - Marina Florea), Marcel Dragomir ("Orice iubire" - Marina Voica), "Lumea asta e și a mea" - Mirela Voiculescu), Dan Dimitriu ("Sărutul" - Mirabela Dauer). În general au mai fost selecționate pentru finala de Creație melodii aparținând

Marina Florea

unor compozitori binecunoscuți - Radu Șerban, Dan Ștefănică, Dan Stoian, Edmond Deda, Jolt Kerestely, Vasile V. Vasilache, între care s-au strecurat însă și creații ale unor tineri, cum ar fi Dumitru Lupu, George Nicolescu (evident acesta și-a și cântat creația), Călin Apostol, Marius Marchiș. Nu mai puțin de 13 piese, deci cam un sfert din titlurile aduse la microfon, au fost prezentate în afară de concurs, tocmai acestea fiind cele cu texte "tematice", menite a

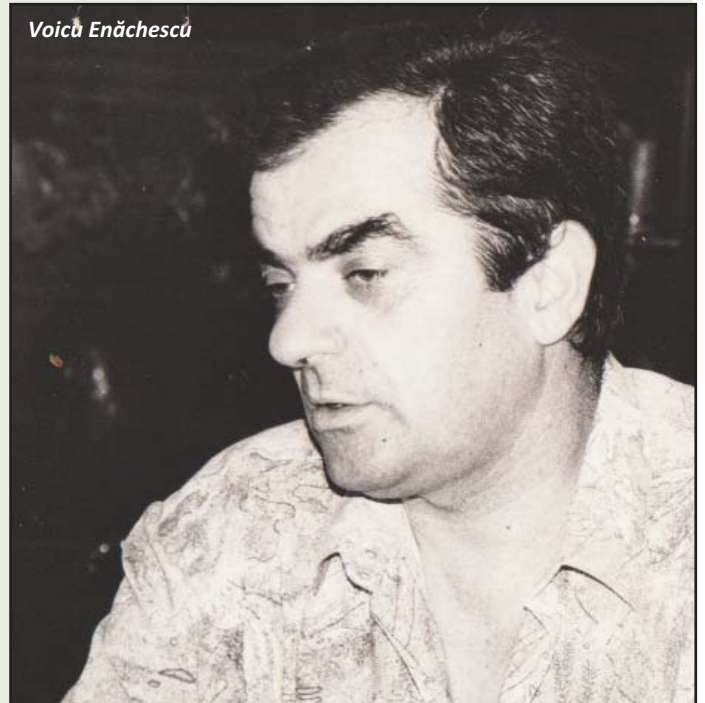
Otilia Bărbulescu

"blinda" repertoriul manifestării în ochii și mai ales urechile mai marilor zilei. Să nu cădem însă în greșeala sau mai bine zis reaua-voință a acelor care, după 1989, i-au jignit pe compozitori și pe textieri, acuzându-i de... fraternizare cu regimul. Să nu uităm că acelea erau vremurile și că pentru

a putea să lansezi 10 melodii de dragoste erai nevoit să mai faci și unele concesii. Și mai e ceva. Nu mai e un secret pentru nimeni că americanii, de pildă, nu s-au sfiit niciodată, din contră chiar, să-și cânte dragostea de țară, de locurile natale, de poporul lor. Așa încât de ce ar fi condamnabile titluri ca "Din țara mea", "La revedere, Mamaia!", "Mă întorc cântând acasă", "România, dragostea mea" (semnată de Cornel Trăilescu și cântată de Dan Șerbac, solist al Operei din Cluj-Napoca), dintre cele oferite în afară de concurs la această ediție? Iar din punct de vedere muzical, pieselor compuse de Sile Dinicu, Laurențiu Profeta, Gelu Solomonescu, Aurel Giroveanu, Dan Ardelean, Camelia Dăscălescu, Aurel Manolache, Marcel Dragomir, Nicolae Kirculescu nu li se putea reproșa absolut nimic, fiind chiar frumoase. În ce privește interpretarea acestora, lui Marian Spânoche, câștigător al Trofeului "Steaua fără nume", i s-au încredințat, datorită vocii sale impunătoare, nu mai puțin de 3 titluri, iar tenorul Dorin Teodorescu a dat viață singurei piese cu adresant precis, "Vă mulțumește țara", de Gelu Solomonescu. În Gala

Voica Enăchescu

laureaților a fost prezentat în premieră un "Vals" compus de George Enescu la începutul secolului XX; reorchestrat, a fost ilustrat coregrafic de Ansamblul de balet clasic și contemporan "Fantasio" din Constanța, în coregrafia Mihaelei Atanasiu.

Cu emoții inerente am debutat ca prezentator la Mamaia, responsabil cu concursul de Interpretare. M-am reîntâlnit cu câțiva tineri soliști pe care apucasem să-i cunosc sau să-i prezint, fiecare finalist având obligația de a avea o piesă în primă audiere. Conform unei tradiții ce se va împământenii în anii următori, pe fiecare poziție din palmares au fost așezați doi sau chiar mai mulți soliști, aceștia împărțindu-și fratern, *ex aequo*, distincțiile. Premiul I a fost cucerit de o solistă tânără, aflată într-o formidabilă ascensiune, Marina Florea, și de cunoscuta Gina Pătrașcu (în prezent stabilită în Germania), care avea la activ câștigarea Trofeului "Steaua fără nume". Ele au fost fidele câte unui compozitor, prima lui George Grigoriu ("Marea mea iubire, marea" se cântă și azi cu succes, inclusiv de concurenții străini, la Festivalul internațional de muzică

ușoară "George Grigoriu" de la Brăila), cea de-a doua lui Henry Mălineanu. Între laureații de pe pozițiile următoare întâlnim nume care s-au menținut în prim-plan și după patru decenii, alături de altele care probabil au cântat frumos atunci, dar au dispărut imediat pe radarul genului. Astfel, cu premiul II au fost distinse Carmen Rădulescu și Rodica Crenicean (părinții puteau evita cacofonia...), iar cu premiul III Aurel Moga (a cântat și el, ca și Marina Florea, două creații ale lui George Grigoriu) și Liliana Catrina.

Maria Scupra

Mențiunile au fost ceva mai multe, au plecat cu ele în tolbă Gabriel Dorobanțu (ce piesă superbă în prima-audiție i-a încredințat Vasile Veselovski, "Ochii tăi!"), Carmen Anton (câștigătoare a Trofeului "Steaua fără nume"), dar și Eugenia Dan (pe care Titus Munteanu a inclus-o la un moment dat într-o emisiune a sa), Emilia Basarabeanu și Mariana Dălățeanu. Vedeta de mai târziu, Marina Scupra, și-a adjudecat de justete Premiul Tinereții, iar Premiul Publicului a fost înmănat, nu e clar (sau... e!) pe ce criterii, Corneliiei Pop, duetului Rodica Duricu-Mioara Popa și Marietei Bratu, aceasta din urmă cu 2 piese, evident, de Nicolae Kirculescu (compozitor excepțional, cu inima zburdalnică indiferent de vârstă...). Chiar nu-mi aduc aminte cum au evoluat în concurs, dar cel puțin trei soliste nepremiate nu puteau fi în nici un caz mai slabe decât unele dintre laureate – mă refer la Cornelia Vorvoreanu, Daniela Claudia Nacu (evident piesa în premieră i-a aparținut) și Otilia Bărbulescu. Ceilalți finaliști de la Interpretare, al căror nume a intrat imediat într-un con de umbră, dar au trăit clipele cele mai fericite la Mamaia, au fost Victor Georoceanu, Dolina Iancu, Gabriela Mihai, Aurica Popa, Adriana Răducanu, Nicoleta Stancu și Elena Tudor.

Interesant este faptul că deși era prima ediție după o întrerupere de șapte ani, festivalul s-a transmis în direct, așa încât spectatorii au fost din start atenționați că nu se fac "bis"-uri, deci să nu se solicite așa ceva! Teatrul de vară din Mamaia a fost arhiplin, a existat și un stand unde se puteau cumpăra discuri Electrecord conținând atât melodiile de la Creație, cât și cele de la Interpretare. Între interpreții celor 32 de piese selecționate au mai fost, în afara celor deja amintiți, Dorin Anastasiu, Viorela Filip, Ioan Luchian Mihalea, Eva Kiss, George Nicolescu, duetul Stereo, Trio Expres. Juriul secțiunii de Interpretare a inclus zece specialiști (inițial, pe lista mea figura și Jolt Kerestely) și anume, în ordinea anunțării: profesoara universitară, șefa

catedrei de canto a Conservatorului "Ciprian Porumbescu", Artista poporului Arta Florescu, Corina Chiriac, dirijorul și compozitorul, Artistul emerit Sile Dinicu, compozitorul, secretar al UCMR, Laurențiu Profeta, soprana Georgeta Stoleriu, cadru didactic la Conservatorul "Ciprian Porumbescu", Marius Teicu, Nicolae Nițescu (cântăreții din vechea gardă erau încă prețuiți...), compozitorul și dirijorul Gelu Solomonescu, Luminița Vartolomei-Kivu, muzicolog, redactor la revista "Contemporanul" (la care colaboram intens în acea perioadă, fiind coleg cu cel dintâi redactor-șef al revistei noastre), dirijorul și compozitorul Aurel Manolache, director al Teatrului "Fantasio" din Constanța. Aceștia li s-au adăugat două reprezentante ale publicului. După ce s-a încheiat Gala laureaților secțiunii de Interpretare, toți finaliștii au cântat piesa lui Aurel Manolache "La revedere, Mamaia!", pentru că au fost și cele două "coperți" ale întregului festival, reprezentate de creația amintită a lui Cornel Trăilescu. În afara recitalurilor actoricești a fost programat și unul al solistului născut și crescut în Constanța, deci în elementul lui pe plaiurile natale – Marian Spânoche, atunci în vârstă de 34 de ani și solist al Teatrului de estradă al Armatei din București. Fusesse unul din primii câștigători, în 1972, ai celebrului concurs TV "Steaua fără nume", iar în 1974 triumfase la altă competiție, "Se caută o vedetă", unde la soliste câștigase Olimpia Panciu. În acel an 1983 Marian Spânoche avea deja o carieră frumoasă, fusesse solist al teatrelor de revistă "Constantin Tănase" și "Fantasio", cântase în Japonia, Polonia (la festivalul ansamblurilor militare de la Kolobrzeg), RFG, Bulgaria. Microrecitalul său înafară de concurs a inclus piesele "Iubirea, foc nestins" de Dan Ardelean și, în primă audiție, "Mă întorc cântând spre casă"

Marian Spânoche

de Marcel Dragomir. Îmi mai amintesc că l-am urmărit cu emoție, acompaniindu-se la pian în piesa sa din concurs ("Și vom trăi", cu Viorela Filip, soția sa, și Ioan Luchian Mihalea), pe tânărul compozitor, debutant la Mamaia, Dumitru "Mitică" Lupu. Giurgiuvean de felul său, îl avusesem invitat în 1971 la Pop-Clubul de la "303" alături de formația sa folk, "Rod", dar puțini știu că la Conservator el a absolvit clasa de canto clasic! Avea să fie doar debutul unei frumoase simbioze cu festivalul, fiindcă după Giurgiu-București-Pitești (dirijor al orchestrei Teatrului "Alexandru Davila"), el avea să se stabilească la Constanța... (Va urma)

Octavian URSULESCU

Fenomenul Marina Voica

Oricine o vede pe scenă sau pe micul ecran pe Marina Voica nu crede în ruptul capului că în septembrie 2023 împlinește 87 de ani! Dacă în cazul jucătorilor de fotbal care se retrag se utilizează sintagma "și-au agățat ghetetele în cui", iată că marea noastră artistă nu este deloc dispusă să pună microfonul în sertar sau pe capacul pianului din căsuța de la Breaza, la care născocesc noi compoziții, din contră, este mai activă ca oricând. Cât despre... ghetete, ele sunt de fiecare dată ultramoderne, ca întreaga vestimentație de altfel, imaginea alăturată fiind grăitoare. După ce a

concertat cu imens succes în Dobrogea, la Babadag și la Jurilovca, Marina Voica a fost invitată să susțină un recital la Gala Laureatilor "Festivalului-concurs național de muzică ușoară și muzică populară" de la Moroieni, județul Dâmbovița. Este vorba de ediția a 14-a a unei manifestări tradiționale, "Cununa Petrolului", găzduite în mod

obișnuit de sala mare a Clubului Petroliștilor din Moreni, dar aceasta este deocamdată în renovare. În aceste condiții s-a optat pentru Tabăra de copii din Moroieni, unde s-a montat o scenă în aer liber, pe care au evoluat numeroșii concurenți din ambele secțiuni muzicale, pe categorii de vârstă, dar și artiștii din recitaluri. Reputatul om de radio Titus Andrei, președinte al juriului, ne-a oferit câteva informații. Numele cu greutate al muzicii populare a fost acela al interpretului gorjean Ion Ghițulescu, în timp ce la muzică ușoară a susținut un micro-recital și Dominique Simionescu din Sibiu, probabil laureată a unei ediții anterioare. Reamintim că tânăra solistă a triumfat anul trecut la puternicul Festival internațional "George Grigoriu" de la Brăila, învingând cântăreți foarte buni de peste hotare. Tot Titus Andrei ne-a relatat un aspect incredibil: declarat câștigător, cu cel mai mare punctaj, un foarte tânăr solist de muzică ușoară, premiat anul acesta la Brăila, a plecat la un alt concurs, la Techirghiol, drept care i s-a retras titlul și i s-a acordat următorului clasat! Dincolo de aspectul moral și de respect față de public și de organizatori se impune ceea ce am propus la un moment dat – adoptarea unei agende a competițiilor de muzică ușoară din țară, și așa relativ puține, pentru a se evita suprapunerile, fiindcă tinerii soliști doresc să se confrunte cu colegii de generație la cât mai multe asemenea competiții. Revenind la momentul de vârf al festivalului de la Moroieni, el a fost constituit de recitalul incendiar al Marinei Voica, mai modernă și mai în formă ca oricând, înălțându-se, în interpretări LIVE, toate marile sale șlagăre, între care celebrele compoziții. Iar entuziasmul publicului a atins apogeul când pe scenă a urcat alături de ea, uriașă surpriză, excepționalul muzician care este Laurențiu Cazan, invitat la festival ca membru în juriu (se știe că el îndrumă pe calea muzicii mulți tineri talentați din Buzău). Iar sutele de spectatori, mici și mari, au cântat împreună cu ei "Și afară plouă, plouă...", chiar dacă oricum erau... sub cerul senin și din fericire vremea era superbă! Cum Marina Voica a fost una din eroinele festivalului de la Mamaia, cu siguranță organizatorii o vor invita să cânte la sfârșitul lunii august la concertele ce vor aniversa 60 de ani de la prima ediție a festivalului.

U. OCTAVIAN

Sărbătoare la Comarnic

Într-atât de puține sunt manifestările ce respectă istoria și tradițiile noastre încât atunci când descoperi un asemenea eveniment inima-ți tresaltă de bucurie! Ajuns la ediția a doua, "Festivalul Drapelului" de la Comarnic s-a născut din colaborarea între doi patrioți, oameni care în egală măsură iubesc muzica și sunt atașați de aceste locuri, Marin Mândrilă, președinte al unei cunoscutei companii, și primarul, aflat la al doilea mandat, Sorin Nicolae Popa. Evident, festivalul este legat de sărbătorirea Zilei Drapelului Național,

devansată puțin pentru a fi programat la sfârșit de săptămână, dar a coincis, fericit, cu altă sărbătoare frumoasă, cea a Iei Românești, așa încât bună parte din participanți a venit înveșmântată ca atare. După "încălzirea" (inutilă, dată fiind canicula de pe stadion!) făcută de talentați artiști locali, prezentați de actorul Gabriel Fătu, a urmat emoționantul moment, transmis în direct la Realitatea TV, al slujbei oficiate de un sobor de preoți și al sfințirii drapelului înălțat pe un catarg înalt, în timp ce binecunoscuții interpreți Alina și Romeo Negoiasă (Alesis) au dat viață Imnului Național. Trebuie spus că înafara acestui drapel va fi montat un altul pe o culme din apropierea orașului, care, grație unui sistem de LED-uri, va fi luminat permanent. Scena profesionistă a permis

care a însoțit și formidabilul foc de artificii, a popularilor DJ Nyko și DJ Pău, contaminanți prin energie. Marin Mândrilă este în egală măsură un pasionat susținător al artiștilor și promotor al numelor valoroase din aria genului, atât în diverse festivaluri, cum este cel de față, cât și în concertele de la hotelul bucureștean Mari Vila. Așa încât au răspuns invitației sale artiști de mare valoare și popularitate. Alina și Romeo Negoiasă (Alesis) au cântat câteva dintre cele mai cunoscute titluri ale lor, cum ar fi "Mi-e dor de Bucureștiul de-altădată", dar și-au și promovat piesele de pe viitorul disc. Iar a treia lor apariție, socotind și interpretarea imnului, a fost, în câteva refrane memorabile, alături de bunul lor prieten Paul Surugiu-Fuego. Acesta, elegant ca de obicei, în ciuda caniculei, și-a

DJ Nyko, DJ Pău

urmărirea unor show-uri atractive și nu e de mirare, fiindcă de sunetul, de efectele și de luminile de mare calitate au răspuns doi muzicieni locali apreciați, Andrei Păunescu (DJ Pău) și Marius Baradache. Acesta din urmă, acordeonist, este absolvent al Facultății de muzică din Brașov, fiind liderul formației în care cântă alături de mama sa, Irina, apreciată solistă vocală. Așa cum de altfel au mărturisit, pentru artiștii amatori, aflați la început de drum, a fost o șansă uriașă aceea de a evolua în premieră pe o asemenea scenă mare, în fața unui numeros public, fie că a fost vorba de talentați interpreți folk, de muzică ușoară sau populară

dovedit încă o dată popularitatea uriașă, recitând, înălțându-l pe cel de la Comarnic Paul Surugiu-Fuego fusesse ovaționat de 5000 de spectatori la Chișinău, cu ocazia spectacolului aniversând 30 de ani de carieră (pe care îl va relua la toamnă la Sala Palatului, în București), dar asupra acestuia vom reveni. Pe romanticul Gabriel Dorobanțu era cât pe-acum să-l includem la secțiunea "artiști locali", având în vedere că locuiește la doi pași, la Cornu! La cererea insistență a publicului n-a putut ocoli nici unul din cântecele sale de succes, iar dacă tot au știut trenurile de câteva ori pe linia ce trece chiar pe lângă stadion (probabil mecanicii aflaseră că e acolo!) a provocat publicul să intoneze alături de el șlagărul iconic compus de Dumitru Lupu "Mai vino iar în gara noastră mică". Dezlănțuit, ca de obicei, cu experiența turneelor pe care le susține pe pământ american, Adrian Enache la rândul lui a pus la loc de cinste melodia triumfătoare cândva la Mamaia, "Doar o singură noapte" de Andrei Kerestely. Audiența lui este în continuă creștere în urma aparițiilor în reclamele farmaciilor Catena, în postură de gazdă a unui show duminical de divertisment la Național TV sau de animator al propriului podcast, "Laivu lu' Enache". Recitalul său de la Comarnic ni l-a înfățișat într-o frumoasă colaborare scenică – duet cu tânărul Rareș Varniote.

Marius GHERMAN

(Natalia Bulei, Jessica Staicu, Giulia Moacă), fie de ansambluri în toată regula. În această categorie intră ansamblul "Florica", ce ține de asociația "Zestrea Carpaților" (instruit de prof. Adriana Bălănică) – în parteneriat cu Clubul copiilor "Martha Bibescu" – sau ansamblul "Brâu muntenesc" din Ploiești, cu participarea vocală a ansamblului "Ciobănașul de la munte", coordonat de Adriana Deaconu. Trecând în zona profesionistă, o plăcută surpriză a constituit-o formația Party Mode din Brașov, condusă de bateristul George Parâng, originar din Comarnic, cu reluări inspirate ale unor șlagăre românești (îndeosebi cele lansate de Loredana Groza) și internaționale aduse la microfon de cei doi soliști vocali, dintre care unul și trompetist. Electrizantă și așteptată de sutele de tineri rămași pe stadion până târziu a fost prestația la nivel de... Neversea sau Untold,

Marin Mândrilă, O. Ursulescu, Alesis, Gabriel Fătu

Omagiu Dichiseanu la Adjud

Uneori în orașele mai mici se petrec lucruri mult mai interesante, mai atractive decât în metropole, unde oamenii au alte preocupări, lăsându-le pe cele culturale, adesea, pe

acest nivel (a se vedea și participarea) fără implicarea decisă a tânărului primar Florin Nechifor, nu numai mare iubitor de artă, dar și dovedind un adânc respect față de valorile urbei pe care o păstorește. Legat de asta și de afirmația din introducere, ne apare în antiteză faptul că primarii din

Capitală nu s-au învrednicit nici până acum să dea numele lui Dan Spătaru, ca să dăm doar un exemplu, străduței pe care acesta a locuit...

Cum spuneam, festivalul a durat trei zile, în fiecare din ele fiind programate momente legate de muzică, teatru sau film. Delicata, atât de sensibilă Ioana Dichiseanu și-a lansat albumul editat de casa de discuri Eurostar "O meu fado" (primul de acest format al unei soliste din România consacrat acestui gen muzical național portughez) și au fost relansate, la cererea publicului, CD-ul de muzică ușoară "Amintește-ți clipa" al lui Ion Dichiseanu, precum și volumul autobiografic al acestuia, "Adevărul, mai frumos decât legenda" (apărut la editura Polirom). Un public numeros a urmărit, în aer liber de această dată, în Piațeta Ion Dichiseanu din Adjud, un mare spectacol muzical, "Amintește-ți clipa 2.0", susținut de temperamentala Mirabela Dauer, solista bucovineană de folclor Daniela

planul doi. Astfel, la Adjud, în județul Vrancea, s-a desfășurat a doua ediție a Festivalului de teatru, film și muzică "Ion Dichiseanu", regretatul actor fiind născut în acest oraș, ca și alte personalități, cum ar fi Tudor Vornicu (casa de cultură, gazdă a festivalului, îi poartă numele), Emil Botta, Angela Gheorghiu, Dan Botta. Manifestarea a durat trei zile, fiind prezentată de Andrei Giurgia, organizatorul Serilor filmului românesc de la Iași, și filmată în întregime de postul TV Cinemaraton. Meritul principal în organizarea acestei manifestări, ce a debutat anul trecut la scurtă vreme de la dispariția marelui actor, revine fiicei acestuia, actrița și cântăreața Ioana Dichiseanu, și soțului ei, cunoscutul gazetar Adrian Artene, el însuși adjudean. Dar nimic nu se putea întâmpla la

Ioana Dichiseanu

Mirabela Dauer

Condurache, Simona Florescu (fosta soție a lui Ion Dichiseanu, solistă de muzică ușoară câștigătoare în anii 80 a Trofeului de interpretare la festivalul de la Mamaia), George Rotaru și firește Ioana Dichiseanu. Pe lângă repertoriul solistic, aceasta a oferit marea surpriză a serii, cântând o melodie alături de fiica ei de 6 ani, frumoasa și talentata Anastasia Artene.

Prezentă și anul acesta la festival, actrița și cântăreața Ileana Popovici a inițiat o emoționantă întâlnire cu elevii Colegiului Național "Emil Botta", la care au fost prezente înafara ei vedetele de televiziune Mircea Radu (retras deocamdată din lumina reflectoarelor, alături de familie, la Piatra-Neamț) și extrem de îndrăgitul Pavel Bartoș. Sub îndrumarea dascălilor, elevii au susținut

Ileana Popovici, Florin Piersic, Simona Florescu

(căci să nu uităm rolul din musical-ul "Corina", precum și înregistrările sale de muzică ușoară, cu piese de Edmond Deda, Dan Iagnov sau Marcel Dragomir), seara de gală a fost concluzionată de o personalitate uriașă, care s-a ilustrat în toate aceste domenii - marele actor Florin Piersic. El însuși un spectacol în sine, timp de trei (!) ore a ținut spectatorii cu sufletul la gură, cu umor și emoție, cu râsete și lacrimi, nemaivorbind de ovații, cu evocări nostalgice, multe necunoscute, legate de prietenia și colaborarea, în film, teatru, televiziune, radio sau pe scenele diferitelor spectacole de divertisment legate de bunul său prieten Ion Dichiseanu. Va veni și ziua, sperăm cât mai îndepărtată, deși nu vrem să ne gândim la asta, când îl vom cinși și pe el la festivalul ce-i va purta numele...

Mihai CHIHAR

un recital de excepție dedicat marelui actor și poet ce dă numele colegiului lor, Emil Botta fiind la rândul lui născut la Adjud. Seara, foarte talentatul Pavel Bartoș, pe care multă lume îl cunoaște din păcate doar datorită aparițiilor sale pe micul ecran, a reamintit ce extraordinar actor de teatru este, în spectacolul "One Man Aproape Show". Proiecțiile de film au adus în fața publicului nostalgic serialul "Toate pânzele sus!" (regia Mircea Mureșan), unde Ion Dichiseanu l-a întruchipat pe Pierre Vaillant, precum și filmul "Clipa". Foștii colegi ai lui Ion Dichiseanu de la Teatrul Nottara din București au adus în fața publicului comedia spumoasă "Fazanul", în regia lui Alexandru Măzgăreanu. Și dacă în rândurile anterioare am amintit de teatru, film și muzică ușoară

George Rotaru

Pompilia și Prévert

1965 a marcat începutul unei deschideri culturale, dovadă că în acel an au avut loc câteva spectacole remarcabile ce îmbinau muzică, dans și actorie. Unul din acestea a avut premiera în luna mai 1965 pe scena Teatrului Mic și era dedicat poetului francez Jacques Prévert, în prezența ambasadorului Franței la București. Regia - directorul teatrului, Radu Penciulescu, decorurile - Victor Cupșa, costumele - Adriana Leonescu. În distribuție - actori bine-cunoscuți: Tatiana Iekel (a fost soția lui Florin Piersic), Doina Șerban, Irina Petrescu, Ion Marinescu, Vasile Nițulescu, Nicolae

Pomoje. Momentele coregrafice erau susținute de Miriam Răducanu, iar

cele muzicale de Pompilia Stoian și de Adrian Ionescu (să fi fost oare cel care peste cinci ani va câștiga Trofeul "Steaua fără nume" al Televiziunii? Tot ce se poate, pentru că și acolo se distingea printr-un cuplet muzical). Pompilia Stoian își amintește: "Era un spectacol de rară finețe, în care am fost invitată să cânt, acompaniindu-mă la chitară, celebrele șansonete "Les feuilles mortes" și "Les deux escargots". Vă dați seama, eram studentă, ce fericire pe mine și ce onoare să fiu aplaudată seară de seară de un public de elită, cunoscător al operei poetului. Între altele m-a impresionat cum a recitat Tatiana Iekel "Cafeaua de dimineață", precum și talentul coregrafic al lui Miriam Răducanu". Între noi fie vorba, credeți că în ziua de azi s-ar mai găsi măcar pentru o singură sală cunoscători ai poeziei lui Jacques Prévert, care a inspirat atâția compozitori și interpreți? Ne îndoim amarnic... (D. M.)

Seniori de colecție

„De la bun început am dorit să a readucem în centrul atenției mari personalități care au contribuit la promovarea și valorificarea imaginii României și care au influențat în bine zeci de generații” – spunea Alexandra Dobre, Președinta Asociației “Institutul Român pentru Îmbătrânire

Corina Chiriac

Activă” cu ocazia celei mai recente ediții, a șaptea, a Galei Seniori de Colecție, care a avut-o ca invitată specială pe marea artistă Corina Chiriac. „Vorbim despre cei care au scris istoria frumoasă a țării, despre artiști iluștri și mari campioni, despre oameni de cultură și de știință, despre medici, cercetători și antreprenori, care au reușit în viață și în carieră, prin dăruire, talent, pasiune și profesionalism, prin eforturi susținute, continue și prin determinare. Totul din dorința de a-și transforma profesia în menire, de a păstra și promova sistemul valorilor umane necesar evoluției societății în care trăim. Faptul că suntem în fiecare lună împreună, că ne regăsim și ne întâlnim pentru a omagia un Senior de Colecție dovedește încă o dată că acest țel a fost atins și, mai ales, că povestea frumoasă a Galelor continuă și devine deja tradiție!”.

Dintre cei șapte invitați de onoare, trei au fost reprezentanți ai lumii muzicale: Stela Enache, Grigore Leșe și Corina Chiriac. Acest proiect, o veritabilă punte între generații, va continua cu organizarea în fiecare lună a câte unei ediții a Galei Seniori de Colecție, cu invitați unul și unul și va culmina, la sfârșitul anului, cu lansarea unui album “de colecție” cu cele mai frumoase imagini “de colecție” surprinse la fiecare eveniment, dar și cu toate confesiunile, cu întrebările și răspunsurile interlocutorilor,

cu mărturisirile, poveștile și povestirile invitaților speciali. Gazde au fost Teatrele Excelsior și Elisabeta și Sala Luceafărul din Capitală.

“Am făcut ce mi-a plăcut, am cântat, am călătorit, mi-am întemeiat o familie trainică” – Stela Enache

Cine nu a fredonat măcar odată “Să nu uitam să iubim trandafirii”, “Balada pescărușilor albaștri” - laitmotivul filmului “Declarație de dragoste”, “Cum pot să te conving și ce să fac”, “N-ai să mă poți uita”, “Tangoul de demult”, “Diminețile mele”, “Trandafirul” sau “Ani de liceu”, piesa pe care o cântă generații întregi?! La Gala unde a fost invitată de onoare Stela Enache au participat și elevii ai Liceului de Muzică “Dinu Lipatti”, studenți ai Universității Naționale de Muzică București și ai Facultăților de Litere, de Jurnalism și Comunicare, dar și seniori bucureșteni care au dialogat cu marea artistă distinsă cu o Plachetă Onorifică pe care era înscris: “Se acordă doamnei Stela Enache, personalitate de legendă a muzicii ușoare românești, pentru prodigioasa carieră, pe care a înnobilat-o cu talentul ei unic și cu aceeași tinerețe perpetuă din vremea «Anilor de liceu»”.

Stela Enache a început să studieze pianul de mică, a absolvit clasa de canto la Școala de Arte din Reșița, apoi Conservatorul din Cluj. S-a lansat la începutul anilor '70, datorită marelui compozitor și descoperitor de talente George Grigoriu; acesta o remarcase la festivalurile studențești și i-a încredințat primul slagăr (“Pentru un sărut”). Este laureată a edițiilor 1971 (atunci l-a cunoscut pe regretatul compozitor Florin Bogardo și tot în același an s-a căsătorit!) și 1972 ale Festivalului de la Mamaia. În 1973, Stela Enache a efectuat primul turneu în străinătate, în RFG,

Grigore Leșe

cu orchestra Gelu Solomonescu și cu solistul Cristian Popescu. Atunci a fost cooptată în formația "Electrecord", condusă de Alexandru Imre, iar după plecarea acestuia orchestra a fost preluată de toboșarul Doru Danciu, care o numește "Electric-cord", apoi "Sunshine Band". Alături de acestea, dar și de formația "Romanticii", condusă de Mircea Drăgan, solista a concertat în întreaga lume. Ani la rând a evoluat pe scenele celor mai selecte vase de croazieră. Cu

Spectacolului aparține Alpha și Omega, Bunului Dumnezeu, care este nemăsurat în Inventivitate, Diversitate și Splendoare! În fața acestui Spectacol Cosmic, ne regăsim copii și admirăm cu ochii larg deschiși tot ce ne înconjoară, pentru că întreg spectacolul din jur este spectaculos!" – Corina Chiriac

Cea de-a VII-a ediție a Galei Seniori de Colecție a fost găzduită la Sala Luceafărul, devenită neîncăpătoare; peste 500 de seniori bucureșteni au fost prezenți la marea întâlnire cu o artistă remarcabilă, care a vorbit despre fascinantă sa poveste de viață, despre carieră, întâmplări și minuni trăite, despre clipe de neuitat, colegi de breaslă, spectacole și turnee, dar și despre donația impresionantă făcută în septembrie 2021 Muzeului Național de Istorie a României, care a pus în valoare piese de patrimoniu privind patru generații din familia Nestorescu - Calaigian - Chiriac și din colecția personală.

Cântece cum ar fi "Mama, doar mama" (compozitor Marius Țeicu) și "Strada Speranței" (compozitor Vasile Veselovski, versuri Mihai Maximilian), șlagăre perene, fredonate de generații întregi, au fost dedicate de marea artistă tuturor celor prezenți. Cu toții s-au bucurat de o prezență cuceritoare și strălucitoare, un model de credință, conduită, talent și profesionalism, un om cu o aleasă distincție morală și sufletească, un artist complet și complex, o Doamnă a muzicii ușoare românești cu o voce inconfundabilă. Călătoria fascinantă printre amintirile și imaginile care s-au derulat pe ecran a strânit ropote de aplauze, a provocat emoții și lacrimi. La final a avut loc o sesiune de autografe oferite cu generozitate de autoarea

Stela Enache, Alexandra Dobre

nava "Europa" solista a făcut de patru ori ocolul Pământului într-un singur an. "Am făcut ce mi-a plăcut, am cântat, am călătorit, mi-am întemeiat o familie trainică" - mărturisea solista care, împreună cu regretatul compozitor Florin Bogardo, are doi copii, Laura Maria Bogardo, care locuiește în Italia, și Anton Marin Bogardo, stabilit în Germania. Este bunică cu patru nepoți.

A cântat și continuă să o facă și acum pe toate scenele din țară, fiind preferata realizatorilor de emisiuni de televiziune și radio. În repertoriul său se găsesc creații ale marilor noștri compozitori Vasile V. Vasilache, Vasile Veselovski, George Grigoriu, Paul Urmuzescu, Jolt Kerestely, Marcel Dragomir, Ionel Tudor. Inegalabilul compozitor Florin Bogardo a scris pentru soția sa nu mai puțin de 76 de melodii, formând împreună un cuplu longeviv, de mare succes în muzica ușoară românească. Unele dintre piesele sale pot fi auzite în coloanele sonore ale unor filme românești, cea mai cunoscută fiind seria "Liceenilor".

„Mi-e dor de Arta Spectacolului, pe care am învățat-o și am admirat-o în studenție, deci rămân fidelă primei iubiri! Rămân fidelă marelui Creator de Artă, pentru că adevărata Artă a

Corina Chiriac, Oana Georgescu

cărților editate și lansate la Editura "Școala Ardeleană", "Minuni trăite" (2021) și "Două piese de teatru" (2022). Cartea „Minuni trăite”, care a fost și laitmotivul acestei întâlniri de suflet, cuprinde poveștile unei vieți pline de talent, muncă, întâlniri de suflet, pierderi

și regăsiri, emigrare și întoarcere, o viață în care cumpenele i-au fost vegheate de intervenția divină. Despre acest proiect editorial de mare succes, reputatul prof. dr. Dumitru Constantin Dulcan, invitatul ediției a V-a a Galelor Seniori de Colecție, nota în prefață: „Cartea se citește ca un roman, cum se spune în popor, cu sufletul la gură, nedeținând titlul său de „minuni trăite”, pe care le redă cu un farmec aparte, seducător și cu mult umor. Este indiscutabil că valoarea cărții este egală de la un capăt la celălalt. Când prezentul ne dezamăgește, refugiul în trecutul unei celebre artiste, păstrat într-o carte, poate fi un dar”.

Să nu uităm faptul că artista care a încântat generații întregi cu vocea sa inconfundabilă și cu talentul-i remarcabil este absolventă a IATC „I.L.Caragiale” București (promoția

compozitoare, textieră și pianistă, un om de mare valoare și o artistă remarcabilă, care a pornit cu dreptul pe STRADA SPERANȚEI și a avut parte de atâtea MINUNI TRĂITE pe care le-a împărtășit tuturor”.

“Cântecele nu sunt împietrite, se înmoaie și dau rod după cum sunt oamenii, reușind să ducă lumea, să izbăvească, să dea lumină” – Grigore Leșe

Celebrul artist a dăruit spectatorilor o seară memorabilă în care timpul s-a oprit în loc, special pentru a lăsa publicul să se bucure de o prezență cuceritoare, de o voce, un talent și un har unice, de povești fabuloase din viața sa, cu povestiri și aduceri aminte inedite, de autentic și tradiție, de bun simț, modestie și mai ales, adevăr! A venit și cu o traistă în care se afla colecția sa de fluier, cavale, tilinci din care avea să cânte, inclusiv alături de Corul “Neamul Românesc” al Asociației, dirijat de Ileana Câmpeanu.

„Uneori ne este dor de rădăcini, ne este dor să ne întoarcem într-o lume curată și mai bună, în care acea liniște de început de lume să ne înconjoare și să ne poarte undeva mai aproape de Porțile Ceriului” – a spus Alexandra Dobre, atunci când pe scenă i-a înmănat artistului un superb buchet de trandafiri tricolori și o Placheta Onorifică pe care era înscris: “Domnului Grigore Leșe, Horitorul de la Porțile Ceriului, care, prin poveștile neîngrădite de timp și spațiu ale unei Români autentice, ne poartă dincolo de hotarul de taină al spiritualității românești”.

A absolvit Liceul de Muzică din Baia Mare și Academia de Muzică “Gheorghe Dima” din Cluj – Facultatea de Instrumente și Canto (fagot). Este Doctor în Muzică (calificativul Summa cum Laude, cu teza “Horea în grumaz. Considerații teoretice și practice ale interpretării genului dintr-o

perspectivă stilistică”), Doctor Honoris Causa al Universității de Vest “Vasile Goldiș” din Arad și profesor de Etnomuzicologie la Facultatea de Litere a Universității București.

Memorabile au fost și sunt emisiunile sale de la Radiodifuziunea și Televiziunea Română (“La porțile Ceriului”, “Drumurile lui Leșe”, “Lumea și muzica tradițională”), distinse cu numeroase premii și trofee. Pentru emisiunea “La porțile Ceriului” (TVR Cultural) a primit Marele Premiu al A.P.T.R.

Grigore Leșe a compus muzică pentru filme de artă și documentare: “The Pharaoh”, “Gunpowder”, “Treason and Plot” (BBC), “Wild Carpathia” (Travel Channel) și are o discografie remarcabilă: “Cântec pastoral”, “Cântece de cătănie”, “Hori”, “Horile Vieții”, “Aștepând Crăciunul”, “Grigore Leșe: le chant de Lăpuș”, “Grigore Leșe și aromânii fârșeroți din Cogeaș”, “Înapoi la argument”, “De dragoste, de război, de moarte, de unul singur”.

Invitat de onoare al unor importante manifestări culturale din SUA, Marea Britanie, Franța, Germania, Grecia, Canada, Elveția, China, Germania, Japonia, Grigore Leșe este primul muzician român care a adus pe scenă, alături de el, artiști tradiționali din Iran, Siria, Pakistan, dovedind astfel existența interferențelor muzicilor străvechi din România și din Orient.

Oana GEORGESCU

Oana Georgescu, Corina Chiriac, Alexandra Dobre

1972, clasa Actorie, profesori Constantin Moruzan și Mihai Mereuță) și a debutat ca actriță, studentă fiind, pe scena Teatrului de Comedie. A fost colegă de generație cu George Mihăiță, Florin Zamfirescu, Mircea Diaconu, Ștefan Velniciuc și Gelu Colceag.

La numai 21 de ani cucerea Trofeul “Steaua fără nume”; celebrul spectacol concurs era realizat atunci de Sorin Grigorescu și Simona Patraulea. În numai trei luni, a parcurs toate cele trei etape și a obținut din partea juriului condus de Octav Enigărescu nota maximă, 10! A cântat atunci melodia “Valurile Dunării” de Iosif Ivanovici, versuri Aurel Felea, nemuritoare piesă cu care va debuta și la radio, o arie din opereta “My Fair Lady” și piesa “Il est mort le soleil”. Un an mai târziu, la Festivalul Internațional “Cerbule de Aur”, Corina Chiriac a lansat două piese care aveau să devină șlagăre nemuritoare: “Inimă nu fii de piatră” (compozitor Edmond Deda) și “Va veni o clipă” de Paul Urmuzescu, text Mihai Dumbravă. Avea să revină pe scena de la Brașov în anul 2019 cu un recital extraordinar care a marcat împlinirea a 40 de ani de la primul show color de televiziune, “Eu sunt Corina!”, realizat de Tudor Vornicu și premiat la Festivalul Internațional al Filmelor de Televiziune de la Montreux, Elveția.

Pe Placheta Onorifică pe care vedeta a primit-o era scris: “Se conferă doamnei Corina Chiriac, vedetă de prim rang a muzicii ușoare românești, scriitoare, actriță,

Paiul din ochiul altuia

Scandalul stârnit de un solist ("trapper") de rang 2 sau 3 din Târgoviște, "Gheboasă" pe numele său... artistic, este de fapt doar o perdea de fum, menită să ascundă marile derapaje, reale și nu numai "muzical-literare" (ghilimelele se impun, nefiind vorba nici de muzică, nici de literatură!) de la Untold, Neversea și alte asemenea manifestări ce totalizează sute de mii de spectatori, mulți dintre ei minori. Nu ne referim aici la alte cunoscute "atracții", care aduc și public de peste hotare, e treaba poliției și a celor care ar

Wolfgang Amadeus Mozart

trebui să se ocupe cu asta, dar totul are în bună parte un substrat economic, așa încât ce mai contează educația? Untold ar fi adus Clujului multe zeci de milioane de euro, deci nu e important ce se petrece pe scenă (a existat și un incendiu, care putea să devină foarte grav)? Uitați-vă pe micul ecran: o rețea importantă de magazine străine folosește Imnul Europei ca să ne invite la FESTIVAL. Dar credeți cumva că e vorba de festivalul "George Enescu", de cel internațional de muzică ușoară "George Grigoriu" de la Brăila sau de "Crizantema de aur" de la Târgoviște, evenimente de mare ținută? Nu, nicidecum, pentru ei "festival" înseamnă, așa cum apare pe ecran, cele de mai sus și altele asemenea! Revenind la ediția 2023 a Untold, Jandarmeria a amendat, de ochii lumii, ca să dovedească vigilența organelor, "pentru limbaj vulgar, licențios, cu tentă rasistă", cu sume ridicole de câte o mie de lei (cât cheltuiesc respectivii la o masă la restaurant, date fiind sumele cu care sunt plătiți), pe acest "Gheboasă", pe un alt "celebru" ca și el, Macanache, și pe membrii formației Paraziții. Aceștia din urmă sunt binecunoscuți pentru isprăvi de acest gen, liderul lor,

"Cheloo", fiind fără nici o problemă membru în juriul unei emisiuni TV de audiență, în ciuda faptului că a avut în trecut probleme cu justiția, legate de droguri. Deci, încă o dată, de ce ne mai mirăm și ne prefacem acum indignați, acesta e "trendul", fraților! Iar cum corb la corb nu-și scoate ochii și "valorile" sunt solidare între ele, iată că atacă în forță solistul Alex Velea, care a fost mentorul lui "Gheboasă". Intervenția lui merită citată în extenso, fiind o mostră înaltă de cultură: "Cenzura nu reprezintă nici mai mult, nici mai puțin decât o teamă, o teamă absurdă care n-ar trebui să blocheze un act artistic. Pe Mozart când a scris

"Leck mich im Arsch" (Să mă pupi în fund) nu l-a mai amendat nimeni, dimpotrivă, a fost apreciat în continuare. Faptul că Dali își ascundea organe genitale în picturile lui... acelea au devenit artă (ca să vezi, iar Gheboasă e persecutată! - **Nota red.**). Nu mai blocați artiștii din a fi creativi (asta cu "creativitatea" e cea mai tare! - **Nota red.**), indiferent de natura artei! Nu mai zic că dați amenzi în cadrul unor evenimente private ("private" sunt nunțile sau botezurile, nu concertele pe stadioane! - **Nota red.**), unde lumea e conștientă de ce urmează să asculte... ba mai mult, unii venind chiar pentru momentele blamate de voi acum. JOS CENZURA! (majusculele îi aparțin indignatului apărător al "artiștilor creativi" persecutați de o societate obtuză - **Nota red.**). N-ar

mai fi mare lucru de comentat, parantezele noastre sunt edificatoare. E clar că "arta" celor amendați pe nedrept și puși la stâlpul infamiei este mai presus de înțelegerea noastră, din moment ce "unii vin chiar pentru momentele blamate", deci e clar că la așa "artiști", așa public, din păcate - mulți, dar... cunoscători. Gheboasă, Macanache, Velea și Paraziții vor rămâne în istoria artei alături de Mozart și Dali, să fie foarte clar. (**Dr. Bărnă**)

Salvador Dali

„Hai să ne-ntâlnim sâmbătă seară!” (Muzica Bucureștilor de altădată, în noi versiuni corale)

În Stagiunea estivală a capitalei, data de 24 iunie 2023 a înscris o filă aparte, printr-un savuros concert-spectacol,

Ioan Dobrinescu alături de
bicicleta de curse Peugeot din 1913

afectiv și social, mai mult de o jumătate de veac XX, s-au regăsit ca binevenite opțiuni repertoriale, pe afișul respectivului eveniment cultural, într-un flux original și unitar deopotrivă, datorat nu numai omului de teatru și de radio Mihai Lungeanu, ci și unui alt om de radio, compozitorul Ioan Dobrinescu, autorul incitantelor aranjamente sonore, ale tuturor partiturilor abordate acolo, de-a lungul acelei memorabile serii de vară. Astfel, au fost readuși în atenția unui public numeros și divers ca vârste și preocupări profesionale, adevărați creatori de șlagăre, precum Claude Romano/George Sbârcea, cu inconfundabilul „Ionel, Ionelule”, Gherase Dendrino și George Mihalache, în „Tangoul de demult”, Ionel Fernic, cu două dintre inspiratele sale melodii, pe versuri proprii, „Scrisoare de amor” și „Pentru tine am făcut nebunii”, Emanuel Ionescu și Harry Negrin, în cunoscuta piesă „Intră, lună, pe fereastră!”, Nicolae Kirculescu și Puiu Maximilian, cu al lor „Coșar”, Nell Martini/Radu Tedorescu, D. Dubal și P. Sabin, cu nemuritoarea melodie „Mână, birjar!”, Pepo P. Popescu, în „Căsuța noastră”, Richard Stein și al său hit internațional „Sanie cu zurgălăi”, Vasile Vasilache, N. Stroe și Mihai Maximilian, în binecunoscutele cântece „Morărița”, „Trurli, trurli” și „Toată ziua-n ascensor”, sau Ion Vasilescu, Nicolae Vlădoianu, Nicușor Constantinescu și Eugen Mirea, cu reconfortantele întruchipări sonore, încă de mare succes: „Inima e un telefon”, „Fetițe dulci”, „Habar n-ai tu” și „Vrei să ne-ntâlnim sâmbătă seara”, titulatura din urmă conferind denumirea amintitului concert,

imaginat, cu har, de regizorul Mihai Lungeanu și desfășurat la Palatul Centrului Național de Artă „Tinerimea Română”, pe a cărei scenă au evoluat membrii Corului de Cameră „PRELUDIU-Voicu Enăchescu”, dirijat de muzicianul Andrei Stănculescu, cu baritonul Marius Dumitru Nine în ipostazele solistice, dar și cuplul de dansatori Elena Duicu-Robert Andrei Vlădescu, încercând și izbutind să aducă, împreună, un anume parfum al vremurilor de odinioară, din perioada interbelică și din deceniile șase-șapte ale secolului trecut. Așadar, vreo 19 melodii care, pur și simplu, nu ar putea fi lăsate uitării, căci au marcat puternic,

Corului de Cameră „PRELUDIU-Voicu Enăchescu”, dirijor Andrei Stănculescu,
solist Marius Dumitru Nine

M. Lungeanu, R. A. Vlădescu, E. Duicu,
A. Stănculescu, I. Dobrinescu

prefațat, în Foaierul Palatului „Tinerimea Română”, printr-o expoziție de fotografii, documente, discuri de ebonită, instrumente și partituri vechi, grupate sub sintagma „Preludiu interbelic”. Revenind la discursul muzical propriu-zis, cu virtuți de *show* și valențe actricești, cu puterea de sugestie a cuvântului în sine, am remarcat, sub aspectul concepției estetice de ansamblu, atât plasticitatea fiecărui moment artistic, expresivitatea și savoarea „numerelor” din program, uneori, într-o ingenioasă succesiune, cât și adecvarea elementelor scenice cu sensul și semnificația lor, printr-un joc discret al corespondenței dintre ele, și, în mod deosebit, capacitatea maestrului Mihai Lungeanu de a

„sparge” tradiția unui asemenea spectacol, de a-i proiecta coordonatele esențiale prin contraste surprinzătoare, unele, de tipul **simbolic-concret**, altele, de genul **interbelic-contemporan**. Iar eleganța dansatorilor, în pași de vals ori de tango, și distincția gestului lor coregrafic, **de revistă**, au constituit, de asemenea, *atú-uri* ale actului regizoral. Pe de altă parte, prestația de excepție a Corului bucureștean de Cameră „PRELUDIU-Voicu Enăchescu” a relevat calitățile dirijorului Andrei Stănculescu, rezultatul bun al „ecuației” în care au fost puse experiența personală, impresionantă pentru vârsta sa, trăirea de moment și lumea afectivă evocată, cu un farmec secret, în nostalgicele imagini sonore ale „Micului Paris”, foarte atractiv re-create de compozitorul Ioan Dobrinescu, astfel încât așa-clasificata **muzică ușoară** să primească mai multă consistență și un plus de profunzime, printr-o altă abordare a legilor intime de configurare a elementelor de limbaj melodico-ritmic, armonic și timbral, cu translatare în actualitate și cu

modernizarea *sound-ului*, păstrând însă acea nuanță sentimentală, câteodată sprintară, a unui accesibil bun gust, menit parcă să exprime, oriunde și oricând, pe rola timpului, mesajul unor inimi cuprinse de pasiune.

Mirela STOENESCU-TOLLEA

Dubla lansare de carte: Vasile Menzel

Când a fost sărbătorit anul trecut în cadrul unei excepționale „Gale Savoy” la Teatrul de revistă „Constantin Tănase”, a fost imposibil de creionat în câteva minute de prezentare personalitatea de o complexitate uluitoare a artistului ajuns azi la 84 de ani. Noroc însă că n-a fost nevoie de multe cuvinte, fiindcă a cântat și a dansat step ca în anii

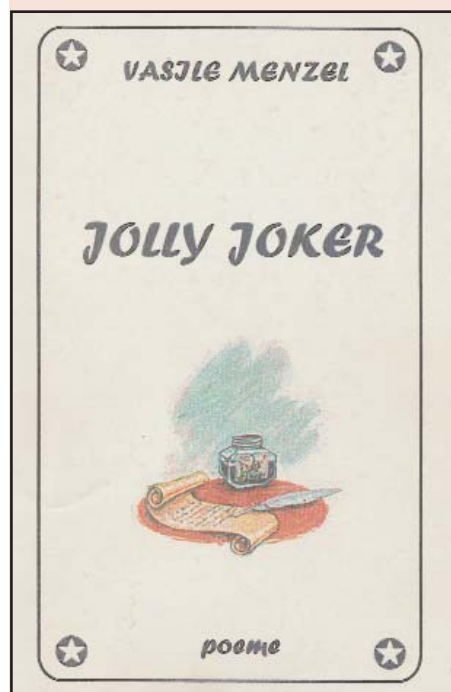
tinereții! Întorcându-ne pe firul timpului, duetul Frații Menzel (Mentzel, Mențel), alcătuit din Vasile (Pasy) și Eugen s-a bucurat de o popularitate uriașă în anii 60, pentru că ei aduceau în evoluția scenică elemente din muzica ușoară occidentală, inclusiv repize dansante. Dintre cei doi, Pasy a rămas în prim-planul vieții artistice și nu oricum, fiind o personalitate de o uluitoare complexitate: cântăreț, compozitor, actor (absolvent al IATC), regizor, dirijor, profesor universitar asociat la câteva facultăți de artă, dramaturg, coregraf, grafician, eseist (mai bine de o sută de eseuri pe teme de artă publicate), scriitor, din această ultimă postură recenzându-i câteva volume, așa cum am mai făcut-o în trecut. Pe tărâmul muzicii a semnat muzica de scenă la peste 20 de montări teatrale, la câteva filme, dar mai ales a compus numeroase melodii de muzică ușoară, editate pe albume apărute la casele de discuri Eurostar și Roton. La toate compozițiile sale semnează și versurile, unele din ele înglobate în cele două volume recenzate în aceste rânduri, „Jolly Joker” (Academia internațională „Mihai Eminescu”, București) – cu câteva poezii în versiune bilingvă, traduse în franceză – și „Iubește-mă și ia-mă cu tine”

VASILE MENZEL IUBEȘTE-MĂ ȘI IA-MĂ CU TINE

OPERA OMNIA
POEZIE CONTEMPORANĂ

TIPO MOLDOVA

(editura „Tipo Moldova” din Iași, în colecția Opera Omnia). Regăsim aici farmecul câtorva din șlagăle compuse și interpretate fie singur, fie în duet cu fratele său: „Parfumul iubirii”, „Cântul meu”, „Sunt un vagabond”, „Balada morarului”, „Toată tinerețea mea”, „Dar de primăvară”, „Un buchet de...fericire”. Versuri sensibile aparținând unui veteran al muzicii ușoare românești, apreciate ca atare de personalități cum ar fi Alexandru Tocilescu, Dumitru M. Ion, Alecu Popovici, Titus Vâjeu, Ion Lucian, Alexandru Andrițoiu, Nora Iuga, George Astaloș sau Mircea Sântimbreanu. (D.M.)

O voce de neuitat

Eram tânăr jurnalist, deja specializat pe muzică, colaborator permanent la cotidianul "Scânteia tineretului", atunci când, în 1969, am consemnat succesul peste hotare al reprezentanților țării noastre la Festivalul Cântecului Politic de la Soci, în URSS.

Era vorba de Petre Geambașu (distins cu premiul "Cea mai bună voce a concursului"), fără a fi menționat printre cele 3 Premii din simplul motiv că forurile ce îl trimiseseră pe Petre Geambașu la acel concurs nu s-au

informat suficient, încât să afle că acolo se desfășura Festivalul Cântecului Politic, iar Petre Geambașu și-a alcătuit programul de concurs așa cum a considerat el, interpretând "Granada", compozitor Augustin Larra, și „Totul depinde de tine”, compozitor Mihai Dumbravă (melodie de dragoste).

Delegația României era completată de interpreta Valentina Popescu și de compozitorul George Grigoriu.

După jurizare, George Grigoriu i-a spus cu umor lui Petrică (dată fiind tematica festivalului), că dacă piesa s-ar fi intitulat... "Grenada", Petre Geambașu ar fi luat cu siguranță Trofeul!...

Cu toate acestea juriul a apreciat calitățile vocale ale interpretului din Romania și i-a decernat un premiu special pentru "cea mai bună voce a Festivalului".

În anul următor a fost laureat acolo, la Soci și Dorin Anastasiu, cei doi ulterior devenind buni prieteni și colegi la Teatrul de Revistă "Ion Vasilescu".

Peste doi ani aveam să fiu prezent în persoană la ediția '71 a festivalului de la Mamaia (care de fapt s-a ținut atunci, din cauza vremii nefavorabile, la Teatrul Dramatic din Constanța), unde m-am convins încă o dată de calitățile vocale excepționale ale lui Petre Geambașu. A fost distins cu premiul III, cântând două

melodii ale unui compozitor tânăr, în plină ascensiune, Ion Cristinoiu - "Un pas în viață" și "Aștept", ambele pe versuri de Mihai Dumbravă. A fost un foarte puternic concurs de interpretare, cum aveam să consemnez în cronicile mele (le-am regăsit, cu emoție...), laureații numindu-se Cornel Constantiniu, Dida Drăgan, Stela Enache, Mirabela Dauer, George Enache sau Olimpia Panciu, soliști tineri atunci, dar al căror nume, iată, strălucesc și astăzi, dovadă a talentului lor de excepție și a perenității unor cariere remarcabile.

Nu se putea ca talentul muzical al lui Petre Geambașu să nu iasă la iveală de mic, de pe la 7-8 ani, dar... profesionist începe să devină la 11 ani, când intră în celebrul cor de copii al Radiodifuziunii, dirijat de Artistul emerit Ion Vanica (tatăl compozitorilor de muzică ușoară Romeo și Mihai Vanica), fiind selecționat pe dată ca solist.

Pe scena Ateneului Român a cântat atunci cu foc: "Să fii bucătar marinăru", dar nu numai pe vapor, ci și în tren sau în taberele de copii (așa cum spune textul cântecului), ceea ce astăzi l-ar califica pentru unul din numeroasele concursuri culinare TV!

Cotitura decisivă se petrece la 16 ani, când primește în dar de la sora lui Rodica o chitară de vis, așa încât din acel moment cariera îi intră pe făgașul care l-a făcut vedeta de astăzi: la 19 ani intră la Școala populară de artă, la clasa prof. Florica Orăscu-Marius Țicu, iar la 20 devine student al Conservatorului "Ciprian Porumbescu", la clasa Dirijat-Pedagogie, așa încât putem vorbi, acum, în 2023, de aniversarea a 60 de ani de carieră muzicală!

Anul 1971 i-a adus nu doar premiul trei la festivalul de la Mamaia, ci și căsătoria cu Cristina, factor de echilibru și armonie, cu o longevitate în cuplu rar întâlnită și pe plan mondial în familiile de artiști.

Fiul lor, Călin Geambașu, lansat de Titus Munteanu la "Școala vedetelor", a moștenit înzestrările muzicale ale tatălui, ca și nepotul, DaviN.

După succesul de la Mamaia a activat, până în 1976, în postură de solist vocal și chitarist în orchestrele conduse de doi muzicieni de clasă, Valențiu Grigorescu (trompetist, compozitor și dirijor al orchestrei Teatrului de Revistă "Ion Vasilescu") și apoi Alexandru Imre - clarinetist remarcabil, compozitor, orchestrator, șef al orchestrei casei de discuri Electrecord.

Alături de Doina Spătaru

Cu orchestra ELECTRECORD dirijată de Alexandru Imre, Petre Geambașu susține primul angajament în Occident, mai exact la Stuttgart într-un restaurant vestit unde concertau numai orchestre valoroase din Polonia, Cehoslovacia, Anglia, Filipine etc..

Colaborarea cu Alexandru Imre i-a schimbat din nou, decisiv, viața lui Petre Geambașu. După doi ani de colaborare cu orchestra amintită mai sus Petre Geambașu se decide să-și înființeze propria formație. Profitând de experiența câpătată, dar și de studiile academice, din 1978 își conduce orchestra nou înființată, STAR 2000, în lungi

Aveam un cunoscut la Târgu-Mureș, care avea un astfel de "cățeluș", dar era fioros. Odată, credeam că va sparge geamul, repezindu-se agresiv dinspre terasă spre interior, deși stăpânul era de față !... Așa că pe Shar Pei lui Petrică, deocamdată, mă mulțumesc să îi admir doar din fotografii...

Am fost alături de Petre Geambașu, ca prezentator, la două concerte aniversare. Primul a avut loc la Palatul Național al Copiilor, când s-au aniversat 20 de ani de la înființarea formației Star 2000, invitați speciali fiind Angela Similea, Stela Enache, Mălina Olinescu și Călin Geambașu.

A doua oară, la Concertul Aniversar – 70 de ani de viață și 50 de carieră artistică - la Sala Palatului, unde am avut-o colegă de prezentare pe Iuliana Tudor într-un spectacol grandios cu orchestra mărită până la 48 – 50 de instrumentiști.

Iar cel mai recent, pe 29 iunie 2023, pe scena sălii Luceafărul din Capitală, unde 500 de spectatori entuziaști l-au ovaționat pe Petre Geambașu, cuceritori de vocea uluitoare a solistului care ne-a marcat tuturor existența, care a ținut cu acea ocazie să readucă în fața publicului colaborarea de excepție, în țară, dar și pe toate meridianele globului, cu Doina Spătaru, printr-un emoționant duet: un șlagăr al lui Alain Barrière, "Tu t'en vas" .

Anul acesta am asistat fascinat, la festivalul de la Sanremo, la sărbătorirea fastuoasă, la 80 de ani de viață, a lui Albano, alături fiindu-i, la invitația organizatorilor cu respect pentru marile voci, colegii de generație Massimo Ranieri și Gianni Morandi, monștri sacri și ei.

Mă gândeam că ar fi meritat ceva asemănător și Petre Geambașu, în cadrul concertelor ce vor avea loc la Mamaia

Alături de Anca Țurcașiu

turnee peste hotare. Orchestra era formată din 8 instrumentiști și două soliste vocale, componența rămânând de-a lungul timpului, în mare, aceeași, deoarece liderul și-a ales mereu colaboratorii nu numai prin prisma talentului, dar și a seriozității, punctualității, profesionismului și caracterului.

Începând cu anul 2000, schimbă numele orchestrei, din „Star 2000” în „Petre Geambașu Show Band”, celor 10 componenți alăturându-se, la evenimente, solistele vocale Doina Spătaru, Anca Țurcașiu, Oana Sîrbu, Elena Niciu, Marcela Scripcaru, Ana Maria Mirică, toți sub "bagheta" lui Petre Geambașu.

Absolut incredibilă a fost, timp de mai bine de 7 ani, prestația orchestrei în celebrul show "Dansez pentru tine" de la ProTV. Colaborarea cu PRO TV a impus telespectatorilor imaginea nu numai a unui Petre Geambașu solist vocal și compozitor, dar și orchestrator și dirijor, în fruntea unei orchestre de mari dimensiuni (25-27 de muzicieni), capabilă să abordeze stiluri și ritmuri dintre cele mai diverse.

Ce face Petre Geambașu la 80 de ani, pe care-i împlinește pe 6 noiembrie 2023?

Este într-o formă de invidiat și s-a retras, dar nu din muzică, nici vorbă, ci la Săftica, unde are liniște atât pentru proiectele sale artistice, cât și spațiu berechet pentru dragii lui câini din rasa chinezească Shar Pei. Știți care ?... aceia cu pielea încrețită tare, mai ales când sunt mici. Altminteri simpatici foc ; am mângâiat cândva un Shar Pei: tolănit impasibil într-un magazin în SUA, dar nu știu cum sunt "copiii" lui Petrică...

în august 2023, când se vor împlini șase decenii de la prima ediție a festivalului!... dar cu siguranță toamna (când artistul bifează cifre aproape incredibile: 80 de ani de viață și 60 de carieră artistică) îi va aduce acele recunoașteri firești din partea publicului și a organizatorilor competenți.

La ora când scriu aceste rânduri el definitivează, în "laboratoarele" de la Săftica, păzit de garda sa personală de Shar Pei, cele trei albume editate de casa de discuri Eurostar și în care sunt gravate doar câteva din zecile de succese ale unei cariere exemplare.

Multe din înregistrări sunt realizate în ultimii doi ani... până recent.

Octavian URSULESCU

Ar fi fost prea frumos...

Festivalul de muzică ușoară de la Mamaia a "decedat" în 2012, din nepăsarea autorităților locale din Constanța (Nicușor Constantinescu, Mazăre, Zgabercea și alții fiind principalii vinovați), nepăsare evidențiată și prin abandonarea Teatrului de vară din Mamaia, leagăn al festivalului, inaugurat de altfel la prima ediție, în 1963. La ora actuală, teatrul este într-o stare jalnică, invadat de

Cândva, când Teatrul de vară exista...

buruieni și șobolani, fiind lăsat de izbeliște tocmai de cei care de fapt trebuiau să-l conserve și să-l mențină în circuit. Așadar anul acesta se împlinesc șase decenii de la inaugurare, festivalul fiind găzduit în mai toate cele 41 de ediții de până acum în acest legendar teatru de vară, celelalte desfășurându-se fie la Grădina Soveja din Constanța, fie la Teatrul Dramatic din oraș, atunci când vremea era potrivnică, fiindcă teatrul n-a fost niciodată acoperit (a existat doar o improvizație la un moment dat). Ultima ediție a avut loc în 2012, la Soveja, prezentată de Daniel Iordăchioae. Dar e bine de precizat că în nici un caz nu se putea vorbi acum de "reluarea festivalului de la Mamaia", cum a tot apărut în mass-media, ci doar de trei concerte aniversare. Pe de o parte fiindcă ele nu aveau loc pe scena originală, a teatrului de vară, iar pe de alta fiindcă nu ar fi existat concursuri de Creație și Interpretare, jurii, premii. Cu toate acestea, m-am bucurat când compozitorul Ionel Tudor și impresarul Niki Constantinescu m-au contactat la începutul anului, pentru că proiectul pe care mi l-au înfățișat era unul impregnat de respect față de muzica ușoară românească și ar fi putut fi un prim pas către reluarea festivalului de la Mamaia, de care mă simt foarte legat – ca tânăr jurnalist am fost la festival încă din 1969, iar din 1983 l-am prezentat de 13 ori. Din acest motiv îi cunosc perfect istoria, a se vedea și serialul pe care îl publicăm în paginile noastre, consacrat acestei manifestări emblematică pentru muzica noastră ușoară. Anunțul celor doi a fost ca o

rază de speranță, crezând că autoritățile locale constănțene au înțeles, în sfârșit ("Dă-i românului..."), ce "brand" extraordinar, ce "marcă înregistrată" este pentru constănțeni celebrul festival. De atunci, pe tot cuprinsul anului 2023, mass-media au oferit informații legate de atât de așteptatul eveniment, cu artiștii care vor evolua, prezentatorii, orchestra, dirijorii (toți am semnat de altfel "Acorduri de principiu" legate de participare), datele, locul de desfășurare, deci nimeni n-avea nici cea mai mică îndoială că totul, logistic, e pus la punct. Era prevăzut să-l am alături la microfonul de comperaj pe Dan Negru, iubitor al genului și moderator și el al manifestării de câteva ori. Marea orchestră a festivalului, cu 40 de instrumentiști, urma să-i aibă ca dirijori și orchestratori, ca la "Cerbul de aur", pe reputații compozitori, cu numeroase premii de creație la Mamaia, Ionel Tudor și Andrei Tudor, nr. 1 în domeniu. Ei sunt în această postură și la alte manifestări importante de gen, cum ar fi Festivalul internațional de muzică ușoară de la Brăila sau la "Trofeul tinereții" de la Amara, sunt excelenți cunoscători și devotați muzicii ușoare românești, pe care au îmbogățit-o inclusiv prin creații proprii memorabile. Pentru a nu avea impresia că articolul de față este un demers personal, țin să precizez că înafara convorbirilor telefonice și a unei singure întâlniri cu impresarul și cu Dan Negru n-am fost în nici un fel consultat sau implicat, nu

cunoșteam programul în detaliu, reținând doar numele câtorva dintre vedetele prevăzute – garanție suficientă a unor evoluții de mare calitate. Dacă ar fi fost după mine aș fi ținut să nu lipsească de pe scenă nici unul din eroii în viață ai festivalului, fiecare cu câte un șlagăr de neuitat. Dar

Adrian Romcescu, Monica Anghel, Ionel Tudor

și așa, repet, concerte în care urmau să cânte Pompilia Stoian (venind din Germania pentru a cânta "Prieten drag" de Radu Șerban), Corina Chiriac, Gabriel Cotabiță, Monica Anghel, Adrian Daminescu, Marina Florea, Paula Seling, Ileana Șipoteanu, Cătălin Crișan, Luminița Anghel, Daniel Iordăchioae, Adrian Enache și multe alte nume importante ale genului nu puteau fi decât o sărbătoare a muzicii ușoare

românești! Subliniez că decăderea festivalului de la Mamaia, încă de la edițiile de la sfârșitul anilor '90, s-a datorat renunțării la colaborarea, obligatorie, cu UCMR, breasla profesioniștilor muzicii, precum și introducerii unor secțiuni nelegate de muzica ușoară, cum ar fi un concurs...

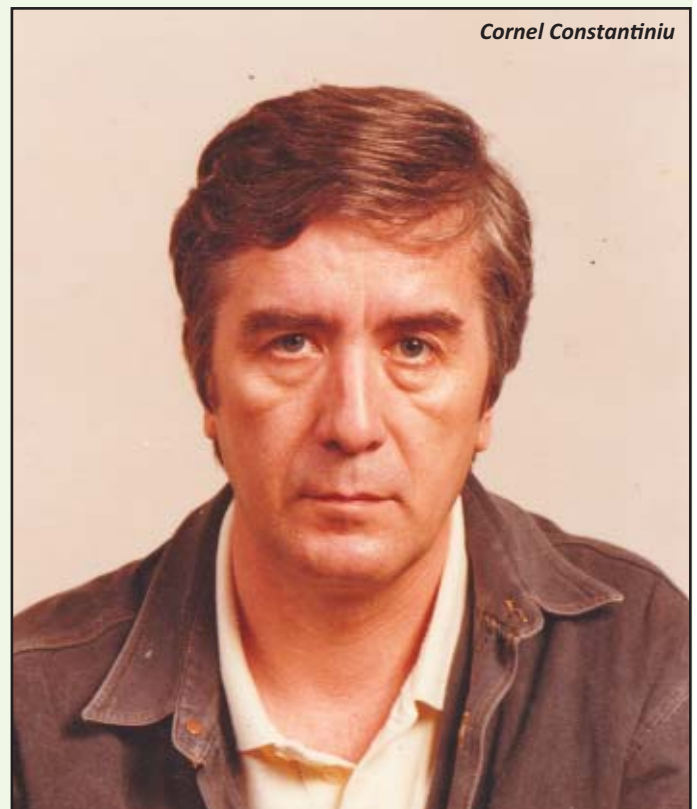

Olimpia și Constantin Drăghici

rock, dotat cu trofeul "Teo Peter". Sunt apropiat de rock, am promovat și prezentat numeroase evenimente de gen, cu regretatul Teo Peter am fost prieten, dar numele lui se cuvenea legat de manifestări rock, fiind de dorit chiar un festival ce să-i poarte numele. Dar în nici un caz la unul de muzică ușoară, la Mamaia (sala era aproape goală în seara respectivă, normal, acolo nu era publicul-țintă), mai ales în condițiile în care nu exista, atenție, nici un premiu care să poarte numele unor mari compozitori, orchestratori, textieri, interpreți de muzică ușoară dispăruți, cu contribuții emblematice în istoria festivalului!

Lovitura de teatru a venit cu numai 5 (!) săptămâni înainte de primul gong: de la Constanța s-a anunțat că s-a

făcut o... licitație, câștigată de o firmă care a solicitat cu vreo 200 de mii de euro mai puțin! Parcurgând lista soliștilor (unii chiar nelegați de festival) și a prezentatorilor anunțați reiese clar de unde acest preț mai mic, fiindcă nici una din marile vedete ale cântecului nu se regăsește în oferta firmei câștigătoare, absolut firesc, deoarece am înțeles că fiecare ofertant o venit cu o listă de colaboratori care nu se puteau regăsi și la concurență. Așa încât, parcurgând lista cu numele artiștilor de care am amintit înainte, care urmau să apară în primul proiect, ne întrebăm pe drept cuvânt cu CINE va omagia firma câștigătoare cei 60 de ani de Mamaia? Și mai ales cât de consistent va fi omagiul adus istoriei festivalului când câștigătorii au avut doar 5 săptămâni la dispoziție?! Și mai este ceva. Autoritățile locale, când au anunțat licitația (absolut ciudată este

Cornel Constantiniu

întârzierea, dar asta e treaba altora), erau obligate să prezinte un caiet de sarcini obligatorii, ținând de

Ion Cristinoiu și cele 3 Trofee ale sale

respectarea specificului, tradiției, istoriei de 60 de ani a festivalului și nu doar să aleagă cel mai ieftin ofertant! Este o treabă mult prea serioasă, de anvergură culturală națională, încât să încredințezi fără a clipi manifestarea unor persoane care anunță din start că vor "moderniza" festivalul, fără a fi nicidecum implicate în trecut în organizarea lui. Altfel spus, gata cu 60 de ani de muzică ușoară românească tradițională, facem noi ceva "modern". Ideea este mai mult decât periculoasă și trădează stăruința unora de a marginaliza total valorile autentice ale genului. Mihai Trăistariu, care și el condamnă noua "viziune", sublinia, după eșecul nostru la Eurovision, că el s-a datorat în primul rând juriului, în care TVR n-a invitat

nici un membru UCMR sau persoană ținând de muzica ușoară, ci doar nume legate de festivalurile de mare audiență în aer liber, ce promovează alt gen de muzică. Cum ar fi "Untold", de la Cluj-Napoca, unde un anume "Gheboasă" (simpatice pseudonim) a proferat trivialități reluate în cor de tinerii din stadion, fiind apărat de un sociolog cum că "așa e acum în lume" (deci noi trebuie

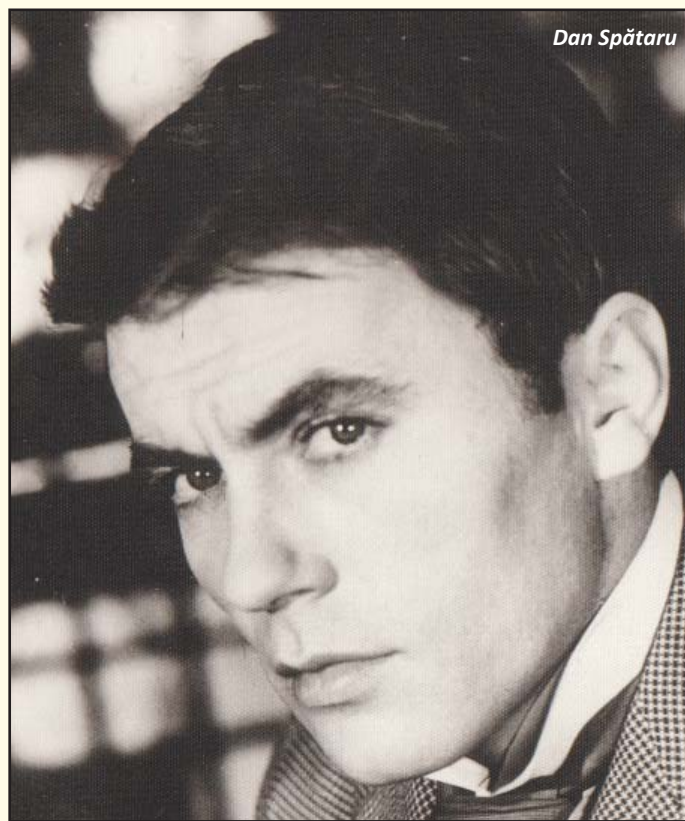
spectatori, oricum n-a dat nici un exemplu. Sau la "Neversea", pe litoral, unde un solist a răcnit din toți bojocii numele organului sexual masculin, în fața a zeci de mii de minori. Pentru acestea s-or fi făcut... licitații? De fapt, de ce să ne mai mirăm, când chiar la Mamaia, pe plaja "La nueva cucaracha" (adică... noul gândac de bucătărie!), la concurență cu concertele de muzică ușoară din piațeta Perla, au loc pe 25 și 26 august concertele "Nostalgia litoral", între organizatori fiind firma "5 minute de libertate". Dacă asta e libertatea la care am râvnit...

Până prin 1998-1999, când diverși așa-zisi "producători" privați, mai toți de fapt cu buzunarele goale, au început a-i deteriora substanța, grăbindu-i sfârșitul, festivalul de la Mamaia era organizat de Consiliul culturii, UCMR, Radio-Televiziune și autoritățile locale. În clipa când s-a renunțat la UCMR, totul s-a dereglat, ajungându-se la un moment dat la situația aberantă în care Trofeul festivalului, un automobil, să nu fie decis de juriu, ci de... consilierii județeni! Gândindu-ne la șlagărul său emblema-

Cornel Fugaru, Monica Anghel

neapărat să copiem toate mizeriile, nu?) și că și la noi, în perioada interbelică, se cântau astfel de melodii. Poate în cârciumi sau la mici petreceri, nu în fața a 100 de mii de

Dan Spătaru

Marina Florea

tic, compus de Andrei Tudor, cât de emoționant ar fi fost acum să cânte Mihai Trăistariu "Cât de frumoasă ești astăseară... Mamaia!"... Nu știm cine sunt cei care au câștigat licitația... cu cântec (adică muzicală, nu vă gândiți la altceva), dar au organizat ei vreodată festivalul de la Mamaia, ca să poată declara că îl vor... moderniza? Cei care au făcut-o vreodată pot încerca, firește, să modernizeze, să actualizeze, să mai schimbe pe ici-colo, dar nou-veniții pot eventual doar să edifice o nouă manifestare, altceva. Tocmai de aceea festivalul de la Sanremo, care este "della canzone italiana", deci al cântecului italian, nu s-a întrerupt niciodată de la înființarea sa acum mai bine de 70 de ani și are în continuare o audiență uriașă, fiindcă nu a abdicat niciodată, chiar acceptând și artiști mai "moderni", de la menirea sa - aceea de promovare și de cinstire a muzicii ușoare italiene. Meritul revine televiziunii publice italiene, RAI, pe când la noi TVR nu numai că nu organizează, dar și pretinde să fie plătită când preia un festival! Ceea ce este

Temistocle Popa

respecta întocmai, artistic vorbind, proiectul reluării festivalului de la Mamaia și nu niște concerte în aer liber făcute pe genunchi! Ionel Tudor și Andrei Tudor orchestraseră melodiile din program, începeau repetițiile cu soliștii, noi toți ne blocasem datele respective...

Ideea de bază este că un asemenea eveniment cere o pregătire judicioasă. Pe vremuri, când datele de desfășurare erau cunoscute din timp, compozitorii, textierii și interpreții se puneau pe treabă, dovadă că au fost ediții cu sute de cântece înscrise la Creație și zeci de soliști la Interpretare. Selecțiile se operau cu luni înainte, pentru ca autorii să poată orchestra piesele și nu o dată atât melodiile finaliste, cât și soliștii reținuți înregistrau în studiourile R-TV, așa încât la standurile de la Mamaia se comercializau discuri vinil cu toți participanții. La Mamaia se repeta pe scenă cu o săptămână înainte de concurs, iar tinerii soliști finaliști se rodau în concertele "Avanpremieră Mamaia" în stațiunile de pe litoral. Dar acestea sunt doar amintiri, fiindcă este evident pentru oricine că muzica ușoară românească este deliberat marginalizată. Un singur exemplu, actual: "Timișoara, capitală culturală europeană" aduce, de la începutul anului, sute de artiști din toate colțurile lumii, care sigur nu vin gratis. În general muzică românească nu prea se cântă acolo, deși ar trebui să fie zilnic pe afișe, dar,

absolut ciudat, repetăm, a fost faptul că oficialii constănțeni au anunțat pe toate căile reluarea festivalului de la Mamaia (inclusiv o colaborare cu festivalul de la Sanremo!) cu proiectul inițial, "beton" din punct de vedere artistic, pentru ca doar cu 5 săptămâni înainte de datele anunțate tot de ei să pună la cale o licitație, după care nimic din ce anunțaseră de atâta timp să nu mai fie valabil! Dacă tot se știa că legea impune organizarea unei licitații (dar în acest caz nu mai organizează Consiliul județean, ci firma câștigătoare, însă... pe banii constănțenilor!), aceasta trebuia să aibă loc cu un an înainte, se înscria cine dorea și câștiga cel al cărui dosar se dovedea a

Laurențiu Profeta, Corina Dogaru

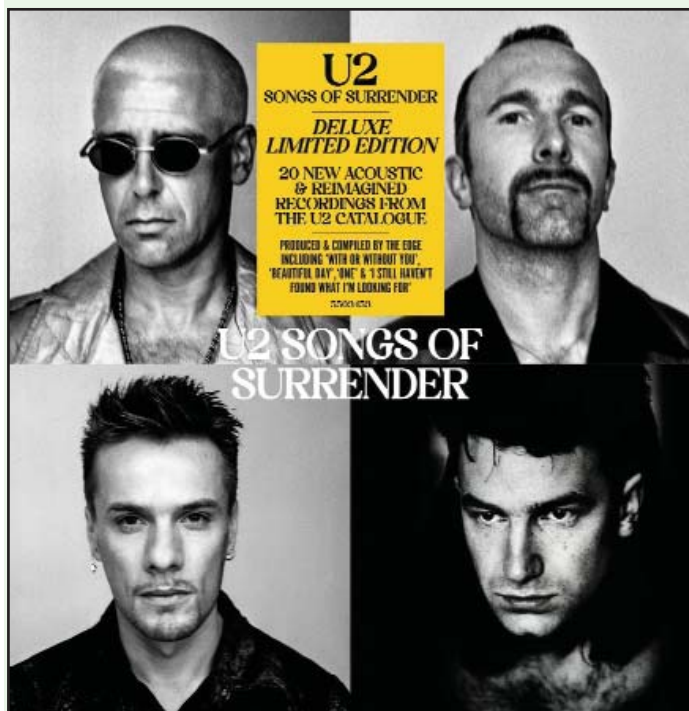
Între zecile de candidați la Interpretare:
Ovidiu Komorniyk, Paula Mitache, Cristina Spătar

și mai grav, până la jumătatea anului NU A EXISTAT NICI UN CONCERT DE MUZICĂ UȘOARĂ ROMÂNEASCĂ! Așa încât, cum repetă obsedant unii pe la TV, "Despre ce vorbim?". Și noi dorim reînvierea festivalului de la Mamaia în acest haos cultural... Fără cei mai valoroși artiști, în primul rând "Generația de aur", compozitori și dirijori, fără cea mai bună orchestră de profil nu se va putea vorbi în nici un caz de "reluarea festivalului de la Mamaia", ci doar de niște concerte în aer liber. A murit speranța în reluarea festivalului sau măcar a unei aniversări fastuoase la 60 de ani de la prima ediție, dar festivalul încă mai speră să reînvie. Poate anul viitor, dacă nu mai apare vreo... licitație.

Octavian URSULESCU

U2 - „Songs of Surrender”

Noul album al trupei irlandeze U2, intitulat „Songs of Surrender”, a înregistrat un succes fulminant încă de la lansare. Debutând pe locul 5 în topul Billboard 200, a atins

ulterior primele locuri în clasamentele dedicate muzicii rock și rock alternativ în Statele Unite ale Americii.

De asemenea, în scurt timp de la lansare „Songs of Surrender” a cucerit topurile din Marea Britanie, dar și din Irlanda, atingând prima poziție în clasamentele celor mai bune albume.

În albumul „Songs of Surrender”, Bono alături de trupa U2 și-a propus să readucă cele mai frumoase melodii lansate de-a lungul timpului într-o reinterpretare inedită. De pe album nu lipsesc cele mai importante hituri ale formației U2 precum „One”, „Where the Streets Have No Name”, „I Still Haven’t Found What I’m Looking For” sau „With or Without You”. De altfel, trupa a lansat mai multe variante ale discului „Songs of Surrender”, atingând în total un număr de 40 de piese reinterpretate într-o manieră acustică, simplă, ce păstrează intact sound-ul de marcă al formației U2.

Pe lângă succesul pe care albumul l-a înregistrat în clasamentele muzicale tradiționale, „Songs of Surrender” a reușit să cucerească și topurile de vânzări de pe platforma iTunes, atingând prima poziție în 35 de țări.

Bob Dylan – cap de afiș la Montreux Jazz Festival 2023

Bob Dylan este în acest an capul de afiș al unuia dintre cele mai cunoscute festivaluri de muzică din lume.

Festivalul de Jazz de la Montreux a fost fondat în anul 1967 de către Claude Nobs, cu sprijinul lui Ahmet Ertegun, fondatorul casei de discuri Atlantic Records. Dacă la început festivalul se axa exclusiv pe muzica jazz, promovând nume importante ale genului precum Ella Fitzgerald, Miles Davis, Nina Simone sau Weather Report,

începând din anii ’70 festivalul s-a orientat și către alte genuri, precum soul, blues sau rock.

În ultimii ani, afișul festivalului este dominat de nume importante ale muzicii pop. În acest an, vor apărea în cadrul Montreux Jazz Festival 2023 artiști precum Iggy Pop, Sam Smith, Tom Odell, Lil Nas X, Lionel Richie, Norah Jones, Seal sau Maluma.

Bob Dylan reprezintă cea mai importantă apariție prin prisma notorietății. Cu toate că prețul biletelor la concertul lui Dylan din cadrul festivalului este mult mai ridicat, acestea s-au epuizat cu mult înaintea biletelor puse în vânzare pentru spectacolele susținute de starurile pop ale momentului.

În cadrul concertului de la Montreux Jazz Festival 2023, Bob Dylan continuă popularizarea spectacolului bazat

pe ultima sa apariție discografică. Albumul intitulat „Rough and Rowdy Ways” a fost lansat în anul 2020 și este considerat de critici și fani deopotrivă cea mai bună apariție discografică marca Dylan din ultimele trei decenii.

Dolly Parton în “Cartea Recordurilor”

Autoarea cântecului iconic „I Will Always Love You”, Dolly Parton, a stabilit în acest an trei noi recorduri mondiale, după cum a constatat Guinness World Records.

Dolly Parton deține recordul pentru cel mai lung timp petrecut de o femeie pe locul 1 în clasamentul albumelor country din Statele Unite (US Top Country Albums), artista americană ocupând, în total, prima poziție timp de 43 de ani și 156 de zile. Astfel, Parton s-a clasat pe locul al treilea, luând în considerare ambele categorii

(masculin și feminin), recordul absolut fiind încă deținut de Johnny Cash, care a petrecut 50 de ani și 91 de zile pe primul loc în US Top Country Albums.

De asemenea, Parton a devenit artista country cu cele mai multe albume lansate. Astfel, de la primul album din 1967 (intitulat „Hello, I’m Dolly”), până la cel mai recent, „Run, Rose, Run” din 2022, Dolly Parton a lansat conform Guinness World Records un număr impresionant de 65 de discuri.

Dolly Parton a stabilit și recordul pentru cele mai multe prezențe ale unei artiste country în primele zece poziții ale clasamentului US Top Country Albums, apărând de nu mai puțin de 48 de ori în Top 10.

Parton deține în prezent alte șapte recorduri Guinness pentru cele mai multe decenii cu o prezență în topul 20 al clasamentului US Hot Country Songs, cele mai multe cântece lansate de o artistă country care să atingă prima poziție în clasamentul US Hot Country Songs, cele mai multe decenii cu o prezență în US Hot Country Songs, cele mai multe hituri aparținând unei artiste country care să fie incluse în US Hot Country Songs, cea mai mare perioadă de timp petrecută pe prima poziție a clasamentului US Hot Country Songs, primul artist country care să fie nominalizat la Premiile Grammy, Emmy, Tony și Oscar, artista country cu cele mai multe nominalizări la Premiile Grammy.

Dolly Parton este una dintre cele mai premiate artiste country din istoria genului.

Farewell Yellow Brick Road

Elton John a încheiat ultimul turneu din carieră în luna iulie a acestui an, în prezența a mii de fani în capitala

Suediei, Stockholm, care au ascultat live poate pentru ultima oară cântece precum „Rocket Man”, „Candle in the Wind”, „Tiny Dancer” sau „Don’t Let the Sun Go Down on Me”.

„Farewell Yellow Brick Road”, așa cum a fost intitulat ultimul turneu marca Elton John, s-a încheiat după cinci ani, în cursul cărora starul britanic a susținut peste 300

de concerte în orașe precum Londra, Paris, Liverpool, Madrid, Berlin, Milano, Copenhaga, Dublin, Praga, Viena, Los Angeles, New York, San Francisco, Washington D.C., Chicago, Nashville, Toronto, Auckland sau Sydney. La acest turneu au participat peste șase milioane de fani din întreaga lume. „The Farewell Yellow Brick Road” a devenit turneul care a înregistrat cele mai mari încasări din toate timpurile, valoarea biletelor vândute apropiindu-se de cifra de un miliard de dolari.

În luna iunie, Elton John și-a luat la revedere de la publicul britanic printr-un concert care a durat peste două ore, atunci când a fost capul de afiș al ediției din 2023 a festivalului Glastonbury, unul dintre cele mai importante festivaluri de muzică din Regatul Unit și din lume.

În 2023, Elton John a pus capăt unei aventuri concertistice de anvergură, care a început cu primul său turneu din 1970. De atunci, artistul britanic a susținut peste 4.500 de concerte în peste 80 de țări, vânzând în același timp peste 250 de milioane de discuri în mai bine de 50 de ani de carieră.

David LAPADAT

Margareta Pâslaru: „Timpul nu moare”

...așa cum nu va muri niciodată gloria și amintirea eroilor muzicii ușoare românești! În adoptarea acestui titlu, cu siguranță protagonista a pornit de la unul din marile șlagăre compuse de ea în anii 70 și 80,

„Timpul”, dar s-a referit, oarecum nostalgic, și la cei „65 de ani în showbiz”, așa cum este înscris pe coperta CD-ului editat în format digipack de Rotonmusic și Sincron în colaborare cu Electrecord. Cifra este absolut reală, fiindcă Margareta Pâslaru a debutat la 15 ani, devenind în scurt timp tână vedetă care a impresionat la prima ediție a festivalului de la Mamaia, în 1963. Nu este, așa cum poate s-ar fi așteptat unii, o selecție între succesele ei din acest interval, a făcut acest lucru, cu un omagiu pentru compozitorii noștri, cu câțiva ani în urmă și oricum pentru asta i-ar fi trebuit cel puțin 5 CD-uri! Practic, aici artista își trece în revistă doar o parte din propriile creații. Alături de piese vechi, cum ar fi binecunoscutele „Lasă-mi, toamnă, pomii verzi” sau „Diamant fermec”, mai sunt doar două creații de dinainte de anul 2000, „Nu!” și „Tatăl nostru”, celelalte fiind de dată recentă, cinci dintre ele chiar din acest an. Deci nu avem de-a face cu un disc de tip „remember” sau „best of”, ci de unul în care Margareta Pâslaru își dovedește inspirația actuală, toate aceste cântece fiind pe versuri proprii. Dar ceva amintiri dulci tot ne propune albumul, fiind vorba de 4 melodii folclorice, înregistrate în 1964 sub bagheta dirijorului Victor Predescu. Toți colaboratorii au participat „pro bono”, toate drepturile de autor și din

vânzări fiind direcționate către programul „Ambulanța pentru monumente”. Înregistrările, mixajul, masterizarea sunt semnate de Andrei Kerestely în studioul Midi Sound, acesta semnând și orchestrația la cele 9 compoziții de dată recentă. Mai semnează aranjamente muzicale Mircea Romcescu, Capriel Dedeian și Radu Goldiș. Un album de colecție, cu o copertă foarte frumoasă, așa cum se poate constata.

O colecție de patrimoniu

Puțini sunt muzicienii atât de prolifici pe toate planurile comparabil cu Mircea Drăgan, pentru că el a fost nu doar un creator extrem de apreciat și premiat, inclusiv de spectacole muzicale, dar și șef de orchestră, aranjor, instrumentist (pian, synthesizer), regizor muzical, regăsindu-l în aceste ipostaze pe albumul de față – cea de-a doua

colecție de succese reunite sub titulatura „Timpul șlagărelor”. Și chiar că erau vremuri când șlagărele se lansau pe bandă rulantă, o parte din piesele de pe acest disc fiind cântate în premieră la „Concursul cântecului de dans pentru tineret”, la competiția TV „Șlagăre în devenire”, la festivalul de la Mamaia, la radio, televiziune sau pe scena Teatrului de revistă „Constantin Tănase”, cele mai multe înainte de 1989. Din fericire, Mircea Drăgan a continuat să fie extrem de activ și în

deceniile de după, atât cu creații memorabile, cât și prin prezența în jurii prestigioase, cum ar fi cel al Festivalului național al romanței „Crizantema de aur” de la Târgoviște, deci nu las nostalgia să mă copleșească...

Acest „Best of” 2 reunește melodii care au făcut epocă la vremea respectivă și care se cântă și azi cu succes. Între acestea, la loc de cinste, „Astă seară” (solistă Angela Similea), „Cântec de dor” (Alexandru Arșinel), „Niciodată nu te voi uita” (Alina Mavrodin), „Azi vine primăvara” (Silvia și Mircea Dumitrescu), „Tinerețea cântă lumii” (Cvintetul vocal „Luchian”, cum l-am denumit eu pe micul ecran, condus de regretatul Ioan Luchian Mihalea), „Nu te lăsa!” (Elena Cârstea) sau „Totul poate fi” (Anca Țurcașiu). Ceea ce se cuvine remarcat este diversitatea interpretărilor, compozitorul încredințând piese unor soliști din felurite generații, pentru unii dintre cei mai tineri titlurile respective reprezentând primele sau chiar unicele succese de Top. Așa sunt melodiile „Avem un singur cer” (cu Roxana Iacob), „Doar din iubire” (Daniela Nicol, solistă distinsă cu premiul I la Mamaia), „Pentru tine voi

fi un romantic” (Alin Ignat, solist din Alba-Iulia cu multe premii la activ), „Inima își cere dragostea” (Marcela Alexandru, alături de formația Romanticii condusă de autor), „Poate numai tu...” (Claudiu Mirică și Radu Ghencea, soliști vocali în formația „Remember Mondial”, tot cu Mircea Drăgan la cârmă), „Să facem sport!” (Rodica Ion), „Știu tot despre tine” (cu actorul-cântăreț Vasile Filipescu) sau „Cum să rezist?”, în interpretarea irezistibililor protagoniști ai show-ului de imens succes „Școala vedetelor”. El însuși întemeietor și lider al unor

formații care au marcat genul, cum ar fi Sideral, Mondial sau Romanticii, cu care a întreprins sute de turnee, inclusiv peste hotare, Mircea Drăgan a fost mereu, inevitabil, un creator modern, conectat permanent la tot ce e nou și implicit legat de tână generație de interpreți. De mulți dintre ei a fost alături pe scena manifestărilor importante de care am amintit, i-a remarcat și le-a încredințat melodii care au însemnat imens pentru fiecare dintre ei. Alinei Mavrodin i-a compus

un șlagăr imediat după ce aceasta triumfase ("Trofeul" de interpretare în 1987) la festivalul de la Mamaia, același lucru petrecându-se cu Daniela Nicol la un an de la cucerirea premiului I. Tot la Mamaia fusese impresionat de prospețimea antrenantului tânăr cuplu Silvia și Mircea Dumitrescu (ulterior ei s-au despărțit, iar Mircea s-a prăpădit tânăr...), Cvintetul vocal "Luchian" și Vasile Filipescu i s-au impus atenției la concursul "Șlagăre în devenire", iar Alin Ignat și Roxana Iacob s-au numărat între remarcările generației de după 1990, cu premii la festivaluri ("Dan Spătaru" - Medgidia, "George Grigoriu" - Brăila, "Florentin Delmar" - Focșani, "Trofeul tinereții" - Amara), din păcate fără performanțe ulterioare. O mențiune specială merită Claudiu Mirică (stabilit la un moment dat în Franța) și Radu Ghencea (actualmente solist al Teatrului de revistă "Constantin Tănase"), între puținele voci masculine de calitate lansate în deceniile din urmă. Nu întâmplător Mircea Drăgan i-a alăturat în piesa "Poate numai tu", din 1999, fiindcă în acea perioadă, împreună cu Dezideriu Horvath, fost la Radio România (veți zâmbi când vă voi destăinui ce fusese acolo...cenzor, altminteri unul care închidea ochii la piesele și textele cu probleme), el a pus bazele, la Casa de cultură a studenților din Capitală, festivalului "Remember Mondial". În formula de "veterani", "old boys", Mircea Drăgan avea lângă el pe câțiva dintre instrumentiștii care se perindaseră în formația Mondial, iar ca soliști vocali, înlocuindu-i pe neuitații Gabriel Drăgan (nici o legătură de rudenie cu Mircea) și Radu Stoica, apelase la tinerii Radu Ghencea și Claudiu Mirică.

Acest album, pentru care casa de discuri Eurostar, unica depozitară a respectului pentru valorile muzicii ușoare românești, merită felicitări din toată inima (nu voi osteni de a le adresa, în mass-media sau la lansările discografice), reprezintă o pagină de istorie, cu piese lansate în intervalul 1985 - 2012. În acest capitol strălucit de istorie a genului se înscriu la loc de cinste și autorii versurilor, adevărați poeți ai cântecului, cum din păcate avem tot mai puțini azi: Aurel Storin, Mihai Maximilian, Gina Teodorescu (mama lui Mircea Drăgan), Eugen Rotaru, Dumitru Popescu-Chiselet. În paralel, autorul a tipărit la Editura

Muzicală și un caiet conținând partiturile acestor cântece, ceea ce-mi dă speranța că mulți instrumentiști și soliști, în special tineri, vor "răsfoi" această colecție extraordinară, cei din generațiile mai recente având ocazia de a cunoaște cariera remarcabilă a unuia dintre cei mai importanți compozitori de gen. CD-ul de față continuă, cum spuneam, buna tradiție împământenită de casa de discuri Eurostar, fiind absolut necesar pentru a demonstra scepticilor, necunoscătorilor și răuvoitorilor ce cântece de mare valoare s-au scris de-a lungul timpului în muzica ușoară românească, ce tezaur se cere încă descoperit, ce bijuterii ocolesc la difuzare posturile de radio. După "Best of" - 1, această nouă colecție de șlagăre mirceadrăganiene (ce spuneți de formularea asta? Mă topesc după ea!) așează încă o piatră solidă la temelia edificiului nepieritor al muzicii ușoare românești. Dacă se va inaugura vreodată un muzeu al genului, discurile lui Mircea Drăgan vor figura acolo la loc de cinste. Compozitorul (și evident albumul) este elogiut cu căldură, în booklet, de Horia Moculescu.

"Cei mai frumoși ani" ai Cameliei Florescu

Sub acest generic public de mai mult timp în revista "Actualitatea Muzicală" a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, în serial, istorii ale unor manifestări muzicale pe care nu le doresc uitate, fiindcă ele au consolidat, în ultimele șase decenii și mai bine, edificiul trainic al muzicii ușoare românești. Este vorba de festivalurile

de la Mamaia și "Melodii", de la București, de concursurile "Șlagăre în devenire" și "Steaua fără nume". În două din aceste relatări apare la loc de cinste protagonista albumului de față, pentru că și pentru ea deceniul 9 al secolului trecut se înscrie cu borne luminoase în frumoasa ei carieră. Este vorba de festivalul de la Mamaia, unde în anul 1986 a fost penultima în a doua seară a secțiunii de Interpretare, unde a dat viață melodiilor "Unde sunt copiii?" de Magda Boboc (tânără compozitoare distinsă cu Premiul de Debut cu un an înainte, când își încercase și Camelia Florescu pentru prima oară șansele) și "Au pornit cocorii" de Dan Ardelean, piesă lansată în luna februarie a aceluiași an la festivalul "Melodii" de la Polivalenta bucureșteană și pe care solista a cântat-o și la "Steaua fără nume". În urma evoluției ei superlative a fost distinsă cu premiul al II-lea, a cărui greutate n-o pot aprecia decât cunoscătorii, concurența fiind acerbă la manifestarea de pe litoral. "Cei mai frumoși ani..." i-au adus solistei origine din Craiova alte două confirmări ale talentului ei de excepție. La competiția TVR "Steaua fără nume" a trecut cu bine primele două etape, incluzând după cum se știe numeroase probe foarte dificile, și doar întreruperea concursului, în 1989, a împiedicat-o să treacă și etapa a treia, ultima, examen fără probleme pentru ea, și să intre în posesia Trofeului. Am prezentat-o atunci, dar nu am păstrat (rușine să-mi fie!) nici o fișă, iar la TVR am înțeles că nu se mai găsește aproape nimic filmat din această competiție emblematică. Dacă nu mă înșel, în etapa a II-a, în 1988, a cântat piesa lui Alexandru Vilmanyi, "Iubirile", pe care a înregistrat-o abia în 2020, adaptându-i, cu permisiunea autorului, versuri proprii, piesa devenind astfel "Taină fără leac". A doua bornă "de aur" a carierei sale a însemnat cucerirea Trofeului foarte puternicului, pe atunci, festival de la Amara, jud. Ialomița, unde între altele a cântat "Un cer de stele" de Jolt Kerestely - titlu cât se poate de potrivit având în vedere că festivalul are loc în aer liber! Sunt chiar sincer emoționat scriind acest text, fiindcă realizez că

am fost alături de Camelia Florescu în toate momentele importante ale carierei ei din acea perioadă (Mamaia, "Steaua fără nume", "Melodii", Amara), evocate în bună parte prin melodii de pe remarcabilul CD de față. La o altă lansare a unui album al său la aceeași casă de discuri Eurostar țin minte că i-am sugerat să nu uite creațiile atâtor compozitori importanți care i-au încredințat melodii în acea perioadă, așa încât mă bucur să țin în mână acest disc. Și chiar că ar fi fost păcat să se piardă piese remarcabile cum ar fi cele lansate de ea în primă audiere: "Noapte de vară" de Aurel Giroveanu (Mamaia 85), "Nu-i dans pe lume cum e tango" de Dan Ștefănică ("Melodii 85" - secțiunea "Melodii de dans") sau "De când este dragostea" de Jolt Kerestely (idem). Unele dintre foarte frumoasele melodii lansate de Camelia Florescu în acea perioadă au rămas din păcate neînregistrate (cine s-o mai facă, unde, de ce? Doar soliștii se mai străduiesc...), cum s-au petrecut lucrurile și cu unele compoziții ale lui Constantin Popovici, dirijorul orchestrei Ansamblului artistic "Doina" al Armatei, unde Camelia era angajată în acea perioadă, lansându-le

în concerte - din fericire două din ele figurează aici pe disc. Pe lângă piesele din binecunoscutul (pentru muzica noastră ușoară) deceniu 9 sunt și câteva care ajung până prin 1995. Înafara compozitorilor amintiți figurează câțiva mai puțin cunoscuți, dar și Dinu Giurgiu sau Ștefan Elefteriu, acesta din urmă responsabil și cu realizarea unor "negative", alături de Jolt Kerestely și Jimi El Laco. La capitolul versuri - o pleiadă de condeie bine cunoscute în domeniu (între care și protagonista, poetă cu multe distincții la activ), atrăgându-mi atenția scriitorul Vasile Groza, tatăl Loredanei.

Discul de față înseamnă o pagină de istorie a genului, cu emoțiile inerente, pe care Camelia Florescu o "scrie" cu nostalgie, dar și cu respect față de toți cei care au avut încredere în ea. Pentru că nu este nicidecum doar o "fostă", o amintire, ci, din contră, o artistă în actualitate, lansând cărți, CD-uri și cucerind an de an premii la Festivalul național al romanței "Crizantema de aur" de la Târgoviște, în postura de compozitoare, textieră și interpretă. Așa încât bănuim că următorul proiect va fi un album de romanțe!

Silvana Rîciu, Nicușor Ioniță: „Omule, fă-ți viața Rai!”

Nume binecunoscut în arealul muzical teleormănean, nelipsită de la concertele organizate de promotorul Marin Mândrilă, el însuși originar din zonă, Silvana Rîciu a fost multă vreme realizatoare și prezentatoare de emisiuni TV. În urmă cu câțiva ani și-a deschis o școală de muzică populară împreună cu interpretul Nicușor Ioniță. Apărut tot la casa de discuri Eurostar, ca și cel anterior, albumul de față reunește pe cei mai buni elevi ai promoției 2023 a școlii "Story Music",

15 soliste și doar un solist, semn că și aici, ca și la muzica ușoară, băieții nu se prea înghesuie... Inițiativa este salutară, ținând de promovarea tradițiilor și conservarea bijuteriilor cântecului, atâtea câte mai sunt. Am avea un singur reproș: la o școală de folclor nu se găsea o titulatură cu rezonanțe românești?! CD-ul include 23 de piese, iar în booklet, pe lângă profesiunea de credință a dascălilor, figurează și patru recomandări colegiale.

Ioana Porumbescu: „Am pe lume trei feciori”

Casa de discuri Eurostar are ușile deschise tuturor artiștilor talentați, indiferent de genul abordat, pentru că se știe cât de important este să ai gravate pe disc roadele activității muzicale. Recomandată cu căldură în booklet de câțiva colegi, între care cunoscutul Constantin Măgureanu, solista ne oferă pe acest album 13 cântece din zona Gorjului, orchestrate de Adi Ghiocel. Înregistrările, de mare calitate, au fost efectuate în studioul Midi Sound, cu compozitorul Andrei Kerestely la pupitru. (O. U.)

Revistă lunară de informare, opinie și dezbatere editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
și finanțată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor șef:

Mihai COSMA

Redactori: Octavian URSULESCU

Norela-Liviana COSTEA

Secretar de redacție: Costin ASLAM

Correspondenți:

Mariana POPESCU, Constantin-Tufan STAN,
Carmen STOIANOV, Alex VASILIU

Semnează în acest număr:

Lavinia COMAN, Teodora CONSTANTINESCU, Dan DEDIU,
Oana GEORGESCU, David LAPADAT,
Florian LUNGU, Carmen MANEA, Diana ROTARU,
Carmen STOIANOV, Mirela STOENESCU-TOLLEA, Vasile VASILE

<https://ucmr.org.ro/revistele-ucmr/revista-actualitatea-muzicala/>

Adresa redacției: București, str. Ecaterina Teodoroiu nr. 19,
sect. 1, 010971, România. Tel./Fax: +40-21-312.98.67

E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL

TEL: 021-242.30.32

ISSN: 1220-742x